ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

16. 9. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 25 ДИН

БРОЈ 1655

ПРВА АВАНТУРА РОАЛДА АМУНДСЕНА

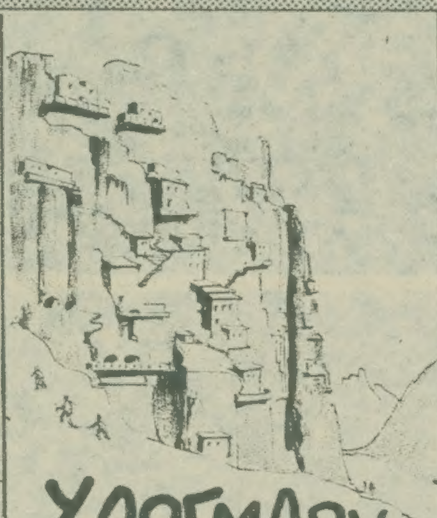
Рипли

Веровали или не!

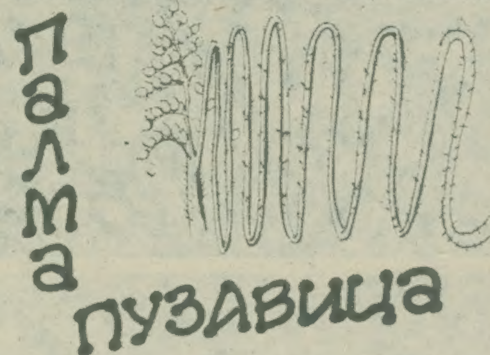
АРАБЕЛА ВИЛИЈАМС

ИЗ ЕСКОНДИДА У КАЛИФОРНИЈИ (САД), ИАКО ИМА 86 ГОДИНА СВАКОДНЕВНО СКИЈА НА ВОДИ ЧАК И ПО ЗИМИ.

У ДОГМАРУ

ТИБЕТАНСКОМ СЕЛУ, КУЋЕ СУ САГРАЂЕНЕ НА ВИСОКОЈ ОКОМИТОЈ СТЕНИ ТАКО ДА МЕШТАНИ МОРАЈУ ДА СЕ ВЕРУ ДО СВОЈИХ ДОМОВА.

ПАЛМА ПУЗАВИЦА

ИМА СТАБЉИКУ НАЛИК НА КОНОПАЦ, КОЈА ЈЕ ТАКО ДУГАЧКА ДА, КАД БИЉКА УСПЕВА НА ОГРАНИЧЕНОМ ПРОСТОРУ, РАСТЕ ЦИК-ЦАК.

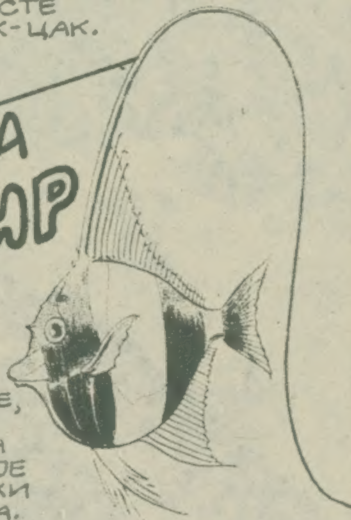
Зелени шумски пупавац

У СВОМ ЈАТУ ИМА И ПО 16 ПТИЦА, АЛИ САМО ЈЕДАН ПАР ЗАДУЖЕН ЈЕ ЗА ХРАЊЕЊЕ МЛАДИХ, ДОК ОСТАЛИ ПОМАЖУ И ШТИТЕ ГНЕЗДО ОД ГРАБЉИВИЦА.

Људско уво

МОЖЕ ДА РАЗЛИКУЈЕ ОКО 400 000 ВРСТА ЗВУКОВА.

РИБА КОСИР

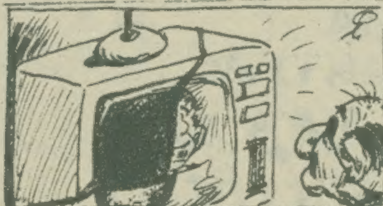
(ZANKLUS) КОЈА ЖИВИ У ВОДАМА НОВЕ ГВИНЕЈЕ, НА ЛЕЂНОМ ПЕРАЈУ ИМА „БИЧ" КОЈИ ЈЕ ОД ЊЕ ДУЖИ ТРИ ПУТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● у ресторану Дениса Леклерка у Палм Бeју, на Флориди, госте преко лета служе келнерице у купаћим костимима којима је на телу различитим бојама и словима, заједно са ценама, исписан јеловник за одређен дан.

● ● ● пензионер из Лондона Мајкл Мелон затражио је од телевизије да уважи његов захтев да плаћа само половину претплате. Разлог: нема једно око. Телевизија озбиљно разматра овај захтев, а можда га је и до изласка овог броја „Забавника" и усвојила.

● ● ● Холанђанин Леополд Хак бави се, изгледа, веома уносним послом: узгаја кишне глисте. Каже да их годишње прода најмање педесет милиона и то углавном фармерима, научницима и риболовцима. За сто глиста добија око тридесет хиљада старих динара, а то значи да му годишња зарада износи... Е, то сами помножите!

● ● ● титула светске испичутуре званично припада Аустралијанцу из Бризбена Тому Џонсу. Са преко две хиљаде хапшења због пијанства, он не само да се нашао у „Гинисовој књизи рекорда" већ је истовремено одузео титулу свом земљаку Едварду Ебзерију који је због истог порока хапшен „само" 1433 пута.

● ● ● ново чудо од детета у Совјетском Савезу зове се Костја Славине: азбуку је научио са осамнаест месеци, са две године већ је знао течно да чита и пише, са четири је савладао математику, биологију и физику, а тренутно – са тринаест година – студира медицину.

● ● ● аустралијским медведима коалама прети истребљење. Иако постоји преко 600 врста еукалиптуса, они се хране само једном и то ће их, изгледа, коштати живота, јер управо та врста еукалиптуса изазива неплодност код женки. Коала данас има само око 250 хиљада, а постоји податак да је Аустралија 1924. извезла у свет два милиона ових животиња – живих играчака.

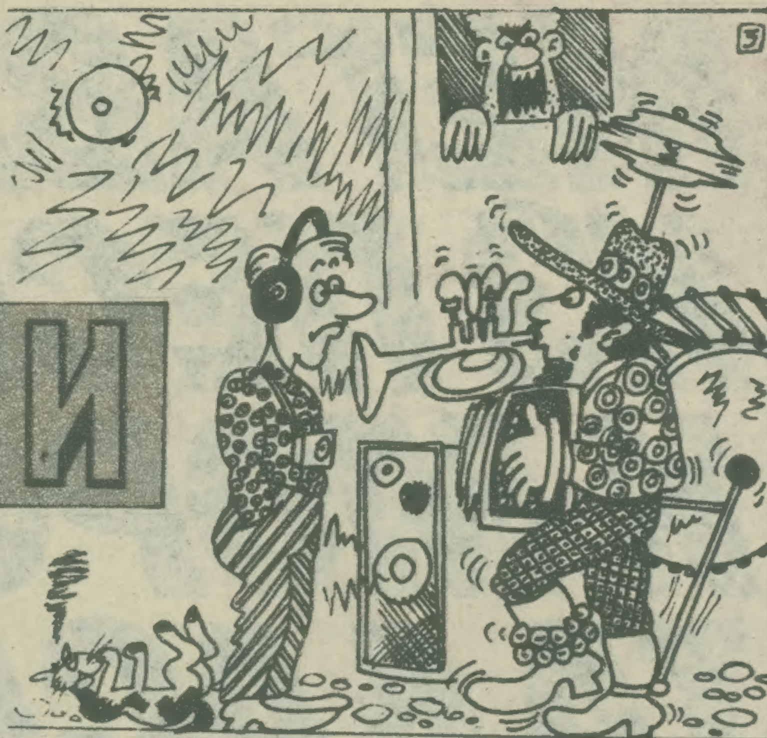
● ● ● двадесетједногодишња Габријела Алтинг бави се заиста необичним послом. Она је члан познате циркуске трупе Моире Орфеи, а дресира ајкуле. Животиње су јој необично привржене и послушно извршавају њене наредбе. Габријела тврди да је то само заслуга њеног дугогодишњег, веома брижног проучавања ћуди и навика ових морских немани.

● ● ● у Француској већ дуже време ради фирма која производи лутке по сопственом специјалном издању. Занимљиво је да приликом куповине дете мора да потпише прави правцати „уговор о усвајању" и после сваке године дана добија телеграм-честитку за рођендан лутке. Жеља произвођача је да код детета развија љубав и осећање одговорности.

НЕВИДЉИВА, НЕОПИПЉИВА, ОПАСНА

КАКО БОЛИ БУКА

НАУЦИ ЈЕ ВЕЋ ОДАВНО ПОЗНАТО ДА ПРЕКОМЕРНА БУКА ОШТЕЋУЈЕ СЛУХ. НОВИЈА ИСТРАЖИВАЊА ПОКАЗУЈУ ДА ОД ЊЕ ВЕОМА ОЗБИЉНО ТРПЕ И ДРУГИ ОРГАНИ.

Сваки непожељан звук – тако се у акустици описује бука. У радио-техници и електроници под тим појмом подразумевају се сметње на везама, дакле, опет нешто нежељено. И медицина се бави буком, нарочито она чија је специјалност заштита на раду, јер људи одавно знају колико она смета. У давна времена бука се у неким деловима света чак користила као средство за мучење којим се измамљивало признање! Јер не само да она оштећује слух, него утиче и на нервни систем – не треба бити стручњак, свако зна колико смета прејако брујање мотора или авиона, бушилица, па и сувише гласна музика.

Борци за заштиту околине данас сматрају буку – мада је неопипљива – за великог загађивача природне средине. И потпуно су у праву. Ево само једног примера: бука од 90 децибела изазива постепени губитак слуха, а управо толико па и више влада, рецимо, у текстилним фабрикама или на прометним улицама!

Ко не оглуви, полуди...

Из историје је познат пример заштите од буке још у 7. веку пре нове ере: у старом Риму закони су у то време казанџијама и другим превише чујним занатлијама забрањивали да раде унутар градских зидина! У данашње време, међутим, Рим је стекао репутацију најбучнијег града у Европи. Тако говоре резултати мерења саобраћајне буке у главном граду Италије. Када су објављени, Италијани су били згранути: у станицама подземне железнице и у подземним пролазима измерена је бука од 91 децибела, на градским улицама и кејовима дуж Тибра 79 децибела, на трговима 77 и тако редом, до „блаженог мира" у римским парковима где влада „само" 69 децибела!

До ових резултата дошао је тим стручњака из италијанског Националног савета за научна истраживања. Мерења су трајала више од две године и кад су недавно објављени резултати, Италијани су се забринули. Питају се још каква ли је ситуација у другим градовима, нарочито великим индустријским центрима као што су Милано, Торино, Напуљ. Боља сигурно није, ако није и гора него у престоници.

Научна истраживања показала су како бука утиче на људски организам. Тако половина запослених у бродоградилиштима, челичанама, парним котларницама и сличним местима потпуно губи слух после десет година, будући да су изложени буци од неких 95 децибела. Међутим, установљена су и неповратна оштећења нервног система, психичка поремећеност, поремећаји у раду жлезда са унутрашњим лучењем. По мишљењу лекара ове тешкоће су још веће и опасније од губитка слуха!

И чир чује буку

Ево шта даље износе лекари који су учествовали у анализирању буке у Риму: примећен је већи проценат оболелих од рака у бучнијим него у мирнијим срединама. Ако је ова претпоставка сувише смела, постоје непобитно утврђене појаве као вртоглавица, мука или губитак свести код неких пролазника бучним улицама. Објашњење: услед превише јаких звукова стежу им се артерије, па је доток крви у срце, а самим тим и у мозак слабији.

У свету су вршена разна истраживања дејства буке на људе. Тако једна британска студија о утицају буке на бебе у утроби мајке и новорођенчад обелодањује да су оштећења и то нарочито на мозгу, кичми и трбуху чешћа у насељима близу аеродрома.

Болесницима бука много теже пада него здравим људима (па стога није случајно што се у близини болница захтева тишина). Дански физичар Верн Кнудсен описао је сопствено искуство:

„Док сам лежао у болници због чира, запазио сам да ми бол повремено постаје оштрији. Убрзо сам открио да се то догађа у тренуцима када под мојим прозорима пролазе аутобуси".

Данас је у већини земаља законом прописана заштита од буке. Зна се колика мора бити удаљеност насеља од аеродрома и аутопутева, какав изолациони материјал употребити за градњу стамбених објеката, какав за различите фабрике, како се обезбедити од претеране буке у халама. Само, питање је колико се ти закони поштују. Статистике тако говоре да је најтише на северу Европе, у скандинавским земљама. А као што се Рим „прославио" као најбучнији, Дортмунд је на гласу као – најтиши индустријски град на нашем континенту. Разуме се, то су само делимично поуздани подаци јер се бука и не контролише у свим земљама једнако, нити сви на њу обраћају исту пажњу. Пре или касније то ће вероватно ипак постати брига свих, јер медицина је учинила први корак: указала је на опасност.

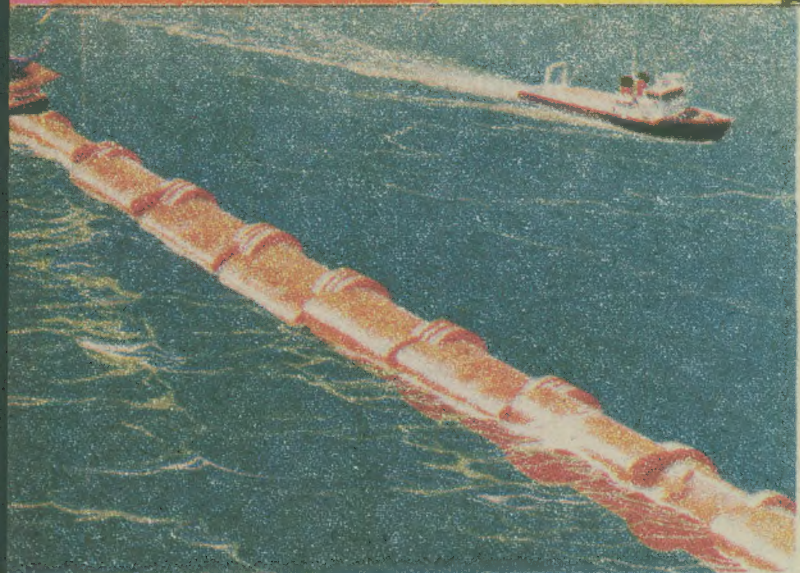
М. К.

ОВА ТАБЕЛА СЛИКОВИТО ПОКАЗУЈЕ КАКО ЧОВЕК ДОЖИВЉАВА БУКУ

Степен по степен, од мира до бола		
Јачина буке у децибелима	Извор звука	Психофизичка реакција
10–20	Шум лишћа у шуми, шапат, ноћ у природи	
30–40	Пригушен разговор, сеоски пут, читаоница, листање новина	Мир
50	Позоришна представа, трговина, породични амбијент	Нормална бука до границе неугодног
50–60	Повишен људски глас, бучнија канцеларија, радио, тиши аутомобил	
70	Телефон, телекс, гласан радио или телевизор	Осећај неугодности
80	Будилник,фудбалска утакмица, трамвај на заокрету, прометнија улица, фабрика	
90	Багери, текстилне машине, веома прометна улица, бучна фабрика	Велика неугодност, опасност од привремене глувоће, мука, вртоглавица, мигрена
100	Тешке машине, моторни возови, топионица, бродоградилиште, воз, велики симфонијски оркестар, грмљавина	
110	Рок-концерт, подземна железница, циркуларна тестера, мотоцикл, велике трафо-станице, ватрено оружје, гласне ауто-сирене	
120	Сирене за узбуну, пнеумамтски чекић, црквена звона, тркачки аутомобил	
130	Топ, млазни авион док рула пистом	Праг бола, озбиљна оштећења слуха
140–150	Млазњак у лету	
160–170	Митраљез	
180	Ракетни пројектил, висока пећ	

МЕГАВАТИ ИЗ ПЕСКА И МОРСКИХ ТАЛАСА

ЕНЕРГИЈА: *ПРОШЛОСТ И БУДУЋНОСТ* 2

Добијање енергије из морских таласа: пројект којим се предвиђа да таласање мора посредством хидрауличних пумпи покреће електричне генераторе.

Данас се у свету око 96 одсто енергије добија из четири извора која се полако исцрпљују: нафте, природног гаса, угља и урана. Сваки од њих има више непријатних страна које се тичу заштите човекове средине, сигурности, цене или резерви. Штедња енергије може повремено да ублажи кризу, али није дугорочно решење. Многе земље сматрају да су им у наредних 20 година за привредни развој потребне додатне резерве неограничене енергије, и то по разумним ценама. Дакле, треба што пре развити алтернативне изворе енергије.

Постоји девет перспективних алтернатива – неке су свуда остварљиве, а друге зависе од географског положаја, производних трошкова и технологије. Сежу од уљаних шкриљаца и катранског песка, који одмах могу да дају нафту, до сунчеве енергије, ветра, таласа.

Нафта из шкриљаца...

Према подацима само у САД у резервама шкриљаца на површини од 41.600 квадратних метара крије се 247 милијарди тона нафте – дакле, приближно 60 пута више од познатих резерви нафте у тој земљи. Шкриљац је тврда стена светлосиве до црне боје, која садржи чврсту органску материју кероген. Ако кероген загрејемо до температуре од 477 степени Целзијуса, распада се у нафту и плин. Најбогатија налазишта шкриљаца дају на тону шкриљаца четврт тоне нафте. Сви шкриљци, наравно, нису употребљиви, али из њих би се до 1990. године добијала 41 хиљада тона нафте дневно, а касније још више.

Али, два проблема, уско повезана са заштитом човекове средине, могу да укоче ову производњу: вода и отпаци. Јер, производња сваке тоне нафте захтева 320 литара воде за испирање прљавштине и хлађење. Осим тога, остаће много здробљених отпадака, више него искоришћених шкриљаца. Те тешкоће би могао да отклони нови метод компаније „Occidental Petroleum Corporation" која прерађује шкриљце на лицу места – ложе се у самим окнима и излучују нафту, која се затим црпи на површину. Али, тако се добија нафта лошијег квалитета. Институт за технолошка испитивања у Илиноису предлаже да се нафта из земље добија „искуваваањем" помоћу радио-таласа, које ће ширити електроде спуштене у копове.

...и катранског песка

У површинским, плитким подземним слојевима песка налазе се меке конгломерације нафте, сличне катрану. Највећа налазишта катранског песка простиру се на око 31 хиљаду квадратних километара у канадској покрајини Алберти, где се крије читавих 123 милијарде тона нафте, што би на пример, за Канаду и САД било довољно за читавих 100 година! Канада већ сада добија из катранског песка 12.300 тона синтетичког горива годишње.

Око 15 хиљада килограма песка мора да се меша и загрева у котловима, да би се добила тона густог битумена који се затим на уобичајен начин прерађива у нафту. Али, јаке зиме онемогућавају експлоатацију током читаве године, а поред тога јавља се проблем отпадака, песка који остаје после екстракције. Тренутно се ради на неких 40 пробних пројеката и у већини случајева реч је о проучавању екстракције нафте из песка пумпањем паре или загревањем под површином да би се на крају излучила чиста нафта и затим извукла напоље.

ШИРОМ СВЕТА МОГУ ДА СЕ СРЕТНУ НАПРАВЕ НАЛИК НА ОСТАТКЕ КУЛИСА НЕКОГ НАУЧНОФАНТАСТИЧНОГ ФИЛМА. У ПУСТИЊАМА НЊУ МЕКСИКА ОГРОМНИ БЛОКОВИ ОГЛЕДАЛА САБИРАЈУ ЗРАКЕ СУНЦА У УЖАРЕНО КИКЛОПСКО ОКО. ПЛАНИНУ У СЕВЕРНОЈ КАРОЛИНИ УКРАШАВА НЕШТО ШТО ЛИЧИ НА АВИОНСКИ ПРОПЕЛЕР. ПОРЕД ОБАЛА КАЛИФОРНИЈЕ ПЛУТА ВЕШТАЧКИ АТОЛ. ПОСРЕДИ СУ ИЗУМИ КОЈИ ТРЕБА ДА ПОМОГНУ РАЗВОЈ АЛТЕРНАТИВНИХ ИЗВОРА И ОТКЛОНЕ ЗАВИСНОСТ ОД НАФТЕ.

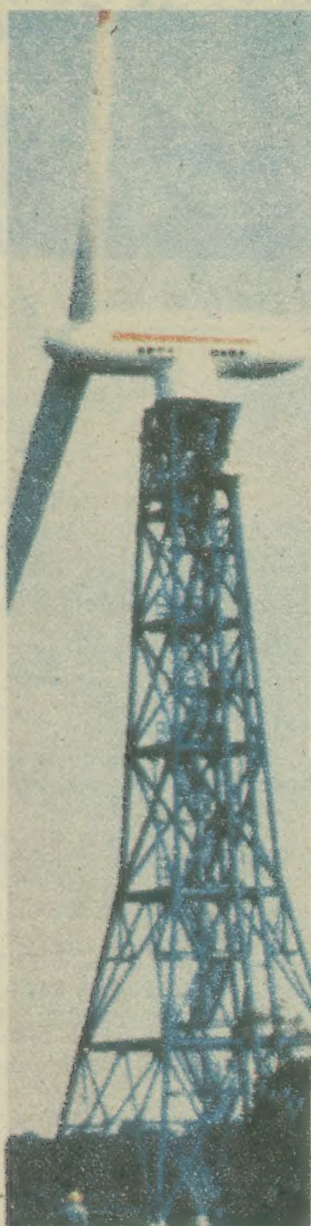
Сунчева енергија је неисцрпна и поборници борбе за заштиту човекове средине сматрају је најпријатнијом алтернативом. Међутим, технологија за њено коришћење још је у повоју. Садашњи поступци добијања топлотне и електричне енергије од сунца непродуктивни су и скупи, па, на пример, сунчева енергија у САД покрива мање од један одсто националних потреба.

Енергија са сунца

Уобичајене направе за добијање сунчеве енергије су конвенционалне термичке ћелије у облику плоча и кутија које се стављају на кровове. Сунчеви зраци се употребљавају за загревање воде намењене централном грејању. Али, док један такав уређај за грејање породичне куће стаје око две хиљаде долара, са њим се уштеди при издацима за гориво једва 40 долара. То је, дакле, инвестиција која се исплаћује на дужи рок. Светлу будућност имају фотогалвански елементи, који сунчеву светлост уз помоћ силицијумских кристалних плоча претварају непосредно у електричну енергију. Али, пошто једна фотогалванска ћелија кошта девет долара по вату, за једну породичну кућу потребно је, дакле, ћелија у вредности од 400.000 долара! Ипак, постигнут је известан напредак и већ је пронађен начин за очување енергије преко ноћи.

Проучавају се и могућности за комерцијалну употребу соларне енергије великих размера. Тако ће, можда, научници послати у свемир соларни сателит, који би слао сунчеву енергију на Земљу у облику микро-таласа. У лабораторијама Сандиа у Њу Мексику испробавају се компоненте будућих система стубова за коришћење сунчеве енергије. Серије великих компјутерски усмерених огледала – хелиостата – усмеравају сунчеву светлост ка стубу, чији је бојлер на пару повезан са турбином за производњу електричне енергије. Прва направа те врсте, смештена у Дацету (Калифорнија), има 1800 огледала и дневно производи десет мегават-часова електричне енергије (довољно за неколико хиљада домова).

Енергетичари су лансирали нову пароду: Све што расте и може да се ложи – могуће је претворити у енергију. Појединци, установе и фабрике експериментишу са сагоревањем свих органских материја (смеће, шећерна трска, орахова кора, друге биљке). Биомасе, које у основи садрже енергију сунца, дају данас у САД један од-

Све више алтернативних извора: генератор на ветар агенције НАСА, с пречником од 19 метара, висок 30 метара.

сто читаве националне енергије, а негде се тај постотак брзо увећава.

Неисцрпна и јефтина

Исланд добија знатан део енергије из ужарене Земљине унутрашњости и то покушавају и многе друге земље. Геотермичка енергија крије се у бројним вулканима, гејзирима и топлим изворима, дубоким бунарима. Из тих резервоара врелу воду и пару је могуће, дизањем на површину, употребити за погон турбина које производе електричну енергију, а затим је опет вратити под земљу, где се она природним путем греје, да би се поново употребила. Али, ту постоје поприлични проблеми: извори близу површине налазе се само на неким подручјима и ту пара често има прилично ниску температуру која није баш погодна за погон турбина. У суштини, међутим, ова енергија је неисцрпна, није штетна по човекову животну средину и – што је најважније – јефтина је. Компанија Унион Оил изградила је прву америчку електрану на геометрички погон у калифорнијском месту Цејсервил, 145 километара североисточно од Сан Франциска, која даје пацифичкој плинској и електричној мрежи 608 мегават-часова (два одсто потрошње електричне енергије у Калифорнији), што покрива потребе пола милиона засебних кућа.

Повратак води

Пре пола века САД су добијале трећину електричне енергије са брана. У доба јефтине нафте учешће те енергије пало је на 15 одсто, али сада она опет постаје актуелна. Пошто је већина брана изграђена на одговарајућим местима, где су стрми падови или брзи и велики речни токови, сада је највећи интерес за обнову ниских акумулационих брана (испод 20 метара). У једној студији наводи се да неискоришћене енергетске резерве садашњих и будућих хидроцентрала у САД износе 40 хиљада мегават часова – довољно за снабдевање стотину великих градова. Ако би се искористили сви проучени хидрообјекти, они би произвели исто толико енергије као и 16 атомских централа, с тим што би издаци за њихову градњу били једнаки трошковима изградње две нове атомске централе.

Помоћ ветра...

Године 1990. ветар би могао да даје чак два одсто целокупне националне енергије у САД. На врху планине Хауардс Ноб у Северној Каролини налазиће се највећи млин на ветар, као део постројења које је почело да производи електричну енергију за 500 породичних кућа. Циновска ветрењача, чија је изградња стајала шест милиона долара, има два пропелера са лоптама од 30 метара. Киловат енергије производиће по цени од свега 18 центи. Сличан модел у Клејтону у Њу Мексику снабдева електричном енергијом више од половине од око 3.000 становника. У лабораторијама Сандиа у Албукерку врше се испитивања са турбинама на ветар са вертикалном осом, налик на фантастичну жицу за мућење беланаца. Ове ветрењаче, мада производе енергију само повремено, због ниских производних трошкова су привлачна алтернатива, нарочито у удаљеним крајевима, где је енергија скупа.

...и морских таласа

Снага океана, односно мора, могла би да се искористи на четири начина: (1) искоришћавањем морских струја, (2) плиме и осеке, (3) таласа и (4) топлоте. Снагу морских струја проучава мала фирма Aerovironment Incorporated у Пасадени (Калифорнија), која намерава да пред обалама Флориде спусти у море велике турбине за производњу електричне енергије. Њихови заклопци, које би окретала заливска струја, били би повезани са генераторима, који би електричну енергију слали на обалу уз помоћ подводног кабла.

Електрична енергија од плиме и осеке добија се у мањим количинама већ у Француској и СССР. У заливима, где је плима највећа, постављају се дугуљасте ниске бране, које „лове" воду високих плима, а кад дође до осеке испуштају је кроз турбине. Проблем је у томе што овакве електране производе енергију само два пута дневно.

Утврђено је да таласи који ударају у обалу дугу 1,5 километар имају снагу од 65 мегавата, али је такву енергију тешко „ухватити". Британци, Французи и Јапанци баве се пројектима за добијање енергије из таласа посредством сплавова повезаних међусобно клиповима. Таласи присиљавају клипове да црпу воду која потом покреће турбине. Један другачији нацрт управо се проучава у фирми Lockheed Aircraft Corporation: ради се о вештачком острву пречника 76 метара, које би било усидрено у мору. Својим врхом овај атол би једва вирио из мора. Таласи, који би се преливали преко ивице, требало би да покрећу турбину.

Компанија Lockheed и TRW Incorporated проучавају и уређаје за претварање термичке океанске енергије које енергију црпу из температурне разлике од седам степени Целзијуса између површинске и дубинске воде у тропским крајевима. Основна замисао је у томе да се топлија вода искористи за загревање течног амонијака и његово претварање у гас који би покретао турбину, а да се затим кроз дуге цеви црпе хладна вода, којом би се гас хладио и опет претварао у течно стање. Истраживања показују да је то остварљиво, али и не много економично. Комплекс за производњу 10.000 мегават-часова електричне енергије, који би задовољавао потребе 6,6 милиона људи, стајао би отприлике 25 милијарди долара. Скупо јесте, али је јефтиније од нафте – нарочито кад је нема.

М. Ш.

НЕ НАСЛАЊАЈ СЕ НА ВРАТА!

Човек не мора да уме да чита компликоване идеограме да би знао да треба да се чува кад се налази близу врата воза у покрету – па чак и ако је у јапанском возу. У тој земљи техничке савршености, возови, међутим, толико добро функционишу да су путници већ почели да се опусту. Возови полазе на време, буквално у секунду, централни контролни системи везани радиом или бежичним телефоном са сваком композицијом упозоравају возовођу на промену времена, одроне на прузи, тако да је вожња постала незамисливо сигурна. На натписе „НЕ НАСЛАЊАЈ СЕ НА ВРАТА" готово да више нико и не пази јер је због јединственог контролног система у локомотиви, сваки путник сигуран да се врата не могу тек тако отворити без раније датог упозорења. Машиновођа уз посебан систем телевизијских монитора и огледала проверава да ли су сви путници ушли и изашли и тек онда затвара врата. Исто је тако с отварањем: док воз не стане никада се није било десило да се отворе врата и на најобичнијем локалном возу. Али и та добра традиција уништена је у мају ове године и то у возу на који би Јапанци просто могли да се закуну, на шинкансену.

Тај најбржи (донедавно) воз на свету, који може да се похвали авионским комфором, телефонском говорницом из које може да се зове читав Јапан (па и свет) дозволио је 12. маја себи луксуз да преплаши око хиљаду путника када су му се у пуној брзини отворила сва врата на левој страни композиције. Догодило се то код Ојаме, шездесет километара северно од Токија, на новој шинкансеновој линији и срећа је да је у шинкансену гужва само за празнике и да су првомајски празници већ били прошли, па се нико није нашао у близини врата. Путнике је само запљуснуо снажан талас хладног ваздуха, а и да није био хладан око срца им је било ледено све док воз није стао и машиновођа отклонио квар у електронском систему који је изненада отказао.

Д. М.

ПТИЦА НА ГЛАВИ

Године 1904. Париз је прописао да женски шешири треба да изгледају баш овако: по птица на сваком.

ДАМЕ СУ ХИР ОДУШЕВЉЕНО ПРИХВАТИЛЕ. ШТО ЈЕ ЗБОГ ЊИХОВОГ ШЕШИРА ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА ШИРОМ СВЕТА СВАКЕ ГОДИНЕ УБИЈАНО 250 МИЛИОНА ПТИЦА, НИЈЕ ИХ МНОГО ЗАНИМАЛО

Перје се није носило само на глави: њиме се украшавала и гардероба. Једна отмена лондонска дама задивила је познанице хаљином с предњим делом од перја тревендаћа.

Када је, једног лепог дана, женска мода прописала: „Од сада ће се на шеширима носити перје!", почело је немилосрдно тамањење милиона птичијих врста широм света. Модни хирови обично су краткотрајни, али овај то није био. Упућени тврде да је помама за украсним перјем била на врхунцу ни мање ни више него 23 године, од 1876. до 1899.

Није ној једини

Баш као и остале делове Европе, мода је захватила и В. Британију. Тамошњи трговци плаћали су за сваког галеба по шилинг, па стога није много чудно што се један ловац на сва уста хвалио како је за само једну сезону поубијао четири хиљаде ових птица.

Већ 1868. године сурова лудост узела је таквог маха да су од Лондона до острва Вајт и рта Фламборо редовно саобраћали „екскурзијски возови". Дотичне екскурзије имале су једну једину сврху: немилосрдно тамањење морских галебова.

Пошто на Острву, на сву срећу, ни тада нису живели само трговци и каћиперке, огорчени протести љубитеља животиња уродили су јуна 1869. године плодом: британски парламент је по кратком поступку усвојио закон којим се период од 1. априла до 1. августа проглашава ловостајем за 33 врсте морских птица.

Поменути закон имао је један озбиљан недостатак - односио се само на британске врсте. Трговци су се зато одједном досетили да поредноја могу да увозе и друге врсте и на великим распродајама које су се редовно организовале у Лондону почели да, све држећи се закона, нуде тоне и тоне перја разних егзотичних птица.

А како се даме не би претерано патиле приликом избора, штампали су се и каталози у којима им се у слици и речи све лепо објашњавало: како изгледају и колико коштају перца индијске чапље или јужноамеричког колибрија, рајске птице, хималајског фазана. Куповало се навелико. Од децембра 1884. до априла 1885. продато је 6 828 рајских птица, 4 974 хималајска фазана, 770 пaунастих фазана, 404 464 западноиндијских и бразилских птица и 356 389 источноиндијских птица. Бизнис се, као што се види, обрачунавао не на перце, него на комад, односно птичју главу.

Убиство надзорника Бредлија

Каква је препрека океан кад је у питању мода? Ако Париз каже да на глави има да се нађе пола зоолошког врта, онда то тако има и да буде, сложно ре-

Аустралијска влада забранила је извоз перја рајске птице у последњем часу: дамски шешири довели су ову врсту на руб истребљења.

коше америчке каћиперке. Последица: помор америчких врста лепог перја, али и оснивање Комитета за заштиту птица 1886. године.

Двадесет седам година касније, 1913. чак је и влада схватила да се претерало и одлучила да од Мејна до Тексаса отвори ланац резервата за угрожене врсте. Ловце све ово није нарочито занимало, па су углавном несметано настављали да се баве својим послом. На једног од њих налетео је и надзорник резервата у округу Монро на Флориди, Гај Бредли. Сусрет се завршио убиством надзорника.

Ствари су се споро мењале, али су се ипак мењале. Прво је влада Индије, вероватно највећег извозника, 1902. године забранила извоз перја свих птичјих врста. Сличне законе ускоро су донеле и тадашња Британска Нова Гвинеја, Британска Гвајана, Египат и Аустралија где се рајска птица налазила на рубу потпуног истребљења.

Нови закони страховито су искомпликовали живот трговцима, али се ови нису дали збунити. У Лондон је одједном почео да пристиже необично велики број пошиљки „школског папира" или „кравље длаке". Када је марта 1908. године шест таквих пакета из Калкуте са „крављом длаком" отворено, испоставило се да се у њима налази 6 400 птица. Цариници су робу задржали извесно време, али како Велика Британија још није имала прописа на основу којих би могли и да је конфискују, на крају су морали да је уруче примаоцу. У следећих осам недеља у лондонску луку упловиле су још 23 пошиљке „кравље длаке".

Онда је дошао I светски рат. Даме су још носиле шешире, а многе и даље куповале ново перје, па је тако у прве три године рата у Британију увезено 839 700 килограма украсних пераца. После рата је за увоз била потребна посебна дозвола, а и расположење више није било тако „китњасто" па је до 1917–1919. та бројка пала на 289 350 килограма перја у вредности од 667 351 фунте.

Питање „забранити увоз украсног перја или не" сигурно би било решено и без краљевске породице, али је на крају и она била принуђена да се определи. Краљица Александра је то учинила 1906. године кад се пред поданицима обавезала да више неће носити свадбено перје дивљих птица. Пре него што је 1911. кренула у посету Индији, краљица Мери одлучила је с пуно такта да на пут не понесе ништа од гардеробе украшене перјем, али ју је зато девет година касније, баш када је Парламент одлучивао о забрани трговине перјем, поменути такт неочекивано напустио: појавила се на једној вртној забави с украсним пером на глави. Колико сутра, краљичиног гафа докопале су се новине. Једном речју, времена су се прилично изменила када је реч о птицама.

Таман посла!

После педесет четири године упорне борбе британски љубитељи птица коначно су победили: 1. априла 1922. године ступио је на снагу Закон о забрани увоза перја. Они који су га издејствовали знали су да је то последица не само њихових напора, него и чињенице да се мода после рата драматично променила. Старије даме су се на прохујало време сетно осмехивале, младе и ослобођене ни по коју цену нису хтеле да на главама носе птице: „Какво перје, таман посла?!"

На осмом Међународном конгресу зоолога коначно је утврђен бар приближан број пернатих жртава једног модног хира: до I светског рата због женских шешира убијано је између 200 и 300 милиона птица сваке године.

М. И.

Ној је имао двоструку несрећу: да се његово перје веома тражи и да су ловци ипак били по правилу бржи од њега.

Занимљива имена

ДЕЧАК ЗВАНИ ДУНАВ

Научници једне називају **antroponimima**, а друге **toponimima.** Нека вас не заплаше ти звучни грчки називи: антропоними су напросто људска имена и презимена (од **antropos** – човек), а топоними (од **topos** – место) имена градова, села, земаља, покрајина, планина, река и језера. Разлика је јасна, и рекло би се да између једних и других никаквог мешања не може бити. А ипак...

Добрачина улица у Београду названа је по Јовану Добрачи, учеснику оба српска устанка, али то „Добрача" било је у ствари име његовог родног села. У прошлом веку многи Срби још нису имали или нису употребљавали презимена, него су уз лично име додавали име места из кога потичу. Илија Бирчанин, још један истакнути устанички вођа, био је из области Бирач у источној Босни, политичар Илија Гарашанин из села Гараши близу Крагујевца, Илија Коларац (оснивач Коларчевог народног универзитета) из села Колари у смедеревској нахији. Богата трговачка породица Луњеваца (из које је потицала и Драга Машин, злосрећна жена краља Александра Обреновића, убијена заједно с њиме 1903. године) била је пореклом из шумадијског села Луњевице.

По пореклу неког претка-дошљака настала су презимена као орват (на мађарском – Хрват), Косовац, Бачвански, Сремац, Личанин, Крањец, Немец, Бугарски, Мађаревић, Арнаутовић и многа друга. Слично томе, Французи имају презимена Пари, Паризе, Паризо (која показују да је неки предак те породице дошао из Париза), Лебретон (Бретонац), Ленорман (Норманђанин), Ланглоа (Енглез), Лалман (Немац), Леспањол (Шпанац) и друга.

И лична имена могу бити географског порекла. У Италији, прегледавајући спискове матичног уреда, један научник забележио је примере дечака који су крштени Данубио (Дунав), Арђентино (Аргентинац), Жанеиро, Франкофрте (Франкфурт), Париђи (Париз), Русио, Звецио (Шведска), па чак и Угандо, док су девојчице добијале имена као Азија, Америка, Италија, Оланда (Холандија), Франча (Француска), Ђерманија (Немачка), Етна, Одеса или Волга.

Још су необичнији случајеви када од људског имена постане географско – а од овога, понекад, ново лично име. У Милану је некада најомиљеније мушко име било Доменико (у месном дијалекту Доменего, скраћено Менего), а отуда и данас за грађане Милана постоји популарни назив „Менегини". У Француској је извесна породица Менар живела на салашу који је по њој назван Ла Менардијер, што отприлике значи „земља Менарових". Кад је та породица изумрла, наместо њих дошли су нови власници, прозвали се по месту становања – и данас се презивају Ламенардијер.

Још много раније, у старом веку, извесни Конос – што је на галском значило „лукави" – имао је велики посед на обали реке Шаранте, недалеко од атлантске обале. По њему је цео крај, и град који је на том месту основан, назван на латинском Конијакус, одакле касније француско Коњак. А будући да је то винородна област, и да су становници умели од вина да праве одличну ракију, она је добила име града... и тако је настала заједничка **именица коњак.**

Walt Disney

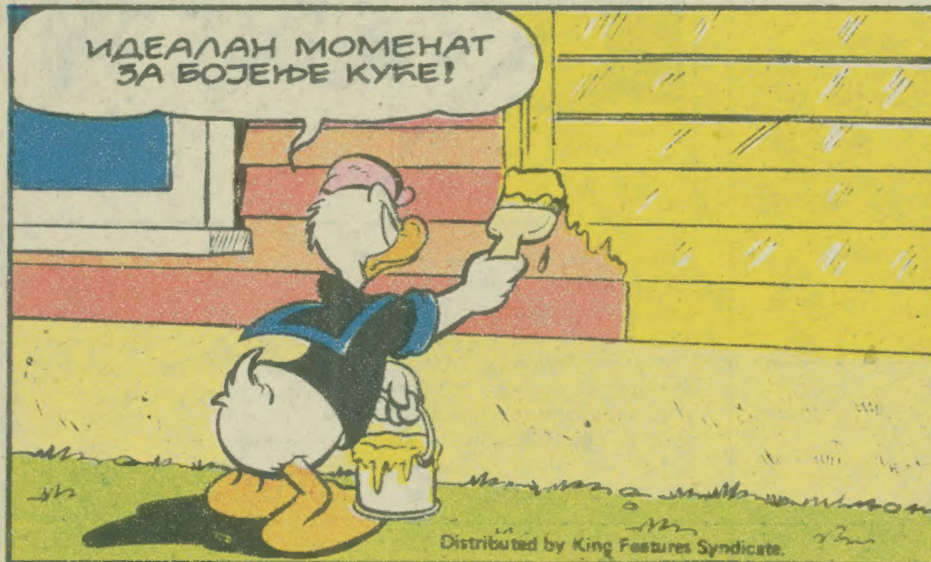
ПАЈА ПАТАК

ТРЕСНУЛО ЈЕ КАО БОМБА

ПОЛИЦАЈАЦ ИЗ САОБРАЋАЈНЕ ПАТРОЛЕ ИЗНЕНАДА СЕ НАШАО У СИТУАЦИЈИ КОЈЕ СЕ И САМ ОДУВЕК УЖАСАВАО. ДА ЛИ ЋЕ НА ВРЕМЕ ЧУТИ ЊЕГОВО ЗАПОМАГАЊЕ? ХОЋЕ ЛИ СЕ У МЕЂУВРЕМЕНУ ЗАПАЛИТИ РЕЗЕРВОАР ЗА БЕНЗИН?

Огроман камион са приколицом пројурио је кроз црвено светло и препречио му пут. Притиснуо је кочницу најјаче што је могао, али ништа није вредело. За неколико секунди нашао се испод грдосије, заробљен у гомили смрсканог метала. Била је то једна од оних ситуација којих се Френки Спредс одувек ужасавао. За петнаест година, колико је радио као члан патроле саобраћајне полиције, видео је три оваква случаја која су се завршила трагично не само по возаче већ и по њихове сапутнике. Кроз главу му је најпре пролетело да ће и он завршити на исти начин.

Био је хладан новембарски дан и Френки је читаву ноћ провео сам обилазећи Њујоршку четврт Бронкс, тако да је око 6.45 часова ујутро уморан прижељкивао да што пре преда своју дужност. Чекало га је још само да се јави у своју базу и попуни извештај, који му не би однео много времена јер је имао неуобичајено мирну ноћ, и одмах затим крене својој кући.

Управо на том путу ка полицијској станици, само неколико кућа пре, догодило се оно најгоре. Френки је имао зелено светло и није било разлога да кочи нити да очекује да ће се догодити нешто непредвиђено. Међутим, крајичком ока угледао је огроман теретњак са приколицом како се пуном брзином приближава с његове леве стране не обазирући се на црвено светло семафора. И, све се даље одиграло за само неколико секунди, иако се Френкију у том часу чинило да се пред његовим очима одвија успорена сцена из неког филма страве и ужаса.

Без обзира што је свом силином нагазио кочницу знао је да судар не може да избегне. И заиста, у трену су се његова патролна кола нашла као у неким огромним чељустима, испод ко зна колико тона тешке приколице. Све што је могао да учини да би можда преживео било је да у тренутку судара склизне на под кола. Френки је у последњем часу успео само да се баци на суседно седиште...

Свуда унаоколо прштало је стакло и одзвањао непријатан звук метала који се ломи и увија. Ветробран је буквално експлодирао као бомба и делови смрсканог крова почели су да га засипају. Пригњечен управљач увио се око његових ногу као змија. Умреће као и други пре њега! Нешто му је изненада притисло десно раме и већ следећег тренутка глава му је пала на под и нашла се испод смољене командне табле, док му је остали део тела немилосрдно притискивао смрскани лим.

Затим се све утишало. Није се чуо ни најмањи шум. Зурио је у једну тачку не верујући да је жив. Да ли ће поново видети своју породицу: две девојчице, супругу Делу и мајку? Тада је, међутим, схватио да се налази у новој опасности: гориво би могло да се запали и резервоар експлодира. Јежио се и од саме помисли да би могао, уза све што га је снашло, да заврши у пламену. Једно је било сигурно – није имао никаквих шанси да се сам избави из металних канџи.

Била му је потребна помоћ и то што пре. Зато је из свег гласа почео да запомаже. Међутим, његов глас се губио испод командне табле која му је блокирала главу. После извесног времена, очајан и без много наде, почео је да посустаје и готово се предао судбини кад су злокобну тишину изненада прекинули добро познати гласови: биле су то његове колеге из патроле. Милиметар по милиметар уклањали су смрскану гвожђурију док најзад нису ослободили његово беспомоћно тело. Затим су га полако извукли из остатка аутомобила и амбулантним колима, која су ту већ чекала, довезли у прву болницу. Тамо су лекари констатовали угануће рамена, посекотине на рукама и ногама и више огреботина. То је било све!

Френкијеве колеге су са запрепашћењем констатовале да се заиста догодило чудо. То исто мисли и Френки, као и сви они који су имали макар и слично искуство.

Д. В.

Френки Спредс у полицијским патролним колима снимљен пре несреће. Горе лево се види како је овај аутомобил завршио тог кобног дана.

БЛАГО ТЕБИ

КАКО НАС ВИДЕ

Персијска мачка... Она као и све друге мачке овог света има ту срећу да свет посматра онакав какав је.

МАЛО ЈЕ ЖИВОТИЊА КОЈЕ, КАО МАЧКА, ИМАЈУ СРЕЋУ ДА ПОСМАТРАЈУ СВЕТ У БОЈИ И ОНАКАВ КАКАВ ЈЕ, А НЕ У ВИДУ МОЗАИКА, ШТО ЈЕ ВЕОМА ЧЕСТ СЛУЧАЈ. ОСИМ ТОГА, МНОГО ОЧИЈУ НЕ ЗНАЧИ И БОЉИ ВИД, ТВРДИ ГРУПА СОВЈЕТСКИХ НАУЧНИКА.

Највеће очи на свету у односу на величину главе припадају животињи која је управо због тога и добила име – авет. А велике су и због тога јер води ноћни живот и мора добро да види.

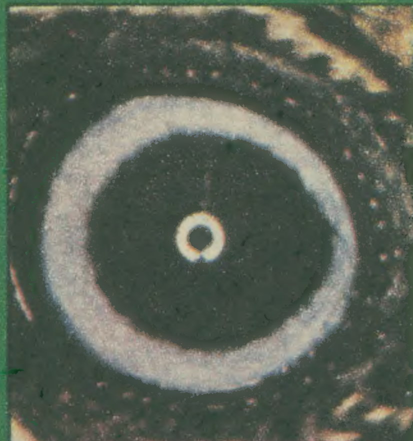
Тек пре извесног времена група неурофизиолога из совјетског града Тбилисија утврдила је где се у мозгу мачке налазе нервне ћелије које су хромо-активне тј. осетљиве на боје. Вођа истраживачке екипе Аркил Казели каже да ова домаћа животиња, за разлику од паса и вукова код којих је центар чула вида смештен у сивој маси мозга, сакупља слике околине у два различита канала а затим их разврстава у мождањој кори на теменом делу где су и уочене поменуте хромо-активне ћелије. Истовремено се остале информације шаљу „на прераду" у област сиве масе која иначе руководи главним процесима везаним за чуло вида.

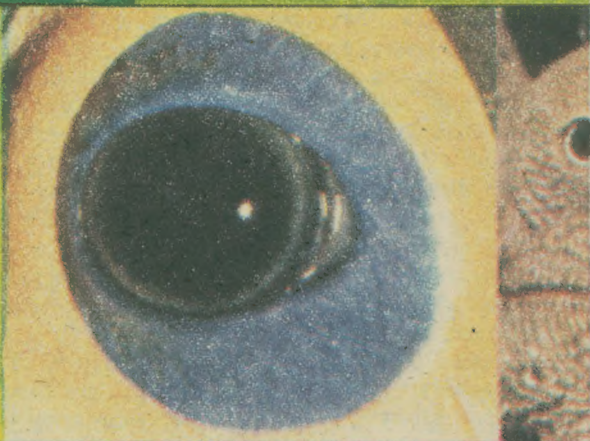
Откриће је вома значајно за даљи истраживачки рад у овој области јер су механизми чула вида код животиња још недовољно истражени, па ће зато и неке друге врсте, које имају такозвани хроматски вид (пчеле, многе рибе, птице, жабе, неке змије, веверице, и примати), ускоро бити подвргнути овим истим проверама.

Тајни водичи

Пчела лети ливадом од цвета до цвета и сакупља нектар који не види. Па ипак, она самоуверено продире у унутрашњост крунице где је скривена ова шећерна течност и похлепно је исисава. Како она успева да утврди где се налази нектар? Тајна је откривена уз помоћ фотографија добијених преко филмова осетљивих на ултравиолетне зраке. На фотографијама су се појавиле обојене линије које су ботаничари већ назвали „водичи ка нектару". Реч је о правим правцатим показивачима правца који води до слатког сока. Пчела их опажа јер је иначе у стању да види ултравиолетну боју. Виде је још и голубови и неке врсте колибрија, бар тако тврди орнитолог Тимоти Голдсмит који се већ дуже време такође бави овим проблемом. Постоје и животиње које су у стању да виде поларизовану светлост (таласе који се испрекидано крећу у одређеном нивоу) и она им служи као оријентир приликом сваке сеобе. То важи за извесне птице, пчеле, рибе, главоношце и неке фосиле из подземног света.

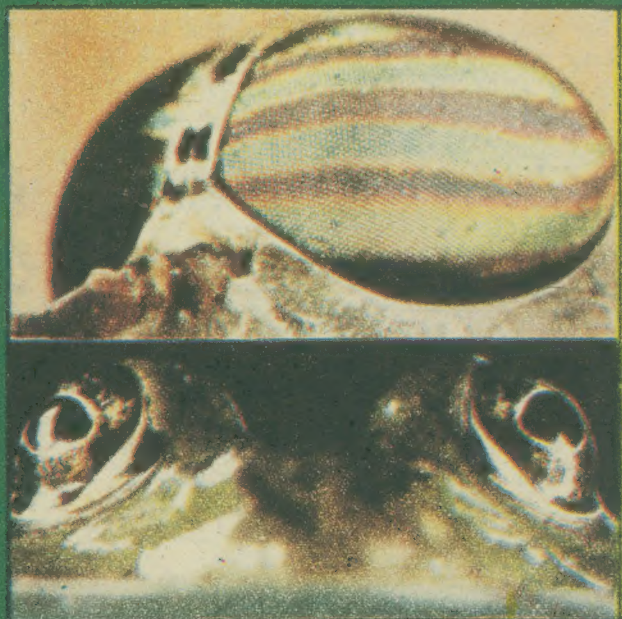
Житовиње, дакле, не виде онако као ми. Имају органе чула вида који се међусобно разликују. Међутим, иако би се могло рећи да више не постоји тајна анатомског састава ока, научницима још није по-

Око мочварне сове. Његова мрежњача препуна је штапићастих ћелија које су задужене за црно-белу слику предмета.

Жаба има очи са двоструким капцима. Они са унутрашње стране делимично су провидни. Горе је увећана фотографија очију коњске муве.

И, МАЦО!

шло за руком да пронађу „црну кутију" мозга која би им помогла да проуче и анализирају врсту поруке коју преносе органи вида и тачно утврде како се ови подаци даље обрађују.

Дуго се није знало шта и како види мекушац познат под именом „чешаљ" који махнито скаче чим му се приближе хоботница или морска звезда, његови заклети непријатељи. Многобројне светлуцаве очи плаве боје распоређене по ивици спољашњег омотача, у линији дужине петнаестак центиметара где се спајају и раздвајају две љуштуре налик на шкољку у којој овај мекушац живи, има пречник од само једног милиметра, али и једну карактеристику која је веома ретка: свако ово око разликује се од обичног по дуплој мрежњачи. Али, и поред тога, из понашања ове животиње закључено је да успева само да разликује светлост од таме и уочи покрете грабљивице.

Вилин коњиц – рекордер

Иако је откривено да пчеле, за разлику од нас, виде ултравиолетну светлост, још увек се веома мало зна о начину на који инсекти и љускари, на пример, посматрају свет својим веома сложеним очима сатканих од хиљада и хиљада тзв. основних јединица. По броју ових јединица вилин коњиц је апсолутни рекордер – има их чак тридесет хиљада! (трут има упола мање иако је код њега тај број највећи у пчелињем свету). У њиховим очима које имају „иситњену" рожњачу слика се не умножава већ раставља у делиће због чега инсекти и љускари виде сваки предмет као да је мозаик.

Код кичмењака је мрежњача – део који је смештен далеко у унутрашњост ока – фото-рецептор а то значи да садржи ћелије које су осетљиве на светлост и имају облик купе и штапића. Ових других у људском оку има близу 125 милиона, а најгушћи су на периферији мрежњаче и углавном служе за црно-бело виђење ствари: у предвечерје или ноћу. Купасте ћелије, међутим, којих има око шест и по милиона углавном се налазе у централном делу мрежњаче и помажу нам да видимо боје.

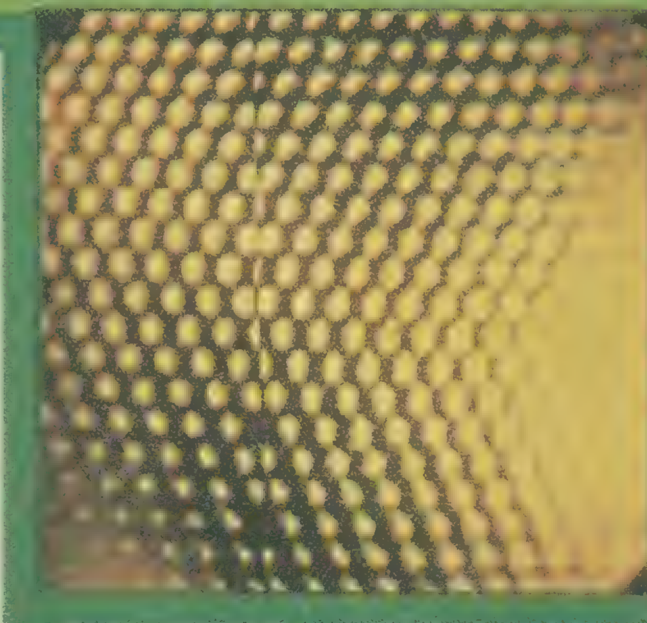
Ово су очи тукана, жуне и камелеона. Прво двоје су птице и њихове очи заштићене су двоструким капцима. За разлику од њих камелеонове очи имају тешке навлаке, али зато могу да се окрећу у свим правцима и независно једно од другог.

Код птица су фото-рецептори далеко гушће распоређени него код других кичмењака а купасте ћелије натопљене уљном течношћу која служи као филтер тако да су њима слике далеко јасније. Осим тога, фото-рецептори код грабљивица су далеко бројнији него код човека, па је то уједно објашњење изузетне оштрине њиховог вида.

Постоје и очи које се независно окрећу у свим правцима – очи камелеона. Окрећу се једно лево друго десно, једно напред, друго назад, већ према потреби и без икаквих тешкоћа. Код њих је очна јабучица готово сасвим обавијена чврстом кожом и у средини има отвор величине главе обичне чиоде на чијем се дну налази зеница. Може да их окрене и за сто осамдесет степени тако да се чини као да су монтиране на кугличним лежајевима. Док једним оком тражи плен другим проверава да можда и сам није нечија мета. Стоји непомично и чека да му залогај дође надохват језика који истура брзином муње и задивљујуће прецизно.

Зоолог са Харвардског универзитета Линдсеј Харкнис направио је са камелеоном занимљив експеримент: ставио му је на главу минијатурне наочаре и стакла за приближавање и удаљавање слике предмета... Махер непогрешивог ока више није био у стању да процени праву раздаљину.

Д. В.

Око вилинског коњица саткано је од тридесет хиљада основних јединица. Зато и слика коју види подсећа на мозаик.

„ЗАБАВНИКОВА" ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

БУХАЧ

***Pyrethrum cinerariifolium* Trev./, Asteraceae**

Народна имена: Берића трава, брмиња, бубарица, бувара, буварица, бувач, бухара, бухарица, вратић, далматински бухач, дивљи пелин, дивља барутица, матриколда, осјенач

Опис биљке

Зељаста, декоративна, вишегодишња биљка својим ризомом, који израста у снажан бусен висок до 1 m и широк до пола метра, са бројним дугачким цветним дршкама које се завршавају само са по једном цветном главицом. У доњем делу стабљике је букет великих наизменичних листова с дршком, који су веома дубоко дељени у китњасте зубчасте делове покривене с обе стране целулозним длакама, које лишћу дају беличаст изглед. Цветне главице су врло лепе и крупне 5–6 cm у пречнику. Имају 15–23 бела језичаста цвета по ободу а у средини веома велик број жутих цевастих цветова тако да личе на маргарете

Станишта

Бухач расте дивље само у Далмацији на каменитим обронцима крашког подручја. Отуда и његово име у целом свету и на свим језицима зове се далматински бухач. Има га и у Херцеговини и у Црној Гори. Бухач је пренесен у многе крајеве света и данас се успешно гаји у Кенији, Јапану, САД, Совјетском Савезу и др

Берба

Од бухача се користе само цветне главице. Беру се кад је две трећине жутих цевастих цветова отворено јер тада има највише корисних састојака. Свеже убране главице бухача се суше у танком слоју на сунцу, по лепом и сувом времену. При том се главице преврћу више пута у току дана да се што пре осуше

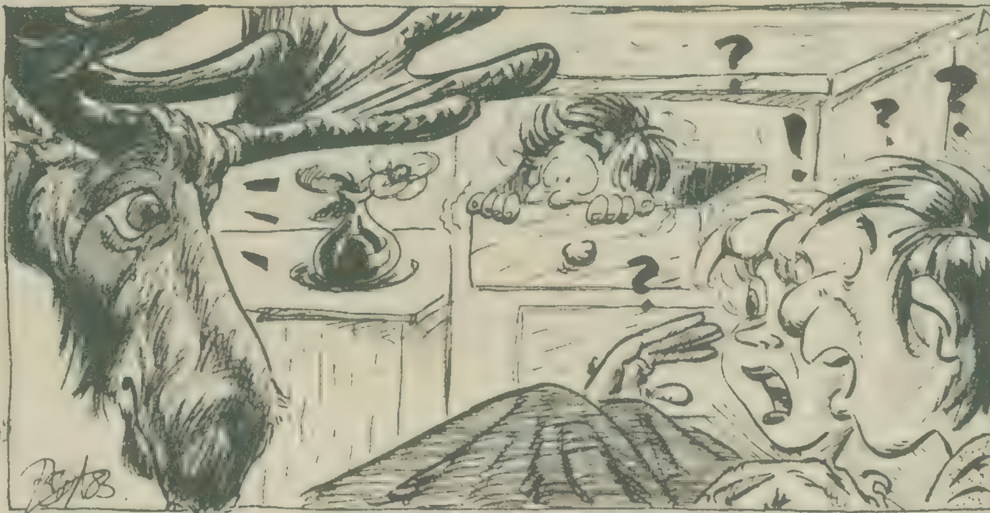
Употреба

Инсектицидна моћ бухача позната је још од средине 19. века. У средњем делу Далмације гајење бухача почело је још 1880. године, пре свега око Дубровника, затим у Црној Гори и у Истри. Најчешћи препарати бухача су фино самлевен прашак и екстракт. Суви цветови се мељу непосредно пре употребе у прашак који делује као контактни инсектицид. Од екстракта се израђују раствори и емулзије за запрашивање против инсеката (ваши, стенице, бухе, русе и др.)

Бухач се користи и против шуге, пре свега у ветеринској медицини, а последњих година и као антихелминтик против цревних паразита. Бухач као инсектицид има предност над синтетским инсектицидима јер није отрован за човека, жива бића топле крви и биљке, а делује сигурно на жива бића хладне крви. Не изазива навику инсеката и појаву отпорних сојева. Најзад, бухач не угрожава човекову средину јер се његови састојци брзо разграђују.

Проф. др Момчило Горуновић

ЛОС У СПАВАЋОЈ СОБИ

Излет међу људе не мора за животиње увек добро да се заврши. И при том није човек за то крив. Ко би, на пример, помислио да се лос може наћи усред радње? Или да ће се побити с аутомобилом? А оба случаја догодила су се на истом месту на североистоку СССР, у градићу Горки, прецизније у улици Рјабцева. И трећи инцидент забележен је на истом месту само после неколико дана: рано ујутру један снажан лос одједном се зајурио према прозору приземне куће и нашао се у – спаваћој соби.

Можете замислити како су се осећали супрузи Таврини и њихов шестогодишњи син кад су се, онако поспани, нашли очи у очи са раскрвављеним џином (посекао се на стакло). Око три минута лос је стајао као укопан, затим се окренуо назад, при том разбио витрину са књигама, оборио стону лампу на под и поново се истим путем бацио на улицу разбивши при том челом други прозор.

Ма колико да су ови догађаји необични и не дешавају се сваки дан, ипак су натерали грађане Горког да се озбиљно замисле. Лосови ће и даље долазити, они ће се и даље сретати с њима, али како да ти сусрети буду безопасни и за једну и за другу страну?

Ево савета искусног ловочувара Шијана:

– Ако га сретнете, будите мирни, немојте му се бацати у загрљај тепајући му као маци, још мање немојте режати нити вриштати. Јер, лос је и сам плашљив.

НАЂЕНО ВАШИНГТОНОВО ПИСМО

Једна породица из Колумбусе у Охају која не жели да јој се име објави држала је осамдесет година међу осталим старудијама на тавану и једно писмо Џорџа Вашингтона. Писмо је скупљало паучину јер су људи били уверени да је реч о фалсификату. Сада се испоставило да фалсификат није фалсификат и да вреди 75 хиљада долара.

Писмо је старо 203 године и у њему Вашингтон у главним цртама разлаже план одбране Вест Поинта у току америчког грађанског рата за независност.

Чак ни тајанствена породица не зна откуда јој Вашингтоново писмо. Зна се једино да га је један члан породице крајем прошлог века добио на име измирења дуга од 25 долара. Потомцима се позајмица позлатила.

НЕК' ВОЗИ КО СЕ СНАЂЕ...

Кад је о мотоциклима реч Јапанци више нису први и најбољи. Тако бар тврде Немци. Андреас Вахтер из Алмедингена у СР Немачкој конструисао је мотор за који тврди да је најмањи на свету: мини возило развија макси брзину од 100 километара на час, а тешко је – шест килограма! Нек' га вози ко се снађе... Андреас, биће, верује да ће се многи снаћи јер намерава да своју играчкицу од мотоцикла производи серијски.

WC ЗА ПСЕ

У мадридском Заводу за патенте недавно је, уз поштовање свих прописа, заведен нови проналазак: WC за псе. Читаву ствар смислио је и законом заштитио један ветеринар који се у то, ваљда, савршено разуме. Псећа WC шоља уопште не личи на WC шољу, него има облик дебла дрвета и попрскана је супстанцом која псе наводи да „подигну ногу". На доњем крају дебла налази се суд у коме се урин скупља, а одатле отиче у улични сливник. Када куценце обави посао, власник може да притисне дугме како би водом спрао „шољу". Невоља је у томе, што власник мора још нешто: да сада сем пса у шетњу обавезно води и његово вештачко стабалце...

ЧЕТВОРОНОГИ ПОШТАРИ

Чехословачки планински крај Крконоше опслужују необичне писмоноше. Зими пошту преносе специјално обучени пси упрегнути у саонице који на дан претрче и по четрдесет километара. Они достављају писма и телеграме, новине и мање пакете, у разним одмаралиштима и зимовалишта подигнута у тешко приступачним крајевима, то јест тамо где поштански аутомобили не могу да се због снега пробију. Поштанску службу засад обавља седам паса али ће их ускоро бити двоструко више.

ЧИТАЈ МИ, РОБОТЕ!

Амерички стручњаци са Масачусетског технолошког института конструисали су електронски апарат који може да чита наглас. Књига се поставља пред специјалну камеру, а глас се чује из репродуктора који „чита" текст. Додуше, овај робот-читач има своје недостатке од којих је највећи тај што је синтетизовани звук монотон, без икаквих интонација.

ФАЛСИФИКАТ НЕ ПРОЛАЗИ

Апарата и система за откривање фалсификованих новчаница има све више, јер су покушаји да се у промет пусте лажне банкноте све чешћи.

У Швајцарској је недавно израђен џепни апарат назван „руломет" који непогрешиво реагује на магнетску боју која се данас користи при изради долара, енглеских фунти, швајцарских франака, јапанских јена и западнонемачких марака. Употреба „рулометра" је једноставна: треба прећи апаратом изнад новчанице или је додирнути на одређеном месту. Ако магнетског поља нема, на апарату се пали сигнална лампица. Она ће се упалити и у случају ако индикатор открије већу количину магнетске боје чије су пропорције строго утврђене и чувају се као највећа тајна.

КРАЉ-ВЕЗИЉА

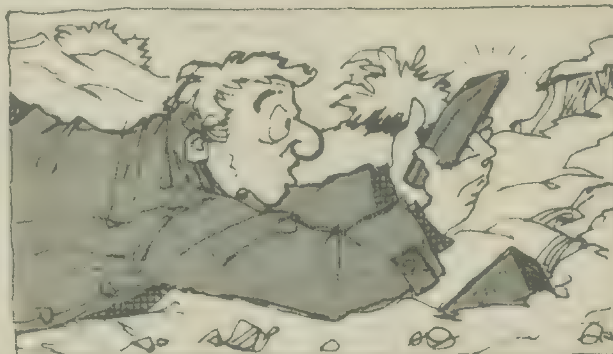
Разни људи на разне начине испуњавају часове доколице. Тако, на пример, чувени певач Френк Синатра скупља возиће. Овим хобијем бави се већ неколико година. Читав доњи спрат његове куће у Палм Спрингсу прекривен је мини железничком пругом по којој преко надвожњака, мостова, кроз градове и села, поред шефова станица пролазе експрес-локомотиве мимолазећи се са „добрим, старим парњачама". За разлику од Френкија, позната глумица Џоан Колинс луда је за видео-игрaма. Ма где у свету да се појави нова игра на тржишту мора да нађе место у њеној колекцији. Друга једна глумица, Кетрин Бах, обожава да борави у природи и то – на ролшуама. Један пар котураљки она држи где год да је на снимању да би у паузама могла да се провоза.

Све су то сасвим уобичајени хобији. Али, има и оних људи који слободно време користе за помало чудне активности. Тако се прича да је енглески краљ Едвард VIII обожавао да везе! Доктор Артур Линтген из америчке државе Пенсилваније годинама је проучавао жлебове на грамофонским плочама и сада без проблема може да каже (наравно док је натпис на плочи покривен) која је музика на плочи, који оркестар, диригент... Двадесет једногодишњи Мајк Смертвајт постигао је 1970. године апсолутни рекорд јер је успео да види све железнице (њих десет хиљада) које су постојале у Британији. Ипак, све ово није ништа у поређењу са извесним Џоном Морисом из Јужног Велса: за 25 година присуствовао на три хиљаде погреба. Он сваки дан уредно прати новине, заокружује сахране и присуствује церемонијалу на гробљу. Једног дана био је на шест погреба.

ИШАО, СПОТАКАО СЕ, ПАО...

Управо тако се догодило: Константин Волков, запослен у руднику тресета, спотакао се о камен и пао. Али није журио да устане – камење које је прошле ноћи добро опрала киша изгледало му је сувише правилно. Један је лично на врх копља, други на длето, трећи на турпију. Одмах у близини приметио је црвену плочу која је подсећала на подлогу за обраду алата. О свему овоме Константин је обавестио Месни музеј и кад су стручњаци стигли на тресетиште, имали су шта да констатују: пре 6000 година, утврдили су, овде на обали реке Осченка налазила се људска насеобина. Судећи по томе што сваки камен представља некакво оруђе или „отпатке" који се стварају при изради појединих предмета на овом месту била је радионица. Само мало даље археолози су пронашли остатке древне керамике, па се може очекивати да ће под тресетом бити откривени и други трагови овог станишта.

А од свега тога не би било ништа да је Волков боље пазио где стаје.

ЛЕК ЗА ДРВЕЋЕ

Један од економских проблема градова представља сушење дрвећа због тла загађеног индустријском сољу. тим традиционалним средством у борби против поледице. Ако се „пресољавање" буде наставило данашњим темпом, већ око 2000. године у западнонемачким градовима неће остати ниједно дрво. Научници из Хамбурга предложили су и испробали рецепт према коме у тле треба уносити калцијум и магнезијум. Метод заштите веома је једноставан: слој земље око стабла дебео 10 центиметара треба заменити слојем смеше калцијума и магнезијума. Само у Хамбургу је у току прошле године на овај начин излечено 7000 стабала. За овај једноставан противотров заинтересовали су се и воћари.

ЗНАЧЕЊЕ БАЗЕНА

Из године у годину расте број оних који из здравствених разлога или због рекреације користе базене за пливање. У циљу дезинфекције вода у њима обрађена је хлором, што при честим купањима неповољно утиче на организам. Да би се то избегло, мађарски стручњаци изумели су нарочите лампе помоћу којих зраче воду од чега она постаје чиста као изворска. Проналазачи тврде да је зрачење воде потпуно безопасно за купаче.

КРИТИЧАР

Двадесет трогодишњи Пол Дан из Новог Велса, изнервиран што на програму нема ничег што би га заинтересовало, узео је пушку и разнео ТВ пријемник. Полиција га је сместа ухапсила. Суд му је изрекао новчану казну од два милиона старих динара за „узнемиравање јавности". Његова супруга Џенет изјавила је да је то већ трећи телевизор који је њен супруг уништио јер на екрану „нема шта да се види".

АЛЕРГИЈУ ЛЕЧЕ ТОПЛОТОМ

Алергија је постала болест нашег века. Начин на који се она манифестује веома је непријатан, а лечење тешко јер је и тешко одредити шта код појединих пацијената изазива појаву болести. А може да је изазове безмало све: од поленовог праха до суперсавремених пластичних материјала.

Париски лекари предлажу да се ова болест лечи топлотом: они у горње делове органа за дисање уводе топао и влажан ваздух. После само седам дана лечења код седамдесет пет одсто оболелих алергија је прошла док је код лечених на друге начине тај проценат износио само 25 процената. Научници претпостављају да локална примена топлоте мобилише заштитне снаге организма у борби против ове болести.

300 ПОПУШЕНИХ СТРАНИЦА

За време недавне акције против пушења у Шведској, једна група предавача користила је у својим пропагандним говорима и следеће податке. Пушачи не угрожавају само своје здравље већ и загађују своју средину и доприносе бржем уништавању шума. Наиме, онај ко попуши дневно двадесет цигарета, сваке године претвори у дим и пепео око 117 хиљада квадратних центиметра папира. Та количина довољна је да се штампа књига од око 300 страница.

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

НЕКИ СЕ ВИЧУ ИЗ ПОДРУМА

НАЈСТАРИЈЕ БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ У НАШОЈ ПОРОДИЦИ ПРЕ НЕКИ ДАН СУ ПРОСЛАВИЛЕ ОСАМДЕСЕТ ПЕТОГОДИШЊИЦУ. УДЕЛИО ИХ ЈЕ МОЈ ПРАДЕДА КАВАЛЕРИСКИ ПУКОВНИК СВОМ НАЈМЛАЂЕМ ЧЕДУ, А МОМ ДЕДИ АРСЕНУ, 28. ЈУНА 1898. ГОДИНЕ.

Деда је тврдио да је за те батине најкривљи његов отац јер је породичну кућу саградио на ћошку, па још с еркером, тако да је Арсена, у ратним сновима његовог детињства, умногоме подсећала на моћну тврђаву. Из ње је деда замишљао да брани најважнију раскрсницу од, не дај боже, Турака. Понет очевим причама о разним војним лукавствима, устројству војске, и другоме деда, тада дванаестогодишњак, (о, зар су и деде некад биле мале и неваљале) мобилисао је своје вршњаке из неколико околних кућа. Организовали су своју војничку дружину. Егзерцирали су по баштама, вежбали брзо пентрање по дрвећу, дуго стајање по киши али и хватање мачака и бежање пред љутим псима. Кад су постигли одређену увежбаност и развили свој тајни језик, у коме се већина команди изражавала гроктањем, звиждањем, ћурликањем, али и страшним колутањем очију и још жешћим бечењем, кренули су у одбрану своје раскрснице од уљеза. (Један од солдата, касније угледни професор медицине, добио је тада и до краја живота задржао надимак Беча.) Уљез је био сваки дечак који није припадао дружини.

Одбрана је била ефикасна. Ускоро се нико од дечака није усуђивао да пролази раскрсницом. Заобилазили су је у што ширем луку. У највећој нужди заждили би преко раскрснице, али би их стигло покоје тане из зовине дуваљке или праћке. Поједини уљези би добијали и покоју буботку, што је био један од раних продора песничења на Балкан.

Кукавица, а не хајдук

Већ поменутог јунског дана, негде око подне, раскрсницу је из очитог незнања покушао да пређе један крупан дечак. Ишао је прилично нехајно и није се освртао около.

Тог дана никог није било код куће јер су сви отишли на пуковску свечаност. Једино је Арсен за казну седео код куће. Претходног дана је шутнуо окованом ципелом гувернанту у цеваницу. Време је проводио на стражарском месту, у еркеру. Већ поменути незналица био је све ближи и ближи стално будном чувару. Арсен је тајним шифрованим ћурликањем упозорио Бечу на незнанца. Попео се на ивицу прозора и кад се појавио необавештени наивко, заскочио га је с леђа. Ефекат изненађења је био страховит. Док је дошао себи, странац је већ био спетљан конопцем за сушење веша. Није био кукавица, и чим се опоравио од шока, почео је да се цилита, па је и Арсена пљунуо говорећи му да је обична кукавичка јајара а не хајдук. Арсен увреду није могао отрпети. Донео је кобну одлуку. Странац ће бити заробљеник у подруму „где акрепе мемла дави". Бечине буботке су биле оно „нешто што га напред креће" и странац је био закатанчен у дубоком подруму. Мрачна околина га је мало омекшала па је почео запомагати. Дебели зидови и велике баште спречили су да било ко чује његово дозивање у помоћ.

Леђа и мало ниже

Арсен се вратио на своје место у еркеру. Сат касније улицом је прошла једна дама, нервозно се осврћући и вичући:

– Младене, Младене!

Још касније улицом су протутњале чезе које је возио крупни наредник. Арсен се још није бринуо. Кад су те исте чезе провезле бркатог господина који је исто тако нервозно викао „Младене, Младене" Арсен је схватио да је враг дошао по своје. Никако није хтео да пусти заробљеника тако рано, па се домислио да је најбоље да посети своју бакицу Јелену, и да се прави да не зна ко је у подруму.

Кући је прва стигла Ержика, служавка. Сва се преставила кад је чула запомагање из подрума. Отрчала је до Бечиних родитеља. Оцу је на свој мађарско-српски начин објаснила:

– Господини пуковник није код куће, а неки се вичу из подрума.

У зло доба ослобођен је заробљеник. Престрашен и блед. Како и не би био, кад је провео скоро четири сата у апсу. Кад је „господини" пуковник чуо шта се десило, рекао је само:

– Арсене, зликовче, у гроб ћеш ме отерати – узјахао је коња и галопом одјурио до баба Јелене. Знао је Арсена к'о турску пару и где би тај злотвор потражио заштиту. На бабине очи ишибао је мезимче корбачем. Ударци су ипак највећим делом оплавили леђа а и мало ниже. Арсен је морао да ухвати узенгију и да тако прође градом. Ништа од јахања иза оца. Ту и тамо пао би још који ударац корбачем. Варош је згрануто гледала кажњеника и побеснелог оца. Сви су знали колико је пуковник волео свог мезимца-јединца.

Сироти Арсен никако није схватао шта је то тако страшно што је тог уљеза ставио у апс. Дешавали су се њему разни подвизи такве врсте али казна никада није била тако окрутна. Све је то било прилично мистично док се није разјаснило да је нереднік истукао и арестовао – сина министра военог!

o o o

Арсену је било суђено да још једанпут добије батине за исти преступ. Годину дана касније у пустој улици срео је бившег заробљеника. Овај му је, на рачун дужих руку, поделио неколико немилосрдних ударaца. Арсен није био борац од јуче. Погнуо је главу и залетео се, и давно увежбаним грифом (још на гувернанти) млатнуо га окованом ципелом по цеванци. Ипак, признавао је да је тог пута извукао краћи крај.

...Младом службенику министарства спољних дела г. Арсену, доделили су за собног колегу г. Младена. Албанију су препешачили раме уз раме. Службовали су заједно у Атини. Срећом, ћерке им се нису тукле.

Обојица су радо причала о њиховом упознавању и сваки је имао своју верзију. Ово је доста објективно препричано, ниједан није гори од другога.

Гордана Лазаревић
11000 Београд
Мике Аласа 38/19
(хонорар 2.000,00)

ВЕШТИНА И СТРПЉЕЊЕ ВАМ МОГУ ДОНЕТИ ВРЕДНЕ НАГРАДЕ

саставите СТАРЕ аутомобиле

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" И „КОМПАС ЈУГОСЛАВИЈА" ЉУБЉАНА ПОЗИВАЈУ ВАС ДА СЕ УКЉУЧИТЕ У НОВУ НАГРАДНУ ИГРУ! ОЧЕКУЈУ ВАС 444 ВРЕДНЕ И ЛЕПЕ НАГРАДЕ!

Као што сте у прошлом броју прочитали – „Политикин забавник" ће вам у три броја представити три стара аутомобила. У прошлом „Забавнику" објавили смо три исечка, у овом такође три а толико ће их бити и у наредном – укупно **девет**. Када их правилно саставите, добићете слике три стара аутомобила.

ВАШ ЗАДАТАК је да сачекате идући број „Забавника", исечете свих девет делова, пажљиво их разгледате и саставите у три одговарајуће целине. Тако састављене налепите их на празној страни дописнице, а на другој напишите своје име, презиме, годину рођења, улицу и број, поштански број и место и пошаљите на адресу: „Политикин забавник", Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124 најкасније до 30. септембра 1983. године.

444 награде

ПРВА НАГРАДА – МОПЕД АУТОМАТИК
ДРУГА НАГРАДА – ПОРТАБЛ ТЕЛЕВИЗОР, марке „Јуност"
ТРЕЋА НАГРАДА – 10 СЕДМОДНЕВНИХ БОРАВАКА у познатим југословенским спортским центрима које за награђене обезбеђује КОМПАС ЈУГОСЛАВИЈА ЉУБЉАНА. О њима ћете више сазнати у идућем броју.
ЧЕТВРТА НАГРАДА – 3 БИЦИКЛА ДЕСЕТОБРЗИНЦА
ОСТАЛЕ НАГРАДЕ
10 фото-апарата марке „Берета"
150 модела разних аутомобилчића
120 награда у ЛП плочама забавне музике
80 комплета (по пет комада) пластичних омотница за књиге и свеске – поклон ИРО „Туристичка штампа" ООУР „ШТАМПАРИЈА"
49 гарнитура фломастера и 20 мајица са називима листова „Политикиног забавника".

Право учешћа у игри имају сви читаоци „Политикиног забавника" без обзира на године.

ПРВА АВАНТУРА РОАЛДА АМУНДСЕА

У ЗУБИМА ЛЕДЕНЕ ПУСТИЊЕ

НА ДЕСЕТИНЕ И ДЕСЕТИНЕ КЊИГА ПРОЧИТАО ЈЕ МЛАДИ РОАЛД АМУНДСЕН О ПУТОВАЊИМА И ЖИВОТУ ПИОНИРА-ИСТРАЖИВАЧА ПОЛАРНИХ ПОДРУЧЈА. И САМ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА ЖИВОТ ПОСВЕТИ ТОМЕ. ЗА ПРВИ ИСПИТ УЗЕО ЈЕ ПРЕЛАЗ ПРЕКО ХАРДАГЕРСКЕ ВИСОРАВНИ У НОРВЕШКОЈ – ВИСОРАВНИ ПРЕКО КОЈЕ ДОТАД НИКО ЗИМИ НИЈЕ УСПЕО ПРОЋИ. НИЈЕ НИ САЊАО ШТА ГА ЧЕКА.

Две недење након мајчине смрти Роалд Амундсен је ходао још као ошамућен. Напустио је студије медицине и пријавио се у војску. Зима је те године била сурова, са мећавама и мразевима, онаква какву је само могао пожелети неко ко је као он сањао да једнога дана крене у поларна истраживања. Војни рок је трајао кратко и сад је требало негде отпутовати, проверити да ли тело може да издржи све напоре о којима је млади Роалд до тада читао само у авантуристичким романима и дневницима поларних пионира. Одлучио се за Хардагерску висораван.

Испавајте се пред смрт

Тај предео Норвешке зими личи на праву ледену пустињу. Ако је пресече са истока према западу, то ће бити прави Гренланд, само тридесет-четрдесет пута мањи. Зими је то бела пустиња са јаким снежним олујама, а и лети су у њу залазили само ретки пастири и ловци... Сам није смео да крене. Био му је потребан веран друг. Пребирао је по сећању и позивао. Нико није хтео. Најпосле се одлучи за свог старијег брата Леона. И зачудо, он се сложио.

Након дан хода стигли су до мајура Муген који је лежао на источном делу висоравни. Иза куће је почињао успон, а испод ње се простирала долина са модрим шумама. Кад их је власник мајура увео у кућу, два његова сина и њихове жене с чуђењем су посматрали дошљаке. Откуд они у ово доба? Кад су рекли куда иду, старац и синови су почели да се смеју.

– То је самоубиство. Јесте ли при свести. Тамо чак ни лети нико не пролази. Ви се шалите.

Момци су били упорни.

После вечере старац им се иронично обратио:

– Спаваћете код камина. Морам вам указати ту част. Испавајте се пред смрт...

Напољу је урлала мећава. Свануло је, а она није престајала. Даље од два метра ништа се није видело. Кренути кроз такву олују значило би заиста погинути. Прошла су два дана, три, четири – исто. Тек деветог јутра мећава је почела да слаби.

– Видите ли у шта се упуштате – прекорно је рекао тог јутра власник мајура испраћајући изненадне госте с којима се у међувремену спријатељио истовремено их сажаљевајући због непроницљивости.

– Па ето кад сте већ такви, да вам још нешто кажем. Имате тамо на висоравни једну колибу. Ако вас ухвати невреме, можете се склонити, само ако вам срећа буде наклоњена да на њу набасате.

Опростили су се. Ниско над планинама висили су беличасти облаци. Роалд је отворио карту, узео компас показујући брату:

– Сад смо овде, а овде ће бити приближно та колиба. Важно је не изгубити се. Идемо право на колибу.

Бацивши поглед на долину одгурнули су се штаповима и скије су клизнуле по снегу. Нису ни слутили шта их чека.

Остали су без карте

Пели су се на брежуљке, спуштали у долинице. Снег је меко шкрипао под скијама. Али овде је зимски дан кратак. Већ је падао сутон, а около свуда само брежуљци, долинице и ниски бели облаци. Леон је задрхтао: хоће ли наћи колибу. Роалд га је убеђивао да ће их компас довести на право место. Касно ноћу, када се страх подобро завукао у кости чуло се Роалдово „ура": Колиба је била близу.

Више од два сата штаповима и ножевима одваљивали су заковане даске на вратима да би коначно ушли и у добро очуваној пећи наложили ватру...

Јутро је донело бригу. Напољу је беснела мећава.

– Шта ћемо сад? – сумњичаво је питао Леон, знајући да то може потрајати, а хране нема довољно. Роалд је направио неку неукусну кашу, добацујући да се поларни истраживачи морају навикавати на свакакву храну.

Два дана је ветар беснео и тек трећег увече стао. Са западне стране висоравни била су само два погодна спуста: један крај мајура Гарен, а други педесетак миља од њега. Потребно је пажљиво ићи по компасу и карти да би се дошло до означеног места. Изгубиш ли пут, одлазиш у пропаст. Роалд је повремено отварао карту, погледавао на компас, али... нису успели да пређу ни десет километара кад је опет засуо снег. Онда је наједном отоплило и карта се поквасила.

– Не вреди, бацићу је – рекао је Леону тресући се од страха и бацивши папир у који је полагао доста наде. Остао је само компас и страх.

Вратимо се, Роалде!

Шест сати су ишли не заустављајући се. Почело је да се смркава. Далеке планине су се стопиле с небом. Наднела се ноћ. Ветар је звиждао све јаче, у густим завесама са свих страна навалио је нови снег. Ништа се није видело ни на три корака. Браћа су ишла упоредо бојећи се да се изгубе. Леон је потпуно изгубио снагу. Болеле су га руке, промрзао је оне вечери кад су отварали врата на колиби.

– Ноћићемо овде – предложио је Роалд. Скинули су скије, ископали рупу у снегу, појели по сендвич и завукавши се у вреће за спавање, покрили преко главе. Ранце су ставили крај ногу и поред њих поболи штапове.

Око поноћи стегао је мраз. Први се пробудио Роалд. Хтео је да се преврне на други бок, али није могао. Сасвим се укочио. Тргнуо се мало јаче и некако као да му је наново прострујала крв кроз хладно тело. „Попићу шпиритус из лампе, иначе сам готов", помислио је. Устајао је и љуљајући се кренуо према ранцима. Али њих није било. Ископао је једну рупу у снегу, другу, трећу, али ранаца нигде. Хладни ветар је пробадао до костију.

– Где су, Леоне, где су...?

– Можда су их однеле лисице – чуо је братовљев глас.

Срећом зора је стигла брзо.

Тек тада су схватили сву тежину свог положаја. Ако не стигну до куће, умреће. Страдаће тако наивно. Не смеју изгубити ни минут. Ваља ићи док има снаге. Брзо су се спремили, спаковали вреће и оријентишући се по компасу кренули на запад, ка мајуру Гарен. Нису прешли ни километар кад је опет почео снег. Ништа се није видело.

– Куда идемо? Можда кружимо негде већ крај самог спуста. Можемо слетети у провалију и погинути – мислио је сваки за себе.

– Роалде, вратимо се назад. Наћи ћемо опет ону колибу, одморићемо се и кренути назад ка Мугену.

Роалд је кратко размислио: спуст с висоравни по оваквом времену није могуће наћи. Враћати се назад је увредљиво, али ићи напред је – лудост.

– Добро вратићемо се – процедио је кратко. И окренули су се назад, према колиби.

Ледена гробница

Убрзо је пала нова ноћ. Опет је навалио нов и влажан снег. Одећа се наважила. У помрчини су

набасали на стену. Ту су ископали јаме у снегу, зашушкали се у вреће. Роалд је читао да су се поларни истраживачи често на овај начин спасавали од леда и мећава.

Међутим, ноћу је нападао нови снег, а пред зору стегао мраз.

„Шта је то? Смрзао сам се у ледену грудву", била му је прва мисао док је

још једном обамро од ужаса. Хтео је да зове брата, али глас се губио, гаснуо на уснама.

– Готови смо – шапнуо је. Од очајања је за моменат изгубио свест. Кад му се мало разбистрило пред очима, чуо је дозивање:

– Роалде, Роалде, – звао је Леон. Одзива није било.

Леон је дуго кружио по месту где су заноћили. И онда је одједном приметио чуперак вуне – била је то Роалдова врећа за спавање.

Почело је грчевито откопавање палицом. Снег који је падао ноћу смрзао је и био тврд као лед. Три пуна часа било је потребно Леону да би брата ослободио из ледене гробнице. Сможден од умора, ипак је успео.

Кад је изашао из вреће за спавање, Роалд је једва стајао. Била је још ноћ и наоколо се ништа није видело. Али, путници више нису могли да остану иза стене.

– Идемо – поновио је Леон срдито. Био је љут што га је брат увукао у ову тешку авантуру. Забацили су вреће на леђа и узели скије. Роалд је запалио свећу. Погледао је на компас, а онда као да се предомислио:

– Кретаћемо се према звездама.

Пут у провалију

Кроз тишину скије су заклизиле напред. Ветар је утихнуо. Небо на истоку се мало забелило. Тридесетак корака напред скијао је Леон. Одједном је ишчезао.

– Несрећа! – синуло је Роалду кроз главу. Нагнуо се у страну, пао и боком закочио на самој ивици понора.

Дубоко доле видела се црна мрља.

– Готов је. Погинуо је. Леонееее!

С муком се спустио доле. Зачудо, Леон је био жив. Имао је срећу. Пао је на леђа, па га је спасла врећа за спавање. Роалд му је помогао да изађу горе, а онда су дуго један уз другог седели над понором. Мучила их је жестока глад. Прошла су четири дана откад су последњи пут поштено јели, а ево већ је два дана како су појели последњу кашу с брашном. Да би мало утолили глад пили су воду. На висоравни је било доста језера и вода се до њих пробијала поточићима испод леда.

У свануће су кренули даље. У даљини се нешто зацрнело. Појурили су тамо. Појата. Каква срећа.

– Спашени смо – одахнуо је Роалд, овде ћемо преноћити и тек сутра кренемо даље...

Када се наредног јутра Роалд пробудио, прошао је малу зараван, попео се на брежуљак да види где су. Леон је остао да спава у појати.

– Је ли могуће? – крикнуо је Роалд, је ли могуће, то је ловац иде да погледа замке.

Из све снаге се одупро штаповима и кренуо према њему вичући. Чудећи се ко према њему може трчати с те стране где у ово доба влада ужас, човек је почео да бежи, уобразивши (према тамошњем предању) да га прогања зли дух који, како се причало, једини зими скитара кроз Хардагерску висораван.

Тек када га је Роалд стигао и кад му је ловац разабрао речи, стао је. Уперивши пушку у њега питао је ко је, шта жели, очито још зачуђен да се из беле дивљине у ово доба може појавити биће у људском облику.

– Залутали смо. Брат ми умире у појати од исцрпљености. Је ли далеко до насеља? – дахтао је.

– Сат хода – кратко је одсекао ловац додајући: – Тамо под планином вам је мајур Муген.

– Није могуће – пренеражено је узвикнуо Роалд. – Толико дана смо тумарали овуда по обронцима, по снежној пустињи и дошли тамо откуда смо и кренули...

Живи мртваци

Леон је сакупљао последњу снагу. Стао је на скије, али му је Роалд морао причврстити везове. Ускоро затим почели су препознавати крајолик. Ено и мале кућице мајура Муген. Била је заметена снегом до под саму стреху – ни трага од прозора.

Закуцали су на врата. Нису ни знали колико су исцрпљени и како је то видљиво. Примили су их с неверицом и отвореном нељубазношћу.

– Не познајете нас? – чудио се Роалд.

– Препознати је тешко, нарочито кад неког први пут видиш – казао је старац.

– Па ми смо били код вас, пре успона на планину, на висораван.

Мук је дуго трајао.

– То су они, оче. Јесу. Сећам се, ваша ми се ветровка свидела. Јесте, то су они – викао је син.

Како је дошло до неспоразума Роалду је постало јасно кад се видео у огледалу. Зарастао у ретку браду, упале очи – личио је на мртваца.

– Људи, већ два дана нисмо ништа окусили – прозборио је сретан што су се живи вратили из непромишљене авантуре. Три дана су остали на мајуру, а онда повративши снагу колико-толико кренули у град.

* * *

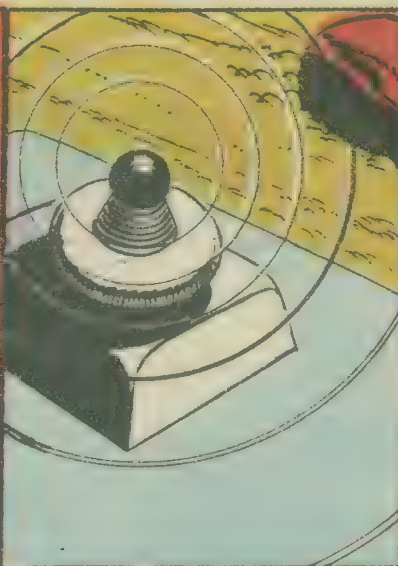
Био је то први испит за великог поларног истраживача Роалда Амундсена. И ето, тај човек који је пао на првом испиту, избегавши смрт за длаку, читавог живота сањао је да открије Северни пол, а открио Јужни. У уџбеницима, његово име спомиње се тек кратко „Роалд Амундсен (1872–1928), норвешки поларни путник и истраживач, 15. децембра 1911. први је ступио на Јужни пол. Први је прошао кроз Северозападни пролаз, а прелетео је Северни пол 1926. у експедицији Нобилеа." Наравно за Норвежане је то једно велико и значајно име – име којим се ова северна земља и дан-данас поноси.

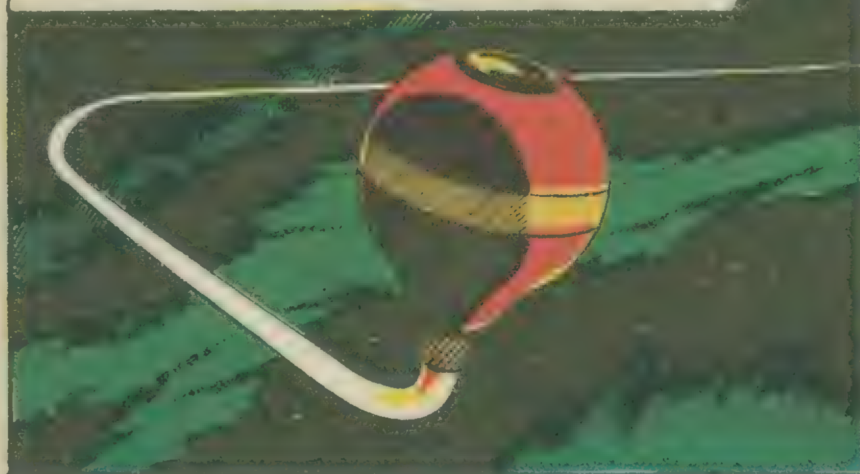
Брик БРАДФОРД

by Paul NORRIS

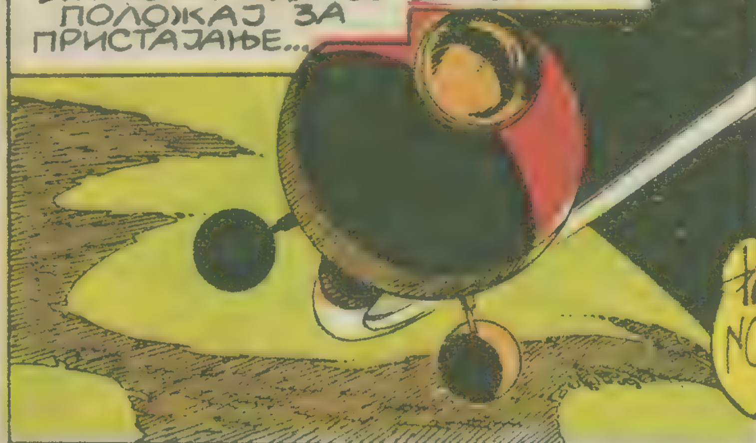

Рип Кирби: КУЋИЦА У ЦВЕЋУ

Најдражи мој Ромео,
Из твог последњег писма видим да и ти обожаваш ненадмашног и бесмртног Шопена.
Кад ће срећни сат да ћу на твом лицу видети осећајност и жар која зрачи из твојих писама.

ЗВОНЦЕ? СТАЛНО ТЕ НЕКО ПРЕКИДА?

ЗДРАВО, ДЕЗМОНДЕ? ГДЕ ЈЕ РИП?
ОДМАХ ЋУ ГА ПОЗВАТИ, ХАНИ?

НЕШТО СЕ УШЕПРТЉАО... СИГУРНО САМ ГА УХВАТИЛА КАКО ЧИТА РИПОВУ ПОШТУ...

... И ТО ЈОШ ПИСМО НАПИСАНО ЖЕНСКОМ РУКОМ...

Кад ће срећни сат, сигурна сам да ћу на твом лицу видети осећајност и жар која зрачи из твојих писама.
Јулија.

ЗДРАВО, ХАНИ?
ЗДРАВО? МОРАМ НЕШТО ДА ТЕ ПИТАМ...

КО ТИ ЈЕ ТА ЉУЦКАСТА ЈУЛИЈА С КОЈОМ СЕ ДОПИСУЈЕШ, ДРАГИ РОМЕО?
ДАЈ МИ ДА ВИДИМ...

ХМ... ВЕЋ ТРИ ПИСМА ЈЕ ДОБИО ОВЕ НЕДЕЉЕ... ЉУБОМОРНО ИХ СКРИВА ОД МЕНЕ?
НЕ ИЗВЛАЧИ СЕ НА ДЕЗМОНДОВ РАЧУН?

ИЗВИН'ТЕ... ЗАБОРАВИО САМ ОВДЕ ЈЕДНО ПИСМО...

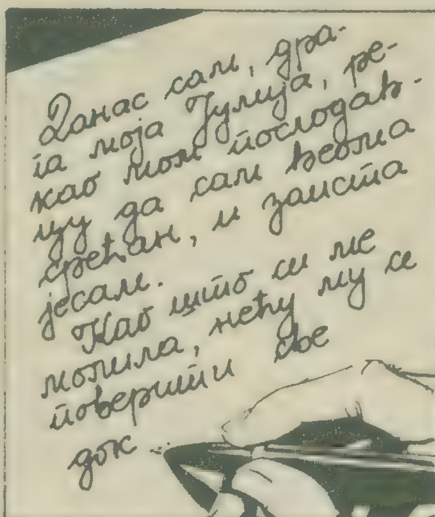
ДОШАО ЈЕ ДА ТЕ ИЗБАВИ? НЕ МИСЛИШ ВАЉДА ДА ЋУ ПОВЕРОВАТИ ДА ЈЕ ДЕЗМОНД ТАЈ РОМЕО?
ОНДА ГА ДОВОЉНО НЕ ПОЗНАЈЕШ...

ДЕЗМОНД ЈЕ У МИСЛИМА БИО ТАКО ОДСУТАН ДА ЈЕ ЧАК И МАЈОРА ЗАБОРАВИО ДА НАХРАНИ...

СВАКЕ ВЕЧЕРИ ЗАКЉУЧАВАО СЕ У СОБУ И ДО ДУБОКО У НОЋ НЕШТО ПИСАО...
ШЕКСПИР
ПЕТРАРКА
ШЕЛИ
КИТС

ИМАО ЈЕ И НЕКУ ТАЈАНСТВЕНУ ФОТОГРАФИЈУ КОЈУ ЈЕ ХТЕО ДА ОКАЧИ МЕЂУ ОСТАЛЕ НА ЗИД...

ШТА ТЕ МУЧИ, ДЕЗМОНДЕ? ДА НИСИ У НЕВОЉИ?
НАПРОТИВ! ВЕОМА САМ ЗАДОВОЉАН И СРЕЋАН!

Данас сам, драга моја Јулија, рекао мом пословођи да сам веома срећан, и заиста јесам. Као што си ме молила, нећу му се поверити све док ...

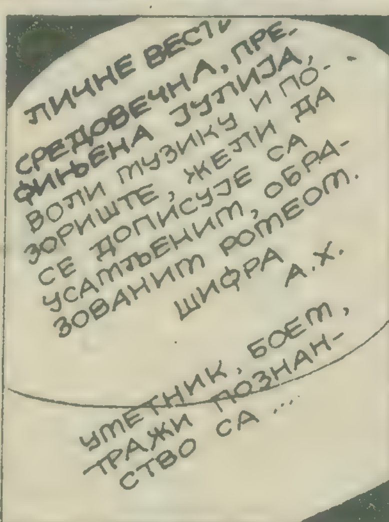

ДАЛЕКО ОДАТЛЕ ...
ВИДИШ, СЛИПИ, РОМЕО СЕ ИЗГЛЕДА УПЕЦАО!

ГДЕ ЈЕ НАШ ЗАЉУБЉЕНИ ДЕЗМОНД?
У ШЕТЊИ! ВИШЕ МИ НЕ ОТКРИВА СВОЈЕ ПУТЕВЕ!

АХ, ЉУБАВ! ДА Л' ТИ И ЈА МОЖЕМО ПРКОСИТИ СУДБИНИ...

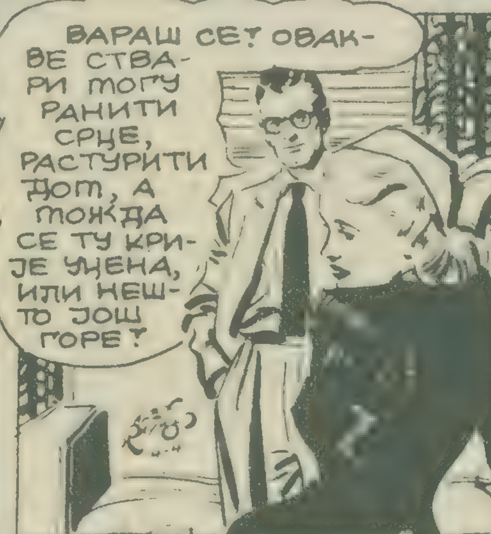

ВИДИ, РИПЕ! МОЖДА НАМ ОВО МОЖЕ РАСВЕТЛИТИ ДЕЗМОНДОВУ ТАЈНУ!

КАКВЕ ВЕЗЕ ИМАЈУ ОГЛАСИ СА ЊЕГОВОМ ТАЈНОМ ЉУБАВИ?
ПРОЧИТАЈ СТУБАЦ ЛИЧНЕ ВЕСТИ!

ЛИЧНЕ ВЕСТИ
СРЕДОВЕЧНА, ПРЕФИЊЕНА ЈУЛИЈА, ВОЛИ МУЗИКУ И ПОЗОРИШТЕ, ЖЕЛИ ДА СЕ ДОПИСУЈЕ СА УСАМЉЕНИМ, ОБРАЗОВАНИМ РОМЕОМ. ШИФРА А.Х.
УМЕТНИК, БОЕМ, ТРАЖИ ПОЗНАНСТВО СА ...

ДА, А ПИСМА СУ СВА ПОТПИСАНА СА ЈУЛИЈА!
ТАЧНО! ДЕЗМОНД ЈЕ ЧАК И ЗАОКРУЖИО ОВАЈ ОГЛАС!

ЧУДНО! ОТКУД ДЕЗМОНД ДА ЧИТА ОВАКВЕ ОГЛАСЕ?
ЗАШТО ДА НЕ? ТО ГА ЗАБАВЉА! НЕМА ТУ НИЧЕГ ЛОШЕГ!
Copr. 1950, King Features Syndicate Inc., World

ВАРАШ СЕ! ОВАКВЕ СТВАРИ МОГУ РАНИТИ СРЦЕ, РАСТУРИТИ ДОМ, А МОЖДА СЕ ТУ КРИЈЕ УЦЕНА, ИЛИ НЕШТО ЈОШ ГОРЕ!

ЗАР НИСИ ЧИТАЛА О УБИЦИ КОЈИ СЕ ДОПИСИВАО СА УСАМЉЕНИМ ЖЕНАМА?

АКО ЈЕ ТАКО, ЗАШТО ГА НЕ УПОЗОРИШ?
НЕ МОГУ, НАС ДВОЈИЦА СЕ НИКАД НЕ МЕШАМО ЈЕДАН ДРУГОМЕ У ЖИВОТ!

СИГУРНО ЈЕ УСАМЉЕН... КАД БИ ЗНАО ДА СМО ОТКРИЛИ ЊЕГОВУ ТАЈНУ, МОЖДА БИ ПОМИСЛИО ДА ГА ИСМЕВАМО!
СХВАТАМ...

ТЕБИ МОГУ ДА СЕ ПОВЕРИМ... ЧУЈ ОВО...
НАЈДРАЖИ РОМЕО, НАЈВЕРОВАТНИЈЕ ЈЕ ДА ЋЕМО СЕ СРЕСТИ ПРЕ НЕГО ШТО СМО ТО ОЧЕКИВАЛИ...

ТЕЛЕГРАМ ОД РОМЕА! ЧЕКА МЕ! НАШ ЈЕ!

ДОБРО ПАЗИ ОВОГ ПУТА, ЏУЛИ! НЕМОЈ ОПЕТ ДА НАВУЧЕШ ПАЈКАНЕ!
ДОСАДО! НЕ ЗВОЦАЈ ТИ ЗБОГ ОНОГ ШТА ЈЕ БИЛО!

ИПАК, УПОЗОРАВАМ ТЕ...
ЋУТИ! ЈА САМ САДА ГОСПОЂА ЏУЛИ СКОТ, А НЕ ЏУЛИ БИНГО!

МОГУ ЛИ ДА ДОБИЈЕМ НЕКОЛИКО СЛОБОДНИХ ДАНА? ПРИВАТНИ РАЗЛОЗИ...
СВАКАКО, СВАКАКО, ДЕЗМОНДЕ!

ЈАДНИК! СИГУРНО САЊА О ВЕЛИКОЈ ЉУБАВИ! А МОЖДА И БУДЕ НЕШТО ОД ТОГА!
И ЈА БИХ ТО ВОЛЕО... АЛИ, ЗАБРИНУТ САМ!

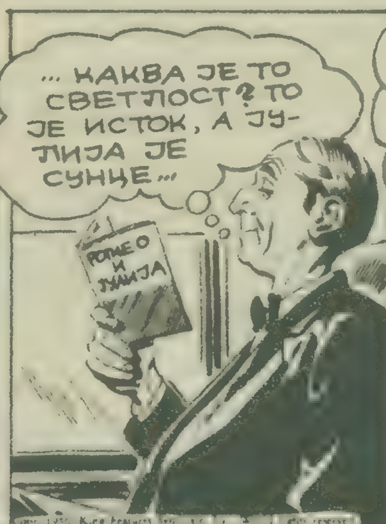
ЗДРАВО, МАЈОРЕ, БРИНИ О РИПУ!
МОЖДА ЋУ ТИ УСКОРО ПРЕДСТАВИТИ МОЈУ БУДУЋУ СУПРУГУ!

ЗДРАВО... АКО ТИ ИКАКО МОГУ ПОМОЋИ, САМО РЕЦИ...
НЕМА ПОТРЕБЕ! ИДЕМ НА ЈЕДНО ДИВНО ПУТОВАЊЕ!

КАДА СЕ ВРАЋАШ?
КРОЗ НЕДЕЉУ ДАНА! АКО ПРОДУЖИМ ОДСУСТВО, ЈАВИЋУ ВАМ!

НЕЋЕ ДА КАЖЕ ЧАК НИ КУДА ИДЕ...

КАД СТИЖЕМО У НОРВЕЛ?
ЗА ЈЕДАН САТ!
РОМЕО И ЈУЛИЈА

... КАКВА ЈЕ ТО СВЕТЛОСТ? ТО ЈЕ ИСТОК, А ЈУЛИЈА ЈЕ СУНЦЕ...
РОМЕО И ЈУЛИЈА

ХМММ... ЛАКИ ЈЕ НА ТРЕЋЕМ МЕСТУ! ИГРАМ НА ЊЕГА!
КОЊСКЕ ТРКЕ

ПОЖУРИ, СЛИПИ! ИЗГУБИЋЕМО АУТОБУС!

ОХ, КАКО ВРЕМЕ СПОРО ТЕЧЕ КАД ЧЕКАШ СВОЈУ ДРАГУ...

НАЋИ ЋЕШ СЕ СА НАШОМ ОВЧИЦОМ КОД ИНФОРМАЦИЈА?
ДА! ЗНАШ ШТА ТРЕБА ДА РАДИШ? САД СЕ ЧИСТИ!
ПЕРОН

МОЈ РОМЕО!
ЈУЛИЈА, ПРЕТПОСТАВЉАМ...

КАСНИЈЕ...
НОРВЕЛ ЈЕ ДИВНО МЕСТАШЦЕ!
ДА... А ЈА САМ УВЕК САЊАЛА О КУЋИЦИ У ЦВЕЋУ НА СЕЛУ!

И ЈА, ЈУЛИЈА!
НЕКА ПОЕЗИЈА ГОВОРИ УМЕСТО МЕНЕ!

... А ТИ ПОРЕД МЕНЕ ТИ, РАСПЕВАНА У ДИВЉИНИ...
ОМАР КАЈАМ

ТЕ ВЕЧЕРИ...

ЛАКУ НОЋ!
ЗБОГОМ, ДО СУТРА...

ДОК КАЖЕМ, ЛАКУ НОЋ, ЗАРУДЕЋЕ ЗОРА...

ПОЕЗИЈА, ПОЕЗИЈА И ШЕТЊА! НОГЕ МЕ БОЛЕ! СУТРА СВЕ ИЗ ПОЧЕТКА!

ЗАР ГА ЈОШ НИСИ УПЕЦАЛА?
СТРПИ СЕ МАЛО! УСКОРО ЋЕ УЛЕТЕТИ У МРЕЖУ!

ДРАГИ, ЛОШЕ ВЕСТИ! МАМА МЕ ЈЕ ЗВАЛА, МОРАМ НАТРАГ!
ЏУЛИ, НЕЋУ ТИ ДОЗВОЛИТИ ДА ОДЕШ!

ДЕЗМОНДЕ, И МЕНИ ЋЕ РАСТАНАК СЛОМИТИ СРЦЕ!

НЕ МОЖЕШ МЕ САД ОСТАВИТИ, ДРАГА! ЈА...
ЈА ТО НЕ ЖЕЛИМ, АЛИ МАЈКА МИ ЈЕ БОЛЕСНА, ПОТРЕБНА САМ ЈОЈ...

ХОЋЕШ ЛИ СЕ ДУГО ЗАДРЖАТИ?
НЕ ЗНАМ... МОЖДА НЕКОЛИКО НЕДЕЉА, А И ДУЖЕ...

ОНДА НЕШТО МОРАМ ДА ЗНАМ! ХОЋЕШ ЛИ ДА СЕ УДАШ ЗА МЕНЕ?

ОХ! НАРАВНО ДА ХОЋУ, ДЕЗМОНДЕ!

МИЛИ, БИЋЕМО ТАКО СРЕЋНИ!

"ОБОЖАВАМ КУЋУ... КУВАЋУ ТИ САМО ОНО ШТО НАЈВИШЕ ВОЛИШ...
УВЕК САМ ЖЕЛЕЛА КУЋИЦУ У ЦВЕЋУ...
УВЕЧЕ ЋЕШ МИ КРАЈ КАМИНА ЧИТАТИ ПОЕЗИЈУ..."

МОЖЕМО ЛИ ДА КУПИМО КУЋИЦУ? ИМАШ ЛИ ТОЛИКО ПАРА, ДРАГИ?

ДЕЗМОНДЕ, РЕЦИ ДА ЋЕШ МИ ЈЕ КУПИТИ...
СВАКАКО... СВЕ ЋУ УЧИНИТИ ДА ТЕ УСРЕЋИМ!

ПОТРАЖИЋЕМО КУЋИЦУ У ПРЕДГРАЂУ ЊУЈОРКА! НЕ СУВИШЕ ДАЛЕКО ОД РИПА КИРБИЈА, МОГ ПОСЛОДАВЦА!
ЈА НЕ МОГУ ДА ЗАМИСЛИМ ДА ОДЕМ ИЗ НОРВЕЛА! И ОВДЕ СЕ МОЖЕШ ЗАПОСЛИТИ, МИЛИ!

ДА, АЛИ РИП НЕ МОЖЕ БЕЗ МЕНЕ! ГОДИНАМА...
ДОБРО! АКО ТИ ЈЕ ОН ВАЖНИЈИ ОД МЕНЕ...

НЕ ЉУТИ СЕ! С КИРБИЈЕМ САМ ВЕЋ ГОДИНАМА, АЛИ АКО НАВАЉУЈЕШ...

ВАШ СИ, СРЦЕ! ПОЗВАЋУ СЕСТРУ! МОЖДА ЋЕ ОНА МОЋИ ДА СЕ БРИНЕ О ТАТИ УМЕСТО МЕНЕ!
ДИВНО! ОНДА МОЖЕМО ПОЧЕТИ ДА ТРАЖИМО КУЋИЦУ НАШИХ СНОВА!

АЛО, СЛИПИ, ПРОГУТАО ЈЕ УДИЦУ! ЗАПРОСИО МЕ ЈЕ И КУПУЈЕ КУЋУ!

ДИВОТА! НЕ ИСПУШТАЈ ГА!

НЕ БРИНИ! САД ИДЕМ! РОМЕО МЕ ЧЕКА!

СЕСТРА ЈЕ ПРИСТАЛА! ОСТАЈЕМО ЗАЈЕДНО!
ДИВНО!

МОРАМ ДА СЕ НАЂЕМ С НЕКИМ ПРИЈАТЕЉИМА! РЕЗЕРВИСАЛА САМ ТИ ХОТЕЛ!
ДОБРО! СУТРА КРЕЋЕМО У ПОТРАГУ ЗА НАШИМ ДОМОМ!

НЕ ЗВУЧИ ЛОШЕ! КОМФОРНА КУЋА...

...А ОНДА МЕ ЈЕ ЗАПРОСИО! У ТРЕНУТКУ МИ ЈЕ ЧАК БИЛО ЖАО ТЕ БУДАЛЕ!
ТЕБИ ДА БУДЕ ЖАО?! СВАШТА!

НЕМА ВЕСТИ ОД ДЕЗМОНДА! НАДАМ СЕ ДА СЕ БЕЗРАЗЛОЖНО БРИНЕМ!
СИГУРНО! НАШ ДЕЗМОНД САДА ШЕТА ПО МЕСЕЧИНИ СА СВОЈОМ ДРАГАНОМ!

ЖЕЛИМО ДА КУПИМО КУЋУ...
НЕКУ СЛАТКУ СА ЦВЕЋЕМ И ДРВЕНОМ ОГРАДОМ...
ДОБРО...

А КОЛИКО СТЕ СПРЕМНИ ДА ПЛАТИТЕ?
ПА... НЕ ЗНАМ... МОЖДА ДЕСЕТ ХИЉАДА...
ОХ, ЗАР НЕ МОЖЕМО ВИШЕ?

Н... НАРАВНО, ДРАГА!
ДЕЗМОНДЕ, ПРАВО СИ СРЦЕ!

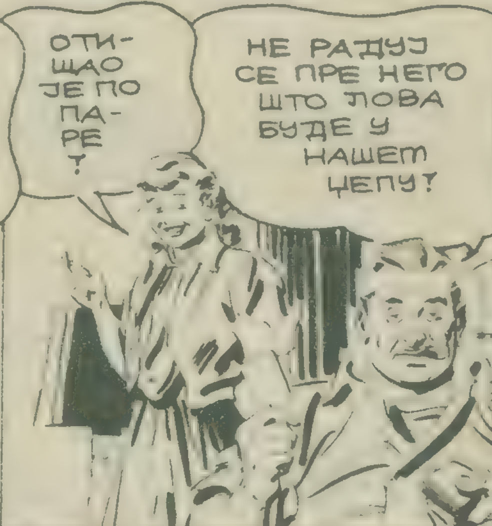

7 Copr 1950, King Features Syndicate Inc We

КЕРИ ГРАНТА? ГРЕГОРИ ПЕКА?
РИПЕ, ПОГОДИ КОГА САМ СРЕЛА!

НЕ ПРИЧАЈ ГЛУПОСТИ! ДЕЗМОНДА! ИЗЛАЗИО ЈЕ ИЗ БАНКЕ!
ЊЕГА? ИЗЛАЗИО ЈЕ ИЗ БАНКЕ?
ДА! ЖУРИО СЕ НА ВОЗ!
ЧУДНО! НИ ДА ТИ СЕ ЈАВИ... НАДАМ СЕ ДА ГА ТА ЈУЛИЈА НЕ ПРАВИ БУДАЛОМ!

ВАЉДА НЕЋЕ ДА НАПРАВИ НЕКУ ГЛУПОСТ!
ЗА ГА СХВАТАМ! ЗАЉУБИО СЕ, МОЖДА ЋЕ СЕ И ОЖЕНИТИ...

СТИЖЕМО У НОРВИЛ ЗА ПЕТ МИНУТА!

ДРАГИ, ТАКО СИ МИ НЕДОСТАЈАО! ЈЕСИ ЛИ УЗЕО ПАРЕ?
ДА! УСКОРО ЋЕШ ИМАТИ КУЋИЦУ!

НЕ МОЖЕШ НОСИТИ ТОЛИКУ ГОТОВИНУ СА СОБОМ! МОЖЕМО ЈЕ СТАВИТИ У СЕФ МОЈИХ ПРИЈАТЕЉА!
НЕ ТУЧИ СВОЈУ ГЛАВИЦУ ТИМЕ! БРИГУ О НОВЦУ ПРЕПУСТИ МЕНИ!

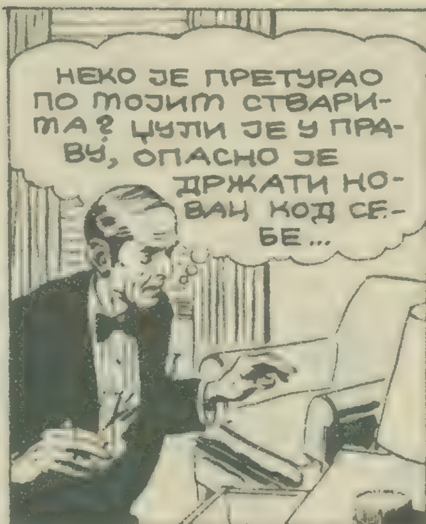

СВАКАКО, ДРАГИ! ДИВНО ЈЕ КАД ИМАШ НА КОГА ДА СЕ ОСЛОНИШ!

ОДМАХ САМ ТРАЖИЛА ЛОВУ, АЛ' ТУ СЕ ПОКАЗАО ТВРД!
САКРИЋЕ ЈЕ НЕГДЕ У СОБИ! ИЗВЕДИ ГА У ШЕТЊУ, А ЈА ЋУ ДА ПРОЊУШКАМ ПО ЊЕГОВИМ СТВАРИМА!

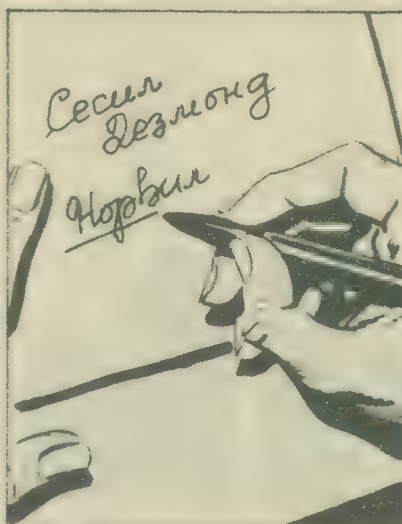

ЕВО, ОДЛАЗЕ...

НИГДЕ ПАРА... МОРА ДА СУ КОД ЊЕГА...

КАКВО ДИВНО ВЕЧЕ С МОЈОМ ЈУЛИЈОМ... ТИ СИ ЗАИСТА СРЕЋАН ЧОВЕК, ДЕЗМОНДЕ...

НЕКО ЈЕ ПРЕТУРАО ПО МОЈИМ СТВАРИМА? ЏУЛИ ЈЕ У ПРАВУ, ОПАСНО ЈЕ ДРЖАТИ НОВАЦ КОД СЕБЕ...

Сесил Дезмонд
Норвил

ОСТАЋЕ ОВДЕ ДОК МИ НЕ БУДУ ПОТРЕБНЕ...
ПОСТ РЕСТАНТ

ДЕЗМОНД СЕ ЈОШ НЕ ЈАВЉА! МОРА ДА СЕ НЕШТО ДОГОДИЛО!
И МЕНИ ТО ПОСТАЈЕ СУМЊИВО!

ИДЕМО У БАНКУ! ПОРАЗГОВАРАЋЕМО СА СЛУЖБЕНИКОМ!

... ДА, УЗЕО ЈЕ ПЕТ ХИЉАДА У ГОТОВОМ! БИО ЈЕ НЕШТО УЖУРБАН И УЗБУЂЕН...

ПРЕТПОСТАВЉАШ КУДА ЛИ ЈЕ МОГАО ДА ОДЕ?
НЕ! ДА ВИДИМО ДА НИЈЕ ОСТАВИО НЕКО ПИСМО ОД ТЕ ЏУЛИЈЕ!

ЕВО! ЧИТАВ ШТОС ПИСАМА!

ПОШТАНСКИ ПЕЧАТ... НОРВИЛ! ДОВОЉНО ЗА ПОЧЕТАК!

МОРА ДА ЏУЛИЈА ТУ ЖИВИ!
ОНДА ЈЕ И ДЕЗМОНД У НОРВИЛУ!

ЕВО ЈОШ НЕШТО! ЊЕНА ФОТОГРАФИЈА СА ПОСВЕТОМ!
ЛЕПО ИЗГЛЕДА... МОЖДА ИПАК НЕПОТРЕБНО БРИНЕМО...

ВОЛЕО БИХ ДА ЈЕ ТАКО! АЛИ, НАУЧИО САМ ДА НИКАД НЕ ЦЕНИМ ЉУДЕ ПО ИЗГЛЕДУ! ХОЋУ ДА САЗНАМ НЕШТО ВИШЕ О ЊОЈ!

РИПЕ, СТАРИ ДРУЖЕ! ШТА СЕ КУВА? НЕШТО ЗАНИМЉИВО?
ЗА САД НЕ, АЛ' КО ЗНА! ПОТРЕБНА ТИ ЈЕ ПОМОЋ!

ПОТСЕЋА ЛИ ТЕ ОВА СЛИКА НА НЕКОГА?
НЕ ... А КО ЈЕ ТА ДАМА?

ЗОВЕ СЕ ЈУЛИЈА И ЈЕДНА ЈЕ ОД ОНИХ УСАМЉЕНИХ...
ЧЕКАЈ... КАО ДА ТИ ЈЕ ПОЗНАТА... ПРОВЕРИЋУ!

ЕВО! ОВО ЈЕ БИНГО ЦУЛИ! ПИСАЛИ СМО О ЊОЈ ПРЕ НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ!
ТОГА САМ СЕ И БОЈАО!

ИЗВУКЛА СЕ ЗА ДЛАКУ! УПЕЦАЛА ЈЕ НЕКОГ ПРЕКО ПИСАМА, А ОНДА ЈЕ ТАЈ НЕСТАО! СВЕ ЈЕ УКАЗИВАЛО НА ЊУ, АЛ' НИЈЕ БИЛО ДОВОЉНО ДОКАЗА...
ДА ВИДИМ ТАЈ ЧЛАНАК!

ДОБРО, АЛ' ХОЋУ ЕКСКЛУЗИВНО ПРАВО НА ТАЈ СЛУЧАЈ КАД СЕ ОКОНЧА!
ВАЖИ, АЛИ СЕ ИСКРЕНО НАДАМ ДА НЕЋЕ БИТИ УБИСТВА!

НИСАМ НАШАО ЗЕЛЕМБАЋЕ! ПАРЕ СУ КОД ЊЕГА! ПРЕДУЗМИ НЕШТО!
У ПРАВУ СИ!

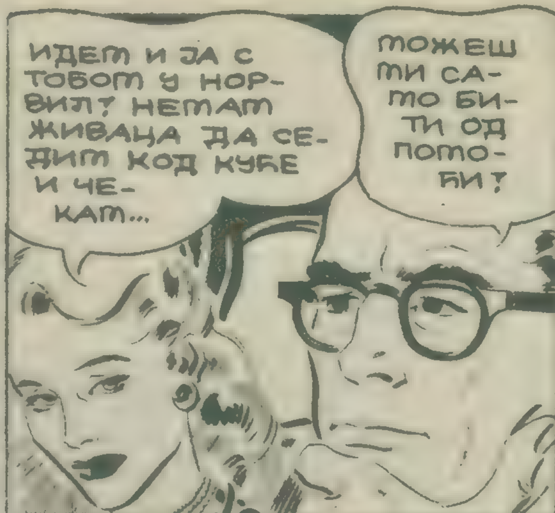

ПОЗОВИ ГА ТЕЛЕФОНОМ! НАМАМИ ГА ОВАМО!

ДА, ТВОЈА ЖЕЉА ЈЕ ЗАКОН ЗА МЕНЕ! ОДМАХ СТИЖЕМ!

МОРАЛА САМ ДА ТЕ ВИДИМ, БИЛА САМ УЖАСНО УСАМЉЕНА!
ДИВНО ЈЕ ЧУТИ ДА САМ ТИ ПОТРЕБАН ИСТО КОЛИКО И ТИ МЕНИ!

СЕДИМО И ПРИЧАЈМО О НАМА И НАШОЈ КУЋИЦИ!
ДА...

ИДЕМ И ЈА С ТОБОМ У НОРВИЛ! НЕМАМ ЖИВАЦА ДА СЕДИМ КОД КУЋЕ И ЧЕКАМ...
МОЖЕШ МИ САМО БИТИ ОД ПОМОЋИ!

ДЕЗМОНДЕ, РЕЦИ МИ, ВОЛИШ ЛИ МЕ ЗАИСТА?

ДА, ОДГОВОРИ ЈОЈ! ИШЧЕКИВАЊЕ МЕ УБИЈА, ДРУШКАНЕ!
ЏОРЏЕ! ОТКУД ТИ ОВДЕ?

ШТА ОВО ЗНАЧИ?
УМУКНИ! ЈА ОВДЕ ПОСТАВЉАМ ПИТАЊА! ОНА ДАМА ТАМО ЈЕ СЛУЧАЈНО МОЈА СУПРУГА!

ЛАЖ! ОДЛАЗИ ОДАВДЕ ДОК...

ПОЛАКО, СЛИПИ! ПРЕЂИМО НА ПОСАО!

ЏУЛИ! НЕ! ТИ МЕ НЕ БИ ПРЕВАРИЛА!
НЕ ДРАМИ, ЧОВЕЧЕ! У СОСУ СИ И ТО ТРЕБА ДА ЗНАШ!

СВЕ ОНО ШТО СИ МИ ПИСАЛА И ГОВОРИЛА БИЛЕ СУ ЛАЖИ... ЗАШТО?
НЕ ПРАВИ СЕ ЛУД! ХОЋЕМО ПАРЕ! ДАЈ ПЕТ ХИЉАДА И СМИРИЋУ СЕ! У ПРОТИВНОМ...

БЕДАН ТРИК! НЕЋЕТЕ ДОБИТИ НИ ЦЕНТА!
НЕ! ЕВО ТИ РЕВОЛВЕР, ЏУЛИ!

ГДЕ СИ СТАВИО ПАРЕ! ГОВОРИ АКО НЕЋЕШ ДА ТИ ПРОСВИРА ГЛАВУ!
НОВАЦ ЈЕ НА СИГУРНОМ! НЕЋУ ТИ РЕЋИ ГДЕ ЈЕ!

ТО ЋЕМО ЈОШ ВИДЕТИ!
НЕ, НЕ ОВДЕ, СЛИПИ! ИМАМ БОЉУ ИДЕЈУ!

Кола су напољу! Ако нешто покушаш, док пролазимо кроз фоаје, готов си!
Крећи!

РЕЦЕПЦИЈА
Copr. 1950, King Features Syndicate Inc. World rights reserved

Куда ме водите? Не вреди вам! Нећу рећи где су паре!
Идемо на једно мирно и пусто месташце где нам нико неће сметати!

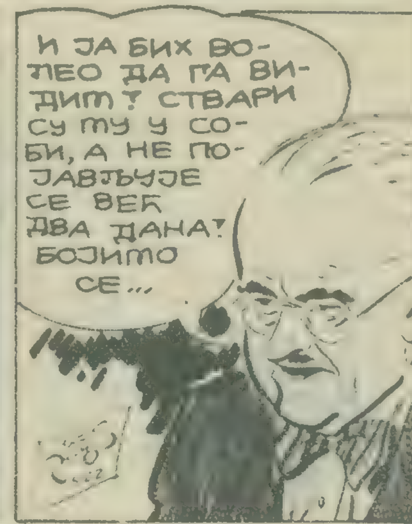

Значи, ово је Норвил!
Није велики град! Можда нам неће бити тешко да нађемо Дезмонда!
Copr. 1950 King Features Syndicate Inc. World rights reserved

Шта сад?
Идемо прво да обиђемо хотеле!

Не, госта под тим именом немамо!

МЕНИ
предјело
супа
бифтек
Идемо даље!

Да, Сесил Дезмонд је одсео код нас!
Који му је број собе? Хоћу да га видим!

И ја бих волео да га видим! Ствари су му у соби, а не појављује се већ два дана! Бојимо се...

Не брините! Дезмонд не би отишао, а да не плати рачун!
Ако се појави, реците му да га је Кирби тражио!

Где ли је могао да нестане?
Не знам! Ово ми се ништа не допада!

Идемо у полицију!

...НЕМА ГА НИ У ХОТЕЛУ!
НЕ ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ У НЕВОЉИ! ИПАК, ПРОВЕРИЋЕМО...

МОЖДА ВАМ ОВО МОЖЕ ПОМОЋИ! ЗОВЕ СЕ ЏУЛИ БИНГО! ГДЕ ЈЕ ОНА, ТУ ЈЕ И ДЕЗМОНД!
ПОГЛЕДАЋУ ИМАМО ЛИ ЈЕ У КАРТОТЕЦИ...

НЕМА ЈЕ! АКО И ЖИВИ ОВДЕ, НИЈЕ ИМАЛА ПРОБЛЕМА СА ЗАКОНОМ!

ЧУДНО ЈЕ ДА ОВДЕ У ПОЛИЦИЈИ НЕМАЈУ ЊЕН ДОСИЈЕ, А ОВО ЈЕ ЊЕН ГРАД!
ИЗГЛЕДА ДА ОВДЕ НИЈЕ НИШТА ЗАБРЉАЛА!

МОЖДА ЈЕ НЕДАВНО СТИГЛА ОВАМО!
ДА, И ДОБРО СЕ ЧУВА...

МОРАМО НАЋИ ТУ ЖЕНУ ПРЕ НЕГО ШТО БУДЕ КАСНО!
ИМАМ ИДЕЈУ! ИДЕМО ДА ОБИЂЕМО ФРИЗЕРЕ!

ИМА УКУПНО ШЕСТ ФРИЗЕРСКИХ РАДЊИ...

ПОСЛЕ ЈЕДНОГ ЧАСА...
ДА ЛИ ЈЕ ОВА ЖЕНА БИЛА ВАША МУШТЕРИЈА?
НЕ... ЧЕКАЈТЕ, ПИТАЋУ ПЕГИ!

КАКО ДА НЕ! ТО ЈЕ ГОСПОЂА СКОТ, ЖИВИ У ПРЕДГРАЂУ НА ПУТУ КА ЈЕЗЕРУ!

ЖЕЛИМ ДА ИЗНАЈМИМ КОЛА...

ЕВО КУЋЕ! ИМЕ ЈЕ НА ПОШТАНСКОМ САНДУЧЕТУ!
ПОЗВОНИЋУ И РЕЋИ ДА СМО ОСТАЛИ БЕЗ БЕНЗИНА И ЗАМОЛИЋУ ДА ТЕЛЕФОНИРАМ!

ОВДЕ ЈЕ ТАКО МРАЧНО И ПУСТО! ПОЖУРИ, МОЛИМ ТЕ!

ЧЕКАЈ! МОЖДА УПАДНЕШ У НЕКУ ЗАМКУ! НЕ ИДИ ТАМО!
НЕ БОЈ СЕ! ЈА САМ САМО ПУТНИК НАМЕРНИК КОЈИ МОРА ХИТНО ДА ТЕЛЕФОНИРА!

ХМ... НЕМА НИКОГА...

МОРАЋУ НЕКАКО ДА УЂЕМ УНУТРА!

НИКО НИЈЕ КОД КУЋЕ, АЛИ ПРОНАШАО САМ НЕШТО ЗАНИМЉИВО! ДОЂИ!

БОЦА МЛЕКА ЈЕ ЈОШ ВЛАЖНА ИЗНУТРА! ОВДЕ ЈЕ НЕДАВНО НЕКО БИО!

СУЂЕ ЈЕ У СУДОПЕРИ...
ТРИ ЧАШЕ... ЈЕДНА УМРЉАНА РУЖЕМ ЗА УСНЕ... ЗНАЧИ, ДВА МУШКАРЦА И ЈЕДНА ЖЕНА!

ТО СУ БИНГО ЏУЛИ И ДЕЗМОНД! КО ЈЕ ТРЕЋИ?
ЏУЛИН САУЧЕСНИК! МОРАМО ОТКРИТИ КУДА СУ ОДВЕЛИ ДЕЗМОНДА!

ОТИШЛИ СУ БЕЗ ТРАГА! САД СМО УШЛИ У ЋОРСОКАК!
ИМАМ ИДЕЈУ! ПОЂИ СА МНОМ!

ЈА САМ ПИСАЦ И ТРАЖИМ УСАМЉЕНУ КУЋИЦУ У КОЈОЈ БИХ МОГАО МИРНО ДА РАДИМ!
ТАКВО МЕСТО ВАМ ЈЕ ЏЕФЕРСОНОВА КОЛИБА НА ПЛАНИНИ!

КУДА САД ?
ДО ТЕ КОЛИБЕ!

ОТКУД ТИ ИДЕЈА ДА СУ ТАМО?
ЏУЛИ НЕ БИ СМЕЛА ДА ГА ДРЖИ У СВОЈОЈ КУЋИ, А НИЈЕ МОГЛА ДАЛЕКО ДА ГА ОДВЕДЕ!

3А ТО ВРЕМЕ...
ШТА ЧЕКАШ! НАТЕРАЈ ГА ДА ПРОПЕВА!
ТВРДОГЛАВ ЈЕ, АЛИ САД ЋЕ...

ДОСАДИЛО ТИ ЈЕ ОВО ИГРАЊЕ! ГДЕ ЈЕ ЛОВА?

БОЉЕ ДА ДОЂЕМО СУТРА, ПО ДАНУ...
АКО МЕ НОС НЕ ВАРА, СУТРА ЋЕ БИТИ КАСНО!

КРОЗ ГРАЊЕ СЕ ВИДИ НЕКА СВЕТЛОСТ!

ДА, ТАМО ИМА НЕКОГ!

НЕ БРИНИ, БИЋЕ СВЕ У РЕДУ!
СИРОТИ ДЕЗМОНД!
ЏЕФЕРС

ОСТАНИ У КОЛИМА! ИДЕМ ДА ПОГЛЕДАМ!
МОЛИМ ТЕ, ПАЗИ НА СЕБЕ!

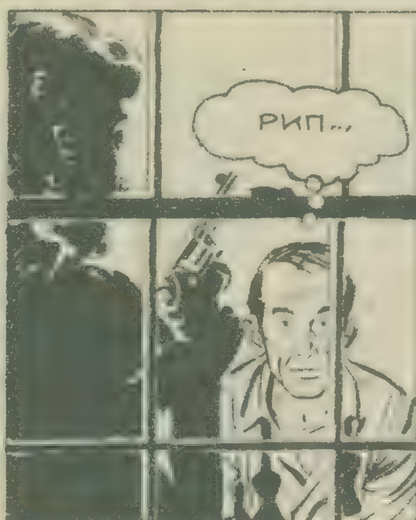
СЛИПИ! НЕКО СЕ ТУВА НА ПОЉУ!

ПАЗИ ОНДА НА ОВОГА ДОК НЕ ДОНЕСЕМ ЈОШ ЈЕДАН ПИШТОЉ!

ШТА БИ ОВДЕ НЕКО ТРАЖИО У ОВО ДОБА?

ЕНО ДЕЗМОНДА...

РИП...

СИЛАЗИ ДОК НИСАМ ПУЦАО!

КРЕНИ!

НЕ, НЕЋЕШ!

ПУЦАЊ!

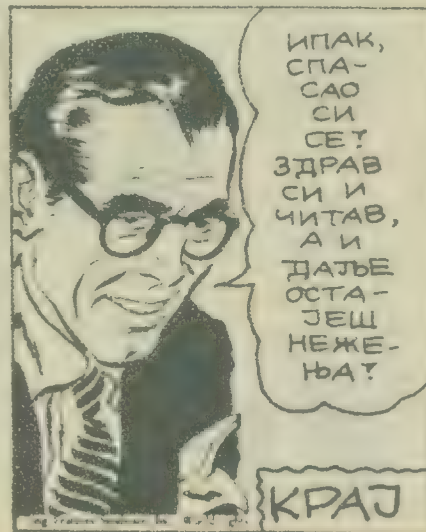

ДИЖИ СЕ И ЋУТИ! ИДЕМО УНУТРА!
1950, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

БАЦИ ОРУЖЈЕ И СТАНИ УЗА ЗИД!

ДЕЗМОНДЕ, ХАНИ ЈЕ У КОЛИМА! РЕЦИ ЈОЈ ДА ПОЗОВЕ ПОЛИЦИЈУ!

ЏУЛИ БИНГО ВИШЕ НЕЋЕ ПИСАТИ СВОЈА ЉУБАВНА ПИСМА!

ЗАМАЛО ДА ТЕ УБИЈЕ!
МОГЛО ЈЕ И ГОРЕ ДА МЕ СНАЂЕ - ДА СЕ УДА ЗА МЕНЕ!

ИПАК, СПАСАО СИ СЕ! ЗДРАВ СИ И ЧИТАВ, А И ДАЉЕ ОСТАЈЕШ НЕЖЕЊА!
КРАЈ

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

И ДАНАС СИ ПОРАНИО... ТЕК ЈЕ ЈЕДАНАЕСТ!

АХА... ДАНАС ИМАМ ЈЕДАН ВАЖАН САСТАНАК!

Х'М... КАКО ДА СЕ ОПРЕМИМ?

ЗНАШ, ТРЕБА ДА УПОЗНАМ ВОЂУ НАШЕГ НОВОГ НЕПРИЈАТЕЉА!

ПА, КАКО ТИ ИЗГЛЕДАМ?

ОДУРНО!

ОДЛИЧНО!

ПРВИ УТИСАК ЈЕ УВЕК НАЈВАЖНИЈИ!

6-12

DIK BROWNE

СТЈЕПАН МИТРОВ ЉУБИША – ЊЕГОШ У ПРОЗИ

ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА

МАЈКА ЈЕ ПОСЛУШАЛА БАБЕ ГАТАЛИЦЕ И ПО БУРИ ИЗНЕЛА НОВОРОЂЕНЧЕ НА РАСКРШЋЕ. ТАДА НИЈЕ МОГЛА НИ ДА ЗАМИСЛИ ДА ЋЕ ЊЕН СИН НАДМАШИТИ СВЕ СВОЈЕ САПЛЕМЕНИКЕ.

Паштровићи су крај и племе у Црној Гори, од Сутомора до Будве. Овај живописни део Црногорског приморја, данас изузетно привлачан за бројне туристе, некада је био на нишану и удару многих освајача који су стизали са разних страна, али увек с истом намером: владати овим важним подручјем јадранске обале. Између Турака и Млечана, Француза и Аустријанаца, Италијана и Немаца, припадници паштровског племена морали су се довијати како су знали и умели да би избегли потпуно уништење пред налетима јачег. Онда када није помагало оружје у помоћ је прискакала паштровска довитљивост и мудрост.

Паштровиће је у ствари, сачињавало дванаест племена, чија се чврста етничка целина изграђивала још од средњег века. Одвојени стеновитим планинама од залеђа разликовали су се од других црногорских племена. Центар или „општина" био им је градић Св. Стефан којег су Паштровићи подигли на малом каменитом полуострву ради одбране од Турака.

Међутим, један саплеменик и изданак Паштровића надмашио је све остале бистрином ума, речитошћу, књижевним даром. И не само то: учинио је врло много да се врлине његовог племена прочују много даље од граница где су живели. То је Стјепан Митров Љубиша.

Ретка је појава у историји наше књижевности која је по много чему тако нарочита као што је писац познате приповести „Кањош Мацедоновић" и по животу и по делу.

Самоуки великан

(Иако је познатији као Стјепан, како се најчешће спомиње у читанкама, енциклопедијама, сећањима и другим публикацијама, неки књижевни историчари тврде да се писац у ствари звао Стефан, како се и сам потписивао. Овај проблем ни до данас није у потпуности рашчишћен.)

При крају живота Љубиша је написао аутобиографију, и то у трећем лицу. Но, иако у њој највише говори о себи као о политичару, изнео је неколико занимљивих личних података који немају везе са његовом политичком активношћу. Пишући живим народним језиком, за који се упорно залагао до последњег даха, Љубиша, између осталог, о себи бележи и ово:

„Будући му оцу мрла дјеца у повоју, градске бабе гаталице напуте му матер (Кату Брдареву из Грбља) да изложи на раскршћу прво мушко дијете које роди, како би му се нашла намјерна кума. Кате послушала бабе и родивши Стефана, баш кад се раздвајала ноћ с даном, предала га још некрштена некој старој примаљи, омотана у сукненијем прњама, да га изложи на улици. Била је ту ноћ жестока смрзлица, а бура зујала да отпада нокат од меса. Наступи у оној невидљелици човјек путник ногом до чеда, и ваљда би га погазио да примаља иза угла не завикне: „Прими, куме, Бога и светога Јована!" Тај је намјерни човјек био новорођену крштени кум".

Пре Љубишиног рођења 29. фебруара 1824. године, његов отац Митар, честит, вредан поморац доселио се из Паштровића у Будву, где је писац и дошао на свет. У живописној Будви Љубиша проводи лепо и безбрижно детињство, али само до очеве изненадне смрти. Тада са непуних четрнаест година, одједном је принуђен да као једина мушка глава у кући брине о мајци и млађој сестри. Оштроумни дечак и поред врло тешког живота, жељан је учења, али где и како кад школа у то време готово и није било. У оно мало приватних учионица настава се одвијала искључиво на италијанском језику.

Али, боља је и таква писменост него никаква, и Љубиша научи нешто мало писмености код неког италијанског католичког учитеља. А писати на народом, матерњем језику научио је сасвим сам, попут Вука Караџића, Симе Милутиновића Сарајлије, Његоша, Марка Миљанова.

Међутим, упорном младићу овакав начин школовања није нимало сметао да ускоро, као деветнаестогодишњак, постане секретар будванске општине. На тој дужности Љубиша ће остати пуне две деценије.

За разлику од већине писаца који се већ као младићи огледају у књижевној делатности, за приповедање иначе врло

надарени Љубиша, син Митров, и не помишља. Њега привлачи – политика. И целог живота, што је видљиво и из његове аутобиографије био је уверен да ће иза себе оставити много дубљи траг као политичар него као књижевник. Међутим, оштроумни Паштровић преварио се у тој оцени иако је, за своје доба, био и познат и признат политичар. Али, данас, готово 160 година од његовог рођења и 105 од смрти, свуда уз његово име стоји – књижевник.

Долазећи у непосредан додир с народом Боке и Црне Горе, будући писац дубље је упознао његов живот. Због свог поштења и родољубља, добре нарави и речитости, био је омиљен још као млад човек, па није чудо што се пред њим указала привлачна политичка каријера. Године 1848. учествује у познатој Бокешкој скупштини, одржаној у Прчању код Котора, залажући се „на корист уједињења тројeдне краљевине" (Далмације, Хрватске и Словеније). Тада је кандидован за Царевинско веће у Бечу.

Три године касније умире песник и владика Петар II Петровић Његош и Љубиша објављује великом земљаку дирљив некролог, у којем се наслућује несвакидашњи књижевни дар.

После десет година Љубиша је изабран за бококоторског заступника у Далматинском сабору у Задру, где остаје да живи до смрти, и за делегата у Царевинском већу у Бећу. Но, неколико година касније, поред политичке делатности, Стјепан Митров 1866. године објављује у Загребу десетерачку песму „Бој на Вису", једине стихове у свом књижевном делу. Две године касније, кад је већ имао 44 године, штампана је у Дубровнику његова приповест „Шћепан Мали". Наслућује се „Његош у прози", како су га нешто доцније назвали књижевни критичари. Следе затим његова дела „Продаја патријаре Бркића" и „Кањош Мацедоновић". О Љубиши се пишу прикази и мишљења, постаје ново, оригинално и врло значајно име у нашој књижевности. Годину дана пре смрти, 1877. у Бечу су штампана „Причања Вука Дојчевића". Писац је намеравао да створи збирку од сто приповедања свог јунака, али је стигао да напише само тридесет и седам.

Уман, стасит и – леп

Али, иако невелико по обиму, Љубишино дело је изузетно значајно по смислу и значају.

Јер, све оно што је написао одражава врло снажна патриотска и слободарска опредељења човека поднебља из којег потиче. Искрен и неуморан борац за народни језик, обичаје и права, нарочито после Вукове победе, Љубиша је омиљен не само у јужнословенским земљама већ и код Чеха. Стеван Срзентић је забележио и овај детаљ: „Чеси су га јако вољели и у многим пригодама указивали му своје особите симпатије, а највише за његова боравлења у Златном Прагу и путовања по Моравској".

Из тог времена остало је и сведочанство Тодора Стефановића Виловског у чијој су се кући у Бечу недељом окупљали виђенији Југословени:

„Већ је и сама његова лична појава била допадљива. Његово велико и крупно тело, које стајаше вазда усправљено и достојанствено, његова велика, али зато ипак пропорционална глава са повеликим и мало искривљеним носом, његово правилно и изразито лице, које је представљало мешавину између црногорског и арбанаског типа, његове црне очи, из којих је светлио разум и одсјајавала душа, његово свакад господствено понашање и његови мирни и отмени покрети, који би тек у афекту постајали живљи и одлучнији, па напослетку и његов крупан, а при том допадљив глас, чија је модулација била једно од оних средстава којима се Љубиша тако вешто служаше у говору, све ово скупа давало је његовој спољашњости карактер колико импозантан толико и симпатичан. Али је у овом импозантном телу боравио и јак ум, који се јављаше свуда, на сваком месту и у свакој прилици, у живом говору и у писаној речи".

Тај стасити и увек здрав човек нестао је одједном и исувише брзо: на путу из Цетиња у Беч прехладио се и данима боловао од упале плућа. При високој температури, у грозници, говорио је стихове омиљених песника – Његоша, Дантеа, Ариоста. Наиме, Љубиша је први приредио латинично издање славног „Горског вијенца" са коментарима 1868. године. Целог живота врсно је преводио најпознатије италијанске песнике као изузетан зналац тог језика и књижевности.

Умро је у Бечу 11. новембра 1878, у педесет четвртој години. Последњи који је, и то несвакидашње надахнуто, говорио над његовим гробом био је песник Лаза Костић.

Иван Лончар

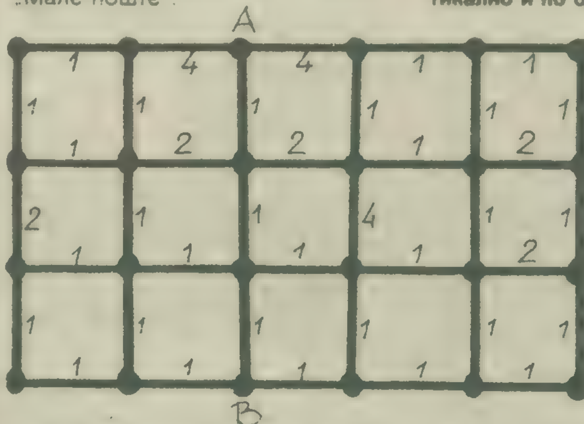
ЗАНИМЉИВИ ЗАДАЦИ

За многе је математика тешка и непопуларна наука. Ипак, она може да буде занимљива што кроз задатке које вам нудимо тврди њихов аутор дипл. инж. Синиша Ђорђевић.

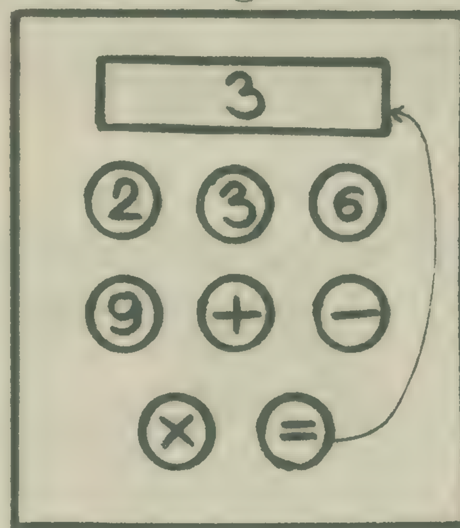
Задаци су само на први поглед тешки. Ако мало размислите, решење ће вам причинити задовољство. За оне који не успеју решења се налазе на страници „Мале поште".

	4	40	28	
60	23			24
31		19		18
14			26	2
	21	22	34	

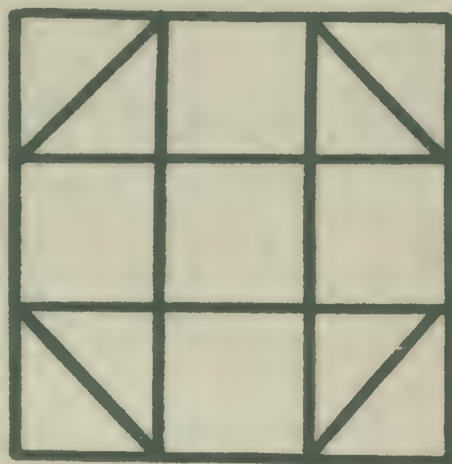
1. ЗАДАТАК
У празна поља овог магичног квадрата упишите бројеве тако да сваки збир хоризонтално, вертикално и по обе главне дијагонале износи 130.

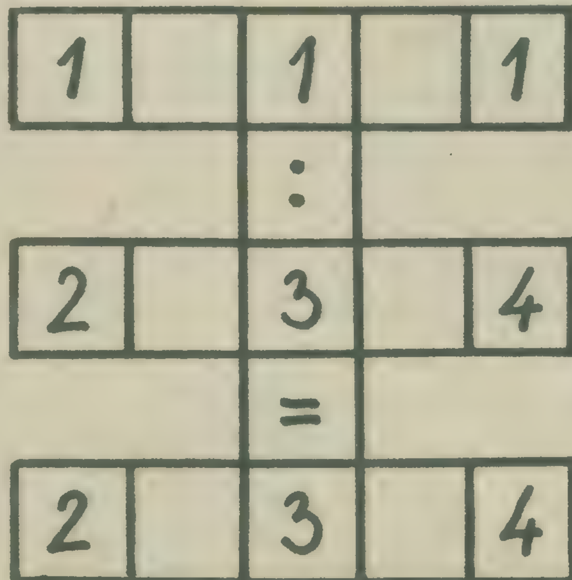
2. ЗАДАТАК
Бројеви на линијама представљају путарину. Можете ли да од тачке „А" стигнете до тачке „Б", прођете кроз све тачке само по једанпут и при томе платите само 25 динара?

3. ЗАДАТАК
Можете ли на овом, специјално конструисаном дигитрону, од датих бројева и математичких знакова, добити дати број 3, полазећи од нуле, али тако да свако дугме притиснете по једном?

4. ЗАДАТАК
Можете ли да у једном потезу нацртате приказану фигуру?

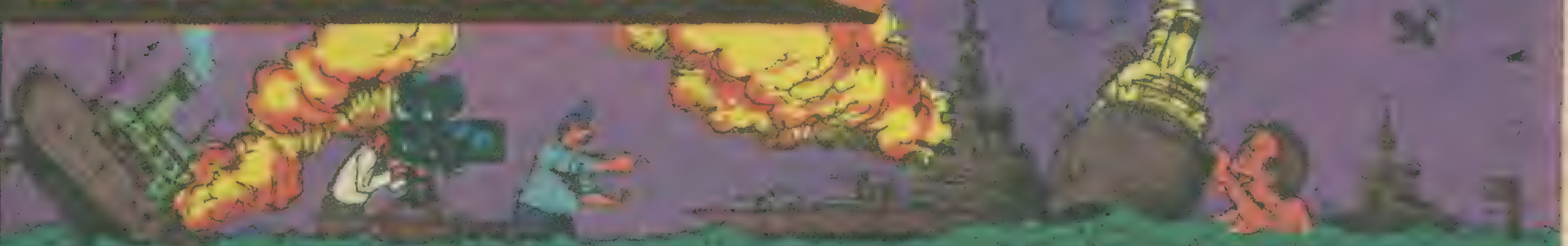

5. ЗАДАТАК У празна поља упишите математичке знаке (+, −, × или :) тако да потврде задату једнакост.

ЛАЖНА ПОМОРС

АВИОНИ БАЦАЈУ БОМБЕ, БРОДОВИ ГОРЕ, ЉУДИ ГИНУ, МОРЕ КЉУЧА А СВЕ СЕ ТО ДОГАЂА У ПЛИЋАКУ ГДЕ ФИЛМСКИ РАДНИЦИ ДО ПАСА У МОРУ УПРАВЉАЈУ ТОМ ТОБОЖЊОМ БИТКОМ.

мртви, рањени... То је и финале велике ТВ серије „Ветрови рата" коју је снимила америчка компанија АБЦ.

Сценарио за серију имао је 962 странице куцане писаћом машином, снимање је трајало 13 месеци, било је 1785 сцена, 4000 кадрова, радило се у 406 разних места, учествовале су хиљаде статиста, 250 морнара, сашивено је 50.000 костима, испуцано 305 километара траке. Серија је коштала 40 милиона

ва који су маскирани у ратне, али су главну „улогу" одиграле много пута умањене макете. Пиротехничари су имали пуне руке посла док су монтирали све пожаре, експлозије, бомбе и остале страхоте, а стручњаци за трикове газили су по плићаку, или у чамцима прилазили „запаљеним" бродовима да би их боље поставили. Иза „бојишта" било је постављено огромно платно на којем су били насликани небо и облаци да би се

КА БИТКА

Кад гледаоци на малим екранима посматрају како јапански авиони нападају америчку флоту у Перл Харбуру – што је означило и улазак САД у други светски рат – застаће им дах, јер призор је страшан. То је пакао: експлозије бомби и торпеда парају ваздух, бродови и докови лете у ваздух, море кључа, а по њему

долара (400 милијарди старих динара). Главну улогу игра Роберт Мичам који је за то добио округло милион долара (10 милијарди старих динара).

Завршна сцена снимљена је у Хјуинии, бази америчке ратне морнарице.

Коришћено је више старих, расходованих бродо-

прикрили докови и зграде иза њих.

И критика и гледаоци тврде да су сви трикови савршено успели и да су сцене јапанског ваздушног напада на Перл Харбур у ТВ серији „Ветрови рата" – језиво стварне.

П. Т.

ВОДОВОД ДУГ ХИЉАДЕ КИЛОМЕТАРА

НЕ ДВЕ ВЕЋ ТРИ МУВЕ

Јакушима је мало острво у југоисточном Јапану, а Далма острво које припада Уједињеним Арапским Емиратима. Јакушима је, иако мало по површини, острво пуно планина и висова, на њему расту хиљадугодишњи кедрови, шуме су пуне егзотичних биљака и животиња, а Далма је пустиња окружена са свих страна морем. Ускоро ће Јакушима и Далма бити повезане сталном везом и јапанско острво ће помоћи арапском да се ослободи владавине песка и поново зазелени. Водом са Јакушиме заливаће се површине на Далми да би тамо где је вековима била пустиња све поново зазеленело.

Веза која ће се успоставити између ова два удаљена острва биће у ствари танкери који су до сада превозили нафту из извора у Уједињеним Арапским Емиратима у јапанске рафинерије. Деценијама су танкери превањивали дуг пут морима и океаном и враћали се празни поново на Блиски исток. Онда је неко помислио да не би било лоше танкере у повратку напунити нечим како би се смањили велики трошкови превоза нафте и Јапанци су се одлучили за – воду.

Празни танкери за нафту ионако морају да у своје резервоаре упумпају велике количине морске воде како би били стабилни на немирном мору и када би стизали на одредиште, испуштали су ту воду заједно са остацима нафте и тако загађивали воду у Арапском заливу. Зато је оберучке дочекан предлог градоначелника градића Јакушиме Томарија који је стално размишљао о начину да уновчи воду које на његовом острву има више него у изобиљу. Просечне годишње падавине на Јакушими су 4000 мл али има година када падне и 8000 мл кише за дванаест месеци.

Танкери се, када истоваре нафту, сада заустављају поред Јакушиме, у њих се упумпава вода цевима дугим два километра чији је један крај у ушћу реке Амбогава, а када стигну у Емирате вода се пречишћава филтерима од активног угљеника и такозваних филтера од „меке" керамике, чиме се нафта потпуно уклања и вода остаје чиста и то онако као што је била док је текла коритом далеке јапанске реке.

Овим подухватом једним ударцем убијају се не две него чак три муве, кажу Јапанци. Не загађује се више море у Арапском заливу, превоз танкерима између Јапана и Блиског истока постаје много јефтинији и цена воде у емиратима може осетно да се смањи. Превоз и пречишћавање јапанске питке воде по тони стаје само нешто више од једног америчког долара, а иста та количина воде кад изађе из постројења за десалинизацију како се сада најчешће добија вода на Блиском истоку, стаје више од два долара. Извоз воде већ је почео и ове године танкерима ће се превести две хиљаде тона воде из Јапана, а ако све буде у реду ускоро ће се превозити и много више

Д. М.

У МОДИ СУ ТАНДЕМИ

WHAM!

Како су два двадесетогодишњака својом првом ЛП плочом доспели на сам врх популарности?

Није чест случај да два момка, која пре важе за аутсајдере него што би их неко прогласио за фаворите, преконоћ са дебитантским албумом доспеју на сам врх британске листе најпродаванијих албума и при том са трона „очисте" тако велико име као што је Полис. А то, управо то, је пошло за руком Џорџу Мичелу **(George Michael)** и Ендрју Риџлеју **(Andrew Ridgeley)** који под именом Уем? **(WHAM!)** делују две године. Њихова заједничка склоност према фанку, соулу и диско звуку обојена новим технолошким и модним тоновима наишла је још прошле године на одобравање младе генерације поп потрошача. Каријеру су изградили серијом веома добрих синглова **(Wham Rap", „Joung Guns", „Bad Boys"...)** уз обавезан гарнирунг властите музикалности и доброг изгледа. Овог пролећа почело се о њима нашироко причати и писати. Енглези су постали поносни на своје „плавооке соул момке" који тако елегантно али и жестоко нуде ново и атрактивно паковање за музику која је изгледала као стара мода.

Почетком јула објављен је први албум „Фантастично" **(Fantastic)**. Пред њим су сви задивљено стали. Штампа се почела такмичити у дељењу комплимената: „идеална музика за сунце, песак, море и журеве" „експлозиван звук са много енергије и смисла", „Американци и сви остали, припазите се! Долазе они који знају само за победе!" Публика се слагала са критиком и албум је у рекордном времену стигао на сам врх. Ако је то и било неочекивано за неке пратиоце збивања онда слушање снимљене музике разбија сваку сумњу. То је звучни избор за нову генерацију исто као што је и изглед Џорџа и Ендрјуа једна нова (а већ одавно позната) могућност изгледа обичних момака: беле мајице, фармерке, беле сокне, мокасине и обичне кожне јакне.

Како успех изгледа једноставан и обичан. А како малобројнима полази за руком да га досегну. Малобројни су, и то треба нагласити, талентовани, полетни и енергични као Уем!

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

АНЂЕЛИ НАС ЗОВУ ДА ИМ СКИНЕМО КРИЛА
Музика и текст: Крешимир Блашевић
Изводи: The Animatori

Згодне цуре се спуштају у град
кажи тко кажи тко
може хтјети нешто друго
сједимо и гледамо у њих
кажи тко кажи тко
може хтјети нешто друго.

Сунце нас зове да приђемо ближе
анђели нас зову да им скинемо крила
за то не треба ти ваљани разлог
за то не требају филозофије
оне хоће исто што и ми
оне хоће исто што и ми.
Сједимо и пијемо а ноћ пада
тко кажи тко
може хтјети нешто друго
мислимо да нисмо доста добри
али тко али тко
може рећи нам то.

Мјесец нас зове да приђемо ближе
анђели нас зову да им скинемо крила
за то не треба ти ваљани разлог
за то не требају филозофије
оне хоће исто што и ми
оне хоће исто што и ми.

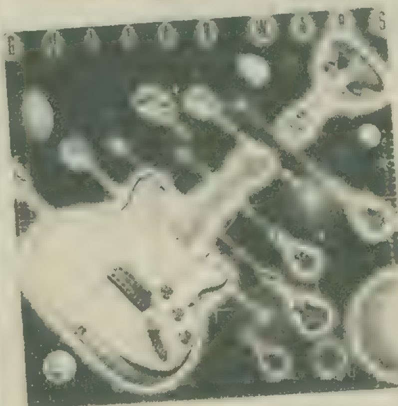
ДИСКОГРАФИЈА О ДИСКОГРАФИЈА

J. J. CALE

Ветеран америчке сцене Џеј Џеј Кејл (J. J. Cale) почео је, занимљиво, као хард-рокер. Своју садашњу музичку оријентацију, неку чудну мешавину ритма и блуза, кантрија и блуза која даје дивне, али, на жалост, недовољно признате резултате, дугује власнику једног бара у којем је свирао на почетку каријере: „газда" му је пришао и рекао: „Код мене се то не свира!" и Кејл се окренуо музици у којој је постао прави мајстор. Његове плоче важе за праве бисере такозване „лаид-бацк" (опуштене) музике.

„Naturally" (1971)
„Really" (1972)
„Okie" (1974)
„Troubadour" (1976)
„5" (1979)
„Shades" (1981)
„Grasshopper" (1982)

НОВА ПЛОЧА

„GUITAR WARS" – РАЗНИ ИЗВОЂАЧИ (CDS–SUZY)

„Електрична гитара је, више него било који други инструмент, симбол генерације." Те речи не само да објашњавају феномен шестожичаног инструмента „убоденог" у струју већ и разлог за издавање ове најновије, у низу већ познатих, колекције која садржи снимке група и гитаристичких асова. Јасно је, постоје и бољи мајстори од овде увршћених али ова плоча врло добро илуструје у ком се правцу креће најпопуларнији инструмент у овој деценији, разуме се, унутар рок музике. На плочи су заступљени Сантана, Лавербој, Блу ојстер калт, Џудас прист, Џерни, Френк Марино, Џо Пери и Били Барнет.

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

ЗАНА: Колико их познајете?

1. Да ли знате када је група основана?
   а) 1976. године
   б) 1978. године
   в) 1980. године

2. Пре него што је добио садашње име, састав се звао:
   а) Београд
   б) Сутон
   в) Елипсе

3. Како се зове њихов први хит сингл?
   а) „Наставнице"
   б) „Света"
   в) „Јутро ме подсећа на то"

4. С којом песмом су наступили на фестивалу „Београдско пролеће 81"?
   а) „Наставнице"
   б) „Он"
   в) „Лето"

5. Њихов први албум звао се
   а) „Лоше вести уз реге за пивску флашу"
   б) „Додирни ми колена"
   в) „Он"

6. Текстове за групу пише:
   а) Радован Јовићевић
   б) Зана Нимани
   в) Марина Туцаковић

7. Зана снима за
   а) РТБ
   б) Југотон
   в) РТ Љубљану

8. Бивши басиста групе Богдан Драговић основао је састав под именом
   а) Лаки пингвини
   б) Ратници
   в) Зана

9. Нови басиста зове се
   а) Милош Стојисављевић Џајгер
   б) Слободан Сврдлан
   в) Бранко Исаковић

10. Група се тренутно налази у Шведској на снимању трећег албума:
   а) тачно
   б) нетачно

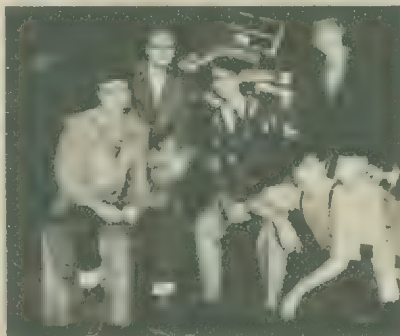
ТАЧНИХ ДЕСЕТ: 1.в; 2.б; 3.в; 4.в; 5.в; 6.в; 7.б; 8.в; 9.а; 10.а

ФОТО-ПРИЧА

SPANDAU BALLET

Једна од најпопуларнијих енглеских група уједно је позната и по својој елеганцији. Диктирајући новоромантични звук они су успели да пласирају и одговарајућу моду. Све то изгледа помало застарело али из дана у дан наилази на све већи број поклоника. Иначе, група са својим трећим албумон („True") већ шест месеци „хара" листама популарности.

SHE LOVED LIKE DIAMOND

У име те љубим

ИДОЛИ

Влада Дивљан:

– Како бисмо се другачије звали него Идоли? Лепо је то име, име којем сви стремимо, има неки одређени однос само по себи. Може човек њиме да се поноси...

А то да ли га заслужујемо, видеће се на нашој новој плочи. Она ће и публици и нама донети много среће...

РОК ДАТУМ

16. септембар 1925.

На југу САД у делти Мисисипија рођен Би Би Кинг (B. B. King) најзначајнији блуз гитариста и јунак многих белих музичара који су се упустили у свирање „световне црне музике". Својим начином интерпретације извршио непроцењив утицај на Клептона, Грина, Пејџа, Бека и друге младе људе који су узели гитару у руке. У оквиру својих светских турнеја Би Би Кинг је два пута долазио у нашу земљу где је приређивао изузетне концерте.

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ

Black Sabbath
c/o Worldwide Artists, 39 South Street, London Wl, England

Lou Reed
c/o Dennis Katz, 110 Fast 59th Street, New York 10022, USA

Драгана Шарић Војислава Илића 27, 11000 Београд

НАЈВЕЋЕ БОГАТСТВО

„Све што сам увек имао била је слобода. Увек сам, значи био довољно богат."
Боб Марли

КАКО САМ ПОЧЕО

ДРАГО МЛИНАРЕЦ

– Први контакт са музиком остварио сам када је мој отац купио радио: имао сам тада четири године. У деветој сам свирао прим у тамбурашком оркестру, а потом флауту у нижој музичкој школи, али нисам наставио средњу јер сам отишао у војску. Први јавни наступ имао сам са школским хором: спремили смо оперету „Ивица и Марица" о цвећу, лептирима и неваљалим шишмишима, у којој сам баш ја играо шишмиша. Нисам имао трему јер нас је било много: сви смо били несташни и вукли смо девојчице за кике...

Прву гитару добио сам када сам напунио седамнаест година. Нешто касније, 1962. године, имао сам и свој први састав: звао се Јутарње звијезде и изводио је само инструменталну музику јер није било разгласа, па сам ја пропевао тек 1963, када смо набавили микрофон. Прву свирку имали смо у једном делу Загреба који се зове Стари Врбик, на некој игранци, и свирали смо углавном музику Шедоуза (Shaddows). С њима сам остао све до 1966, а онда сам направио Групу 220 и с њом постигао своје прве велике успехе.

РОК ПОЈМОВНИК

Џое Џексон (Joe Jackson)

Никада није достигао заслужену славу, али је цењен као један од најзначајнијих енглеских аутора с прелаза из седамдесетих у осамдесете. Самоуки је пијаниста који је стекао значајно искуство свирајући по кафанама, седељкама, журкама, па можда у томе лежи део узрока његове музичке свестраности. Актуелан албум: „Night & Day" (1982).

Џоан Џет (Joan Jett)

Има иза себе двадесет четири године, каријеру певачице и гитаристкиње у хевиметал/панк саставу Ранавејз (Runaways) и два албума („Bad Reputation" и „I Love Rock'n'roll") који су је избацили у сам врх најпопуларнијих жена рокенрола.

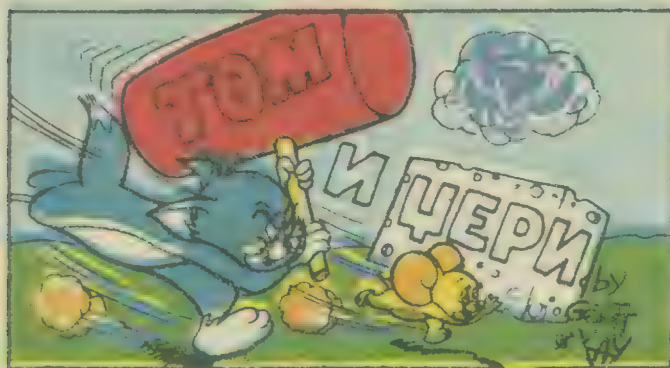
Џрни (Journey)

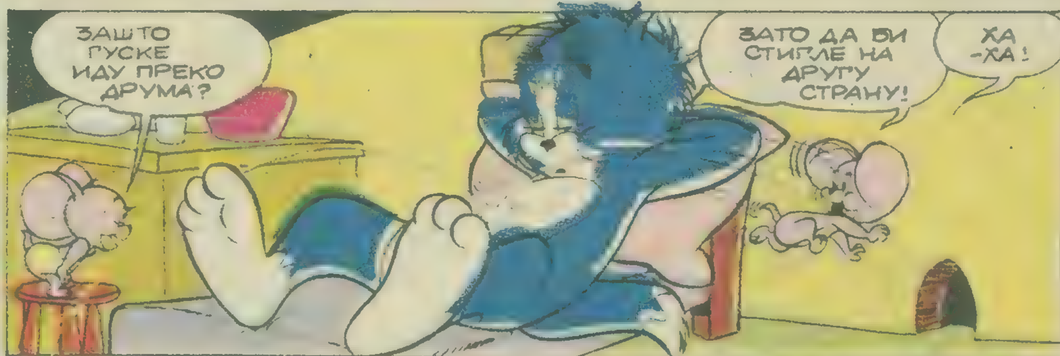
Формирани још 1973. године, данас су једна од највећих америчких атракција. Групу чине Нил Шон (Neal Schon), гитара, Стив Смит (Jonatan Cane), гитара и клавијатуре и Рос Валори (Ross Valory), бас. Актуелан албум: „Escape".

Грејс Џонс (Grace Jones)

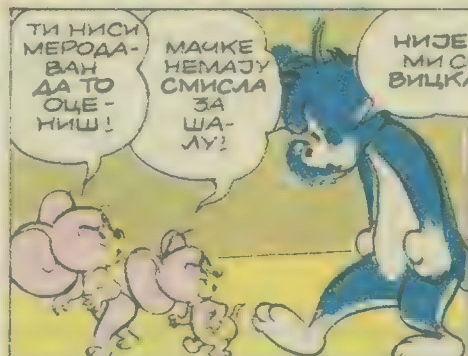
Многи је сматрају првом дамом популарне музике. Рођена је на Јамајци, да би почетком седамдесетих отишла у Париз и тамо започела своју уметничку каријеру. Најпре је била фото-модел, а онда је дошла на ред обрада песме „La Vie En Rose" која је постала солидан хит у неким европским земљама, па и код нас. Продор на америчко тржиште обезбедила јој је контроверзна песма „I Need A Man", али су потом уследила три сасвим незапажена албума и Грејс је тек плочом „Warm Leatherette" стекла заслужену популарност, коју су наредне „Nightclubbing" и „Living My Life" само учврстиле

ТОМ
И ЏЕРИ

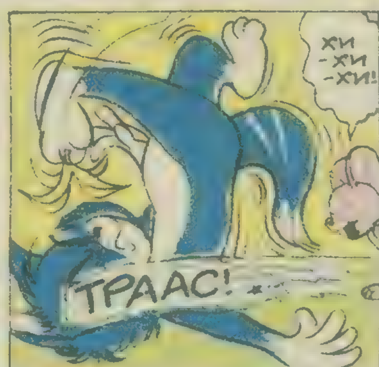

ЗАШТО ГУСКЕ ИДУ ПРЕКО ДРУМА?
ЗАТО ДА БИ СТИГЛЕ НА ДРУГУ СТРАНУ!
ХА -ХА!

ЗАШТО ВАТРОГАСЦИ НОСЕ ЦРВЕНЕ ХОЗН-ТРЕГЕРЕ?
ЗАТО ДА БИ ПРИДРЖАВАЛИ ПАНТАЛОНЕ!
И ТО МИ ЈЕ НЕКИ ШТОС!

ТИ НИСИ МЕРОДАВАН ДА ТО ОЦЕНИШ!
МАЧКЕ НЕМАЈУ СМИСЛА ЗА ШАЛУ!

НИЈЕ ТАЧНО! МИ СМО БАШ ВИЦКАСТИ!
ДА ЛИ ЈЕ ЗА ТЕБЕ ОВО ДОБАР ШТОС?

А ШТА КАЖЕШ ЗА ОВО?

ХИ -ХИ -ХИ!
ТРААС!

ОВО ЈЕ МОЈ ОДГОВОР!
ШУТ!
ЈЕ Л' ВИДИШ!
РЕК'О САМ ДА НЕ ЗНА ЗА ШАЛУ!

ВЕРОВАО САМ ТИ, СВИЛЕНИ!

КАД МУ ЈЕ МИЛИЦИОНЕР ПОКАЗАО ЛИЧНУ КАРТУ МЛАДИЋА КОЈЕГ ЈЕ ЗАТЕКАО ДА ОБИЈА КОЛА, ИНСПЕКТОР СТАНИЋ НИЈЕ МОГАО А ДА НЕ ОСЕТИ НЕКУ ГОРЧИНУ. ЗАР СВИЛЕНИ ОПЕТ ЛАЖЕ?

Топло септембарско вече измамило је људе на улицу. Прошетавши Кнез Михајловом са пријатељима, Бојан Станић се поздравио и кренуо кући. Улица у којој је становао била је пуста и мрачна јер је густ дрворед кестенова заклањао светиљке. Ваљда због тога и није приметио човека који му је долазио у сусрет.

– Добро вече, инспекторе, – обратио му се овај с очигледном намером да застане.

– Добро вече – махинално је одговорио Бојан и загледао се у високог црног младића који му се широко осмехивао. То лице, нарочито очи, биле су му познате однекуд али није могао да се сети одакле.

– Видим да не можете да ме препознате – поново се огласио младић. – Није ни чудо: последњи пут смо се видели пре шест година. Звали су ме Свилени а ви сте ми показали да и највештији кад-тад долијају. Провео сам четири године у поправном дому и сад сам се, ето, вратио. У истој соби у дому је са мном био и неки Бора: причао ми је да сте ви радили и на његовом случају. Он је био, ако се сећате, „стручњак" за аутомобиле. Изишли смо из затвора заједно па како није имао где, примио сам га на кратко, док се не снађе и нађе посао.

– Ах, да, сад се сећам – рекао је Бојан. – Само кад смо се последњи пут видели, ти си имао 17 година а сад си израстао у правог момка. Надам се да ме не памтиш само по лошем.

– Ма не, какви – насмешио се младић. – Додуше онда, кад сте ми говорили да то што радим не ваља и да се оканем ћоравог посла, био сам уверен да ви то онако, по задатку, држите предавање. Тек после сам схватио колико сте у ствари били у праву.

Одметник са 12 година

У међувремену, Бојан се присетио свега у вези са Свиленим. Још као дванаестогодишњак, Милош Пешић, како му је било име, просто се одметнуо од породице, родитеља, мирних и повучених људи о којима нико ниједну ружну реч никада није рекао. Имали су скромна примања, али су се баш зато трудили да своје четворо деце изведу на прави пут. Са свима су то успели осим са Милошем. Био је својеглаво дете. Бежао је из школе и сво своје време проводио на улици не бирајући друштво. Није прошло много а почео је да краде најпре воће по тезгама на пијаци, затим чоколаде у самоуслузи да би онда упознао групу џепароша који нису имали ништа против да га науче свом занату. Колико је он тај наук добро савладао, најбоље је говорио надимак Свилени.

Кад је завршио рад на његовом случају, Бојану је било жао црнпурастог бистроoког дечака. Заједно с његовим родитељима покушао је све, али ништа није вредело.

– Инспекторе, – тргао га је Милошев глас – па ви ме уопште не слушате. Хтео сам да вам кажем, да вам се похвалим да сам сада заиста поштен човек и да се више никада нећу бавити крађама. У дому сам завршио аутомеханичарски занат и захваљујући томе добио сам посао. Ако све буде како треба, ускоро ћу се и оженити. Са родитељима сам се помирио мада они још сумњају да ће од мене нешто бити. Али, да вас више не задржавам: драго ми је што сам вас срео.

На то је Бојан пружио руку и поздравио се с Милошем. Продуживши, осмехивао се: овакви сусрети били су ретки. По изласку из поправног дома многи су настављали по старом. Свилени ваљда неће.

Обијач је црномањаст

Од овог сусрета прошло је неколико недеља а онда је једне вечери, док је Бојан дежурао, на врата његове канцеларије закуцао милиционер чија је смена управо била завршена.

– Хтео бих да вам кажем нешто што ће вас вероватно занимати – почео је чим је сео. – Недавно сте нам рекли да обратимо посебну пажњу приликом патролирања јер су учестала обијања аутомобила. Вечерас сам, пролазећи Ломином улицом приметио младића који ми се учинио сумњив: носио је велику торбу и петљао нешто око неког мерцедеса стране регистрације. Пришао сам му и затражио личну карту. Одмах је извадио и пружио ми је. Улица је у том делу прилично мрачна и кад сам се машио за батеријску лампу искористио је моју несмотреност и почео да бежи. Потрчао сам за њим али га нисам стигао. Једино што могу да кажем о његовом изгледу јесте да је висок и црномањаст. Срећом, његова лична карта је остала код мене.

Бојан је узео личну карту коју му је пружио милиционер и прочитавши коме припада тужно се насмешио. Свилени је лагао.

Непун сат касније, Милош Пешић је седео на столици преко пута њега. Кад је ушао, једва је и добро вече рекао. Сео је на понуђену столицу и загледао се у врхове ципела.

Бојан је први проговорио.

– Кад смо се оно срели у септембру, поверовао сам ти, Свилени. А ти, опет по старом. Једино си стил променио.

Младић је неко време ћутао, не дижући поглед са пода а кад је најзад проговорио, глас му је промукао.

– Лепо мој отац каже да никада нећу моћи да се отресем прошлости. Откако сам се вратио, нико ми не верује, па ни ви. Чим се нешто догоди, а ви кога ћете прво него – Свиленог.

Без фолирања

Било је истине у овим речима. Ипак, Бојан је наставио:

– Само без фолирања! Не би ти био овде да за то не постоји разлог. Него, реци ми где си био синоћ око десет.

Милош се резигнирано насмешио:

– Знам да ми нећете веровати али, био сам у биоскопу. То наравно нико не може да потврди. После сам отишао у шетњу јер сам желео да будем сам. Нисам баш у најбољем расположењу јер родитељи девојке којом сам желео да се оженим то не дозвољавају. Јасно ми је да ово што сам рекао није за веровање, али тако је било.

– А ова лична карта, је ли твоја? – пресекао га је Бојан.

– Јесте – одговорио је Свилени пребледевши. – Ово што ћу сада рећи је исто тако неуверљиво: личну карту сам изгубио још у септембру. Требало је да поднесем захтев и да извадим нову али ме је ово са женидбом помело.

Бојан га је дуго гледао и ћутао. Ломио се у себи. Да ли Свилени лаже? Може ли да му верује? И сам се себи зачудио кад је рекао:

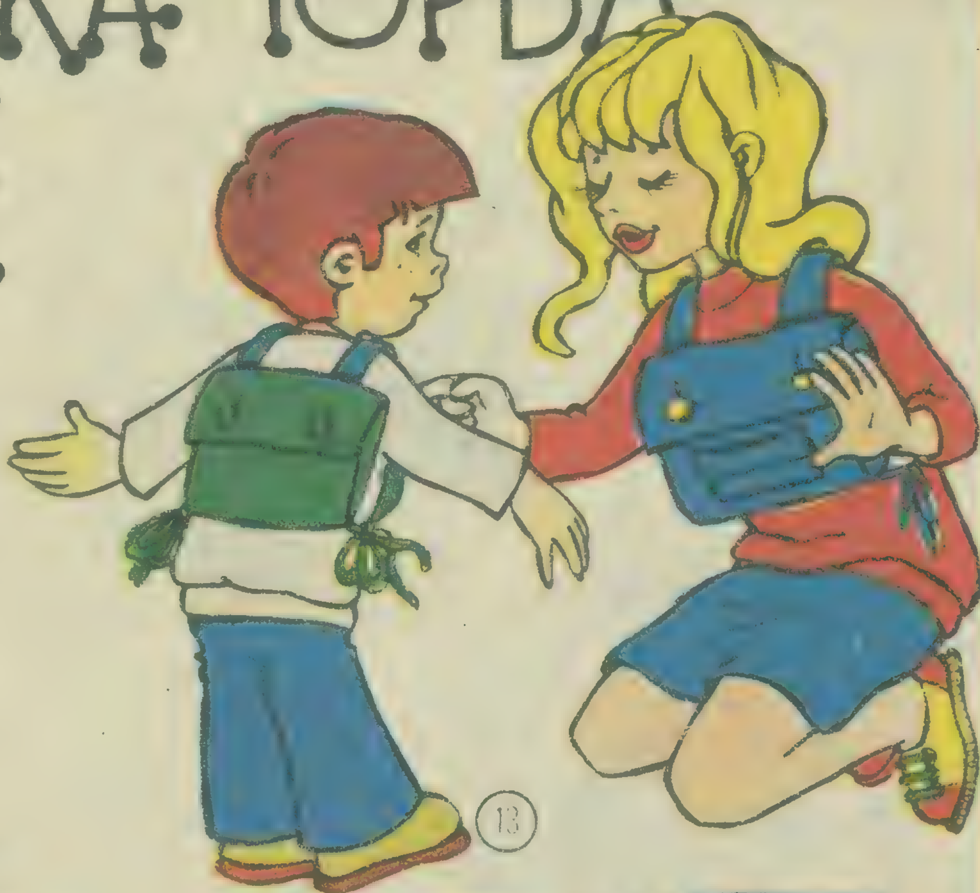
– Верујем ти, Свилени, а ако се покаже да је тачно ово што ми је овог тренутка пало на памет, обећавам ти да ћу ићи да разговарам са родитељима твоје девојке.

* * *

Знате ли шта је то Бојану пало на памет? Да ли сте погодили – проверите на страницама „Мале поште".

ШКОЛСКА ТОРБА – БИСАГЕ

Ово је торба која има низ предности: не криви кичму јер равномерно распоређује терет, лака је и практична за ношење и у њу може да стане више ствари. Састоји се, у ствари, од две торбе (шема кроја дата је на црт. 1) – једна је на леђима, а друга, на коју можете нашити и џеп, на грудима. Ако желите да је понесете у новој школској години, потребно вам је око 1,5 m чврстог платна-тексаса, кепера или цираде и исто толико поставе од танког једнобојног платна или шареног цица.

Искројте два комада (као на црт. 1) од платна и два од поставе, ставите тканину и поставу лицем на лице и сашијте (црт. 2) али оставите отвор кроз који ћете преврнути то што сте сашили. Касније отвор зашијте руком (црт. 4). Обе торбе су једнаке и шију се на исти начин.

Од истог платна од кога је торба сашијте две траке, као на црт. 5 где су дате и димензије. Дужину траке одредите према својој висини, треба отприлике да падају као што је приказано на црт. 13. Траку пресавијте по дужини, проштепајте такође по дужини и преврните (црт. 5). На крајњем делу шеме означене су рупице за дугмад – посеците их и обрадите као на црт. 6 и 7. Пришијте дугмад а онда ушијте траке које повезују предњу и задњу торбу (црт. 8). На означеним местима (тачка А) додајте мале траке за везивање торбе испод руке, купите готове или их направите од истог материјала од ког је и постава.

На једној торби нашијте џеп са каподом или без ње (димензије на црт. 9) а затим склопите и зашијте торбу као на црт. 10. Ако нисте вични отварању рупица, направите гајке за закопчавање (црт. 11). Торбу – бисаге навуците преко главе (црт. 12) тако да напред буде торба са нашивеним џепом која се испод мишке веже са оном на леђима.

КОЛУМБО НИЈЕ ЗНАО ШТА РАДИ

РОБЕРТ
ХЕИНКЕИН

СЕЋАМ СЕ КАД ЈЕ МОЈ СТАРИ ГЛАСАО ПРОТИВ ЛЕТЕЋИХ МАШИНА ГОВОРЕЋИ ДА ЋЕ ЉУДИ САМО ЛОМИТИ ВРАТОВЕ И ДА ДРЖАВА ТРЕБА ДА СТАНЕ НА ПУТ ТАКВИМ ЛУДОСТИМА. ЈА НИСАМ АВАНТУРИСТА, АЛИ ЗНАМ МНОГЕ КОЈИ СУ СПРЕМНИ СВЕ ДА ПРОБАЈУ, БАР ЈЕДНОМ.

Волим да залијем добар посао – рекао је дебељко Барнс задовољно. Наискап, професоре. Ја већ две попио, а ви још ниједну нисте завршили.

Један млађи човек уђе у бар.

– Хеј Фред – позва га дебељко. – Ово је професор Еплби, главни инжењер на свемирском броду „Пегаз"... или, боље речено, биће кад брод буде саграђен. Баш сам му продао знатну количину гвоздених полуга за будућу летећу машиницу.

– Већ сам упознао доктора Еплбија. Моја компанија му је продала прецизне инструменте.

– Да... И, молим вас, немојте ме звати професор или доктор. Добијам утисак да сам много остарио, а ја сам још прилично млад – насмеши се Еплби.

– Тачно – одврати дебељко. – Знате, никако ми није јасна једна ствар: како тако млад човек као ви може да се забије у овако усамљено место?

– Па нисмо могли да саградимо „Пегаза" на Лонг Ајланду, ово је идеално место за узлетање.

– Да, али то није све што ми не иде у главу. Видите, ја продајем метале. Ви хоћете специјалне полуге и ја вам их продам. Остало ме не интересује. Али, сада, када је посао завршен, реците ми зашто? Зашто сте наумили све то да изведете? Зашто би неко желео да оде на Проксиму Кентаури или било коју другу звезду?

Еплби се љубазно насмеши:

– То се не може објаснити. Зашто су се људи попели на Монт Еверест, отишли на Северни пол? Зашто је Колумбо икада кренуо на пут? Нико досад није покушао да оде на Проксиму Кентаури, па ми зато идемо. Ето, то је све.

– Је л' ти ово схваташ – дебељко се окрете Фреду.

– Ја продајем прецизне инструменте, неко гаји хризантеме, неко гради свемирске бродове... што да не?

Дебељко је изгледао збуњен, бармен му насу још један мартини.

– Је ли, Пит – упита дебељко бармена – би ли ти ишао са овом експедицијом кад би могао?

– Не.

– А зашто?

– Овде ми је добро.

– Ево вам одговора, Барнс, само изреченог са супротним значењем – климну главом Еплби.

– Неко има дух Колумба, а неко га нема и ту нема никаквог изузетног објашњења.

– Ма, Колумбо није знао шта ради, јер, он је очекивао да се врати, а ви на то и не рачунате: шездесет година... рекли сте да ће толико трајати док тамо не стигнете. Па, можда то нећете ни доживети.

– Тако је, али наша деца хоће. А наши унуци ће се вратити. – Нисте ваљда ожењени?

– Свакако. Само смо ожењене и примили у експедицију. Јер, то је посао за две до три генерације. Имам ћеркицу од три године.

Извадио је слику из новчаника и показао је Барнсу.

– И шта ће бити са њом?

– Она иде са нама, свакако. Али, сад стварно морам да идем. Знате како је уочи пута...

Барнс није покушао да га заустави.

– Ја плаћам ову туру – рекао је Фреду замишљено и забринуто.

– Добро, шта ти је – упита га Фред.

– Ма, јеси ли чуо све ово? Добро, ја сам трговац и продајем оно што купац тражи и не питам зашто. Ако треба, продао бих му и конопац да се обеси, али ово је сувише. Волим децу и не могу да замислим да ће мала слатка девојчица завршити у тој шашавој експедицији!

– А што да не? Њој ће бити боље него њеним родитељима. Она ће се од првих дана навићи на брод, као друга деца на своју улицу.

– Ма, слушај, не мислиш ваљда да ће ово успети?

– Можда и хоће.

– Е, па неће! Ја знам. Немају никакву шансу. Питао сам инжењере у фирми. Девет према десет је да ће изгорети приликом полетања, а ако и изађу из соларног система, ипак неће стићи до звезда. Смрзнуће се, или ће умрети од глади... или, ко зна шта.

– Можда – одврати Фред гледајући Барнса како испија свој пети мартини.

– Ево – настави дебељко – овај наш Пит је паметан човек. Он не би лутао по свемиру и којекаквим звездама. Колумбо... хм, свашта!

Бармен одмахну главом:

– Погрешно си ме разумео, Барнс. Да није било људи као Колумбо, ми данас не бисмо били овде. Ја само нисам тај тип, али зато верујем у успех истраживача и немам ништа против експедиције „Пегаз".

Барнс је погледао обојицу за баром и без речи кренуо према излазу несигурним кораком.

– Јадни Барнс – рече Фред. – Могли смо бар мало да га подржимо.

– Не – одмахну Пит. – Ја стварно верујем у прогрес и то је све. Сећам се када је мој стари гласао против летећих машина говорећи да ће људи само ломити вратове и да држава треба да стане на пут таквим лудостима. Није био у праву. Ја нисам авантуриста, али знам многе који су спремни све да пробају, бар једном.

– Па ниси ти ваљда толико стар да се можеш сећати времена кад човек није летео.

– Па дуго се ја већ мувам овуда, друже мој. Десет година само на овом једном месту.

– Зар никад не пожелиш мало свежег ваздуха?

– Не. Није га било ни кад сам радио у 42. улици. Овде ми је добро. Стално се нешто дешава: прво атомске лабораторије, па велика опсерваторија, а сад свемирски брод. Али, то није прави разлог. Овде ми се стварно свиђа, то ми је дом. Ево, види!

Подигао је стаклени клобук са бара и бацио га према таваници. Овај је лагано узлетео, зауставио се тренутно горе, нежно дотакавши таваницу, а затим се лагано спустио на Питов испружен прст.

– Ето, видео си – рече Пит. – Кад сам био бармен на Земљи, жуљеви су ме убијали. Овде сам тежак само десетак килограма. МЕНИ се свиђа на Месецу.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ВОЋНИ НАПИТАК	НАРАМЕНИЦА НА УНИФОРМИ	ВРСТА КУПУСНОГ ПОВРЋА	ОБЛАСТ, ПОДРУЧЈЕ	ДЕЉАТИ ДРВО, КАМЕН	ЛАКО ИСПАРЉИВА ТЕЧНОСТ	ДРВЕНА ОГРАДА, ПЛОТ
ГРУПА ОД ШЕСТ ПЕВАНА							
МАЛА ОПЕРА							
НАША ГЛУМИЦА ИРЕНА							
БОЈНИ ОТРОВ	ХЛАДЊАЧА / ЈЕЗЕРО У СССР						
						"БОР" / ВРСТА ОБУЋЕ	
"ИСТОК"							
ПОСТАЈА							
ГРАЂЕВИНА У ТЕКИ, ЋАБА					УДАЉИТИ, ОДСТРАНИТИ (ЛАТ.)		СТАРО ИМЕ ЉУБЉАНЕ
НУЛА		НЕШТО ДОБИЈАТИ, ПРИМАТИ		КРАТКИ МАЧ / ЖЕТВА ЗА ЈЕЛОМ			
"ВОЛТ-СЕКУНДА"			ДРАГИ КАГЛЕН / КЊИЖЕВНИЦА ПЕРОЦИ				
НЕМАЊЕ ВИДА							
НАШ КОМПОЗИТОР МИЛКО							
ИЗДАТИ						НАКРИВИТИ	
ЈУЏИН О'НИЛ			ДРУГИ				АНДРИЋ ИВО
"ЕЛЕКТРОН-ВОЛТ"			НАША РЕКА / ВРСТА ШЉИВЕ				
ВЕО, КОПРЕНА				ЗИМСКИ СПОРТ / СВЕЋЊАЦИ			
КОЈИ СЕ БАВИ ЕТИКОМ							НАШ ГЛУМАЦ РАТКО
ЗАПАЉЕЊЕ НОСА, КИЈАВИЦА							
		ДЛАКА НА ВРАТУ КОЊА / МУШКО ИМЕ					
ВАЖАН ЗАЧИН	ШУМСКА КРЕДА / "КИЛОЏУЛ"				ИВАН РАОС / ПЕСНИК КАРОЉ		
ИСПУШТАТИ ГЛАСОВЕ КАО КВОЧКА							
НАШ ГИТАРИСТ ЈОВАН							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: сегмент, оплитак, психоза, Тино, он, алав, РИ, њо, ип, и, анализа, Олга, скромно, пригати, Ласал, л, Астрик, ВТ, оро, ананас, ован, СА, касапин, уцртати, п, Топит, Авала, и, Тит, ја, исисати.

Аеродинамични тунел Ленглеја из Вирџиније: ту се испробавају летелице о којима ће се тек чути.

МИСЛИМ, ЗНАЧИ ЛЕТИМ

МЛАЗЊАЦИ ВОЂЕНИ МОЖДАНИМ ИМПУЛСИМА, КРИЛА КАО РЕШЕТКЕ, МОТОРИ КОЈИ САМИ ОДЛУЧУЈУ О ПОТРОШЊИ ГОРИВА, ВЕРТИКАЛНО ПОЛЕТАЊЕ И СЛЕТАЊЕ... СВЕ ЈЕ ТО ДЕО НОВЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ КОЈА ЈЕ ВЕЋ ИЗАЗВАЛА РЕВОЛУЦИЈУ У АЕРОНАУТИЦИ.

Да ли ће уопште неко пристати да уђе у пластични авион без прозора, са крилима која су само залепљена и, уз то, решеткаста. О чему ће размишљати путници кад схвате да пилот не држи команде у рукама, већ се уз помоћ видеограма забавља нечим што подсећа на садашњи управљач? И ко ће се усудити да седне у авион кад сазна да овај може да остане у ваздуху само дотле док ради компјутер под чијом контролом се налази. Укратко: има више научне фантастике која ће ускоро летети изнад наших глава него што се може наћи у СФ романима.

Јер, шта рећи о авионима којима су крила тамо где се сада налази реп – о летелицама које самостално атерирају, о моторима који сами одлучују о потрошњи горива, о командама које знају и да одбију оно што пилот наређује, ако није у праву, о синтетичкој тканини која се користи уместо уобичајених метала и, најзад, о уређајима који омогућују авиону да вертикално узлети, попут хеликоптера и да затим настави лет брзином од неколико стотина километара на час.

Све ово, па чак и много више, већ је практично постигнуто и представља део настојања да се добије авион који ће бити једноставније конструкције, безбеднији, лакши по тежини и за руковање, економичнији, комфорнији и мање гломазан.

Сав од угљеника

Од времена браће Рајт па до данашњих дана цена авиона се у току сваких десет година учетворостручује што велике конструкторе наводи на заједнички рад и планирање, тако да ће у следећих двадесет пет до тридесет година бити покренути велики планови – сложени и скупи у исто време. Па ипак, све до 2000. године, највероватније, званично неће доћи до измене основног модела авиона и принципа рада: имаће и даље два крила, труп, турбо-моторе на керозин. Неће летети брже нити ће имати револуционарна техничка решења. Бар тако каже Француз Ги Пленије, директор „Аероспасиала", иако се то судара са оним што управо ова фирма тренутно ради на плану хеликоптера: до максимума усавршава технику и користи нове материјале а највише комбинацију угљеникових нити и непробојне тканине „кевлар" која се потапа у специјалну вештачку смолу и очвршћује уз помоћ инфрацрвених зрака.

Лакоћа с којом се ови материјали секу и састављају, лепе један на други и уопште комбинују, пружа конструкторима могућност да добију много више него што се постиже обичном металуршком технологијом која је и много скупља. На пример, вертикални стабилизатор код „боинга 767", висок једанаест метара, сада је начињен од материјала чврстог као челик и лакшег од алуминијума.

Иста техника биће основ при конструисању авиона који је заиста револуционаран – сав од угљеника! Металне легуре биће употребљене само за механичке везе између крила и трупа, и за неке друге мање делове. Чак ће и

Све сама пластика: „лир фен" је још у експерименталној фази.

Нови метеоролошки радар који жељене податке саопштава бојом.

елиса бити од пластике, али обложена танким заштитним лимом. Зваће се „лир фен". Његова савршено глатка површина обезбедиће му огромну аеродинамичку предност. Према речима конструктора авион ће коштати упола мање од обичног млазњака и трошиће шест пута мање горива!

Авио-аутобус

За везивање метала већ се користе специјални лепкови. Калифорнијски „Даглас" је недавно испробао један такав авион и потврдио да има четири пута дужи век трајања.

То су материјали. А мотори? Хоће ли и даље бити реактивни – са елисом – на водоник? Врло је вероватно да ће у будућности турбореактори имати делове од комбинованих материјала и керамике, што ће им обезбедити бољи пренос. У међувремену, у мотор је уграђен и мозак! У ствари, компјутер који непрекидно води рачуна о томе шта ће се у њему догађати и истовремено обезбеђује довод горива за његов идеалан рад. Данас један реактор троши 32 одсто мање од мотора из педесетих година, а према стручњацима НАСЕ генерација 1995. смањиће потрошњу за нових четрнаест процената.

Кажу да је најпотребније модернизовати авионе за средње и кратке линије. Јер, услед све већег пораста броја становништва и захтева за комфор, у следећих двадесет година авион ће почети да саобраћа и на најкраћим могућим растојањима. За то су потребне летелице које су економичне и тихе, способне да се спусте на строго ограничен простор. На последњем Салону авијације у Паризу сви су се дивили баш једном таквом авиону, можда пре авио-аутобусу, у ствари експерименталном моделу НАСЕ који је добио име QSRA, што је скраћеница од почетних слова његових карактеристика: довољна му је писта дужине две стотине метара, брже напушта град, мање га загађује.

...пријатним гласом одговара компјутер

Садашње командне табле, препуне инструмената, биће замењене телевизијским екранима и компјутерским терминалима. Притиском на дугме пилот ће моћи да добије податке који га у одређеном тренутку највише занимају а да му се, при том, не мешају и остали елементи. У случају квара, несрећног случаја или само лошег функционисања неког уређаја, сам ће активирати помоћне механизме и искључити све што је сувишно.

Повезан са аутопилотом рачунар ће водити авион према плану лета и безбедно колико је то највише могуће. Ради се и на томе да се смањи број чланова посаде. Већ сада су довољна два уместо три пилота. Њихова улога у будућности биће само да контролишу инструменте. Нове команде састојаће се од електричних нити – fly-by-wire" – а то је, тренутно, најсавременији начин контроле летења. Из пилотске кабине кретаће само електронски сигнали...

Од електронике се очекује да што чвршће повеже човека и машину. Први корак су гласовне команде:

– Постоље! – каже пилот.

– Постоље спуштено! – пријатним гласом одговара компјутер извршавајући наредбу.

Зато не би требало да вас изненади ни ово: универзитет у држави Јута закључио је уговор, вредан милион и по долара – уз обавезу да конструише систем који ће повезати човеков мозак са авиокомандама. Да би авион кренуо, биће довољно да се у глави пилота роди мисао о полетању!!!

Зар све онда неће личити на остварење Икаровог сна?

Д. В.

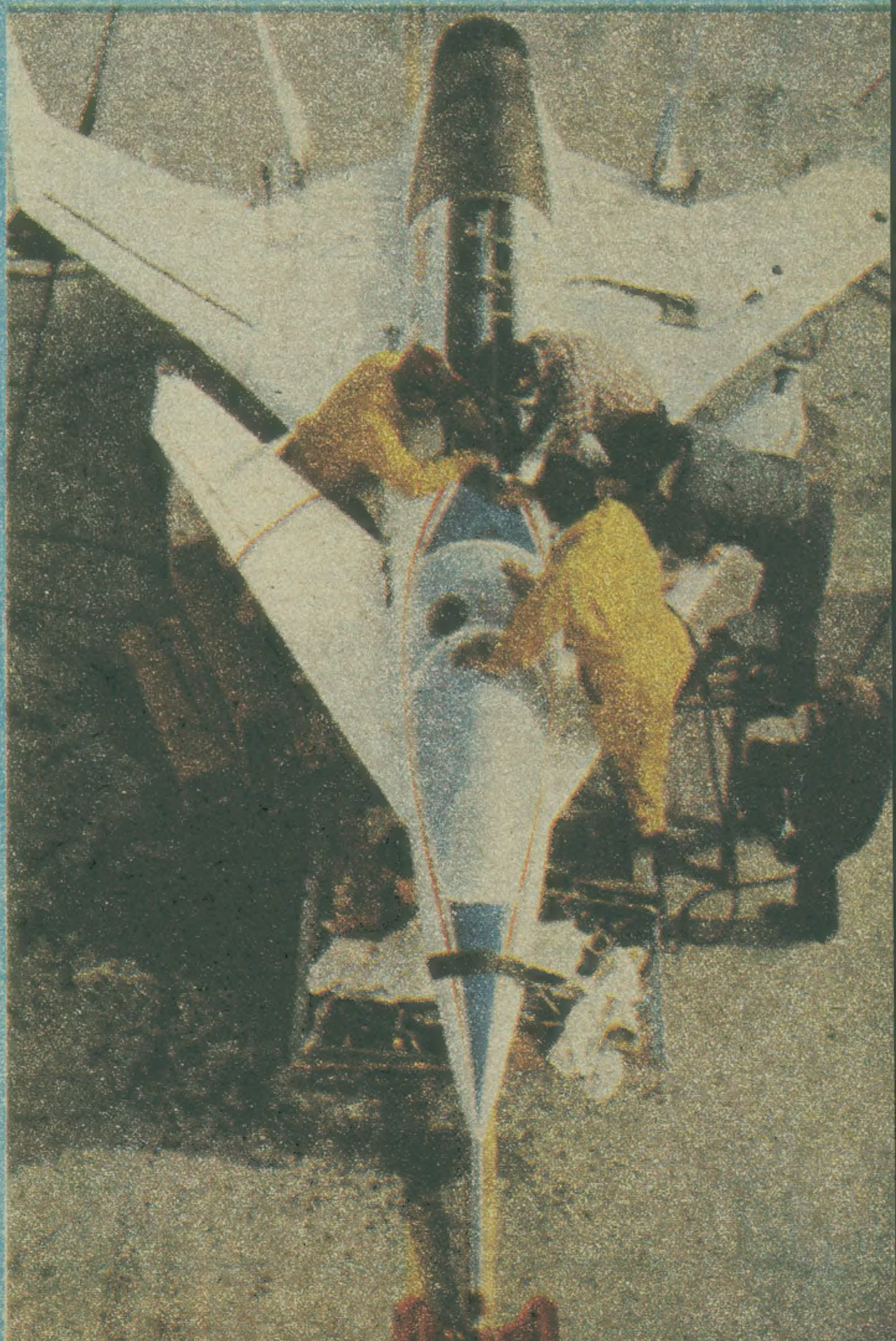

QSRA – авион за мале раздаљине и мини-аеродроме. Довољно му је писта дугачка двеста метара.

Расел Хопс и Бард Елисон, конструктори фирме „Локид". Иако и даље тврде да је алуминијум чудо од метала, припремају се да користе легуре које су отпорније и лакше.

Ово је „хајмат", експериментални авион без пилота.

БЕОГРАД 11001 МАКЕДОНСКА 29

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

СУДИЈА ЗА ПСЕ

Како се постаје кинолошки судија?

МЛАДЕН ПОПОВИЋ, Буда Томовића 35 Титоград

Прва два услова су да имаш пуних 18 година и да си члан неког кинолошког друштва. Следећи је да као судијски приправник будеш присутан на пет смотри без обзира да ли су републичког, државног или међудржавног карактера. Затим треба да положиш судијски испит с тим што ћеш се претходно определити за групу, односно одлучиш да ли ћеш бити судија за рад или екстеријер (изглед) паса. Од тога и зависи које ћеш све испите полагати: у сваком случају обавезни су физиологија, анатомија, правилник Југословенског кинолошког савеза. За детаљнија обавештења као и стицање звања приправника, обрати се Кинолошком савезу Црне Горе који се налази у Даниловграду на Тргу 9. децембра 5.

ВРЕДАН КОЛИКО ЈЕ ТЕЖАК

Имам два новчића од којих је један наш. На њему пише БОГ ЧУВА ЈУГОСЛАВИЈУ а на оном другом BIZALMA AZ OSI ERENYBEN, па бих желео да знам колика им је предност? Наш новчић је од 50 динара а тај други од 5 корона.

ЂУРКО МАРТУЉАК, Чеіарево

Оба комада која имаш су од сребра с тим што је наш новчић кован 1938. године и још нема нумизматичку вредност. Вреди онолико колико и сребро које се налази у њему.

Други комад је новац Франца Јозефа од 5 круна који је кован 1900. године у Угарској. Зависно од очуваности вреди од 1.000 до 5.000 динара.

ЦАРИНА И ЗА КОЛАЧЕ

Пре неколико месеци прочитала сам у „Малој пошти" да се на грамофонске плоче не плаћа царина. Ја сам пре неколико дана добила једну из СР Немачке и на њу морала да платим царину. То ме и није толико зачудило колико што сам за новогодишње празнике платила царину за комад домаћег колача који су ми послали рођаци. Да ли је могуће да и домаћи колачи потпадају под удар царинских дажбина?

Б. Ш. Београд

Могуће је. На све што стиже из иностранства плаћа се царина па и на колаче. Једино чега су ослобођени јесте порез. На грамофонску плочу (једну) се не плаћа царина под условом да је ти лично носиш. Ако стиже као пошиљка, није ослобођена плаћања.

Писмо недеље

БЕЛИ ЛУК ПРОТИВ ХОРОРА

За време летњег распуста гледао сам и у биоскопу и на телевизији хорор-филмове од којих ми се увукао страх у кости. Да вам не објашњавам како се човек осећа сам, у мрачној соби после једног таквог филма. Просто не може да заспи. Срећом, тај осећај страха нестане после два три дана бар код већине људи. Код мене – не. Траје и по месец дана. Када неким случајем сав тај ужас и заборавим, нађем се увече са друштвом и увек неко помене Дракулу а мени онда срце поново сиђе у пете. Моји другови су приметили да се бојим и сада ме стално плаше тако да сам почео да избегавам да се састајем са њима. Престао сам и да гледам те филмове страве и ужаса, али у мени стално тиња страх упркос томе што знам да сви ти вукодлаци, вампири и вештице не постоје. За сваки случај у соби стално држим главицу свежег белог лука и крст испод јастука. Знам и да су те ствари са луком и крстом бапске приче, али без њих не бих могао да заспим. Кад увече негде и кренем, обавезно се прекрстим. Како да се ослободим овог страха?

ЧИТАЛАЦ из Лознице

Многи довитљиви људи згрнули су грдне паре на лаковерности, наивности и страху других. Ту пре свега мислимо на писце криминалистичких и научнофантастичних романа, редитеље филмова страве и ужаса у којима они који воле да се плаше могу да виде костуре како се њишу, чују језиве уздахе, јецаје, шкрипу, да се „пресеку" пред страшним маскама које се кезе на њих те да се тако, за мали новац, сити накупе страха. Потреба човека да се плаши и ослобађа

страха од великог је утицаја и на данашња филмска кретања. Како иначе објаснити редове или боље речи колоне гледалаца који стрпљиво чекају за карту за неки филм ужаса. Код људи који су мало осетљивији, мало лаковернији и склонији предрасудама, овакви филмови изазивају осећање страха кога не могу лако да се ослободе. Невоља је још већа ако средина у којој живи открије тај њихов страх и почне да их плаши још више. Чињеница је да вукодлаци, вампири и остала братија не постоје али је и чињеница да их се ти бојиш. За почетак, размисли шта би изгубио тиме што би престао да се плашиш. Можда више не би имао ритуале као што је стављање крста и белог лука који ти испуњавају време, можда више не би имао шта да радиш или би престао да будеш у центру пажње другова који се својски труде да те заплаше. Размисли, можда ће се твоји духови разбежати.

НИСУ СЕ НАДАЛИ

Молим те да ми одговориш шта значи моје име и одакле потиче?

НЕНАД, Приједор

Ненад је име које се првобитно давало деци којој се родитељи нису надали, односно која су се неочекивано родила.

СВЕТЛОСТ ЗА СИНТЕЗУ

Могу ли биљке фото-синтезу вршити по месечини?

Ш. М. Карловац

Фото-синтеза је хемијски процес којим се у листу биљке под утицајем Сунчеве, или неке друге јаке, вештачке светлости ствара сва биљна материја из угљен-диоксида и воде. Према томе месечина ту не помаже, ма како јака била.

РЕШЕЊЕ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

У последњем тренутку Бојан се сетио да му је Свилени приликом сусрета у септембру рекао да је за извесно време примио у стан Бору, обијача аутомобила. Овај је, како је касније истрагом утврђено, украо Милошеву личну карту која му је добро послужила кад је срео милиционера.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Санела Куловић, Титова „Ламела" Б 19, 72240 Кокањ – има 13 година, воли спорт и музику.

Драгана Димитријевић, Београдска 8, 35250 Параћин – има 13 година, воли музику, сакупља значке и салвете, навија за Црвену звезду.

Ирена Орлић, Ф. Белуловића 22, 51000 Ријека – има 11 година, жели да се дописује са својим вршњацима.

Марија и Николета Ђурица, Даничићева 33/I, 34000 Крагујевац – имају по 12 година, воле рок и панк музику, сакупљају постере, плоче, воле спорт и навијају за Црвену звезду.

Жељка Радак, ЈНА бб, 79500 Ливно – има 12 година, одговара на свако писмо.

Дарко Грдунац, 47280 Озаљ – има 16 година, одговара на свако писмо.

Соња Капетановић, ЈНА 3ц, 79500 Ливно – има 12 година, одговара на свако писмо.

ЛЕК ЗА ПАПАГАЈЕ

„Забавник" читам већ осам година, а сада ти се први пут обраћам. Пре годину дана купио сам две нимфе, али је једна од њих пре месец дана добила папагајску шугу. Однео сам је код ветеринара и он ми је рекао да лек не може да се набави у нашем граду али да се обратим „Забавнику", можда ће ми он помоћи. Иако је то рекао у шали, послушао сам га. Да ли ти можеш да ми кажеш где могу да набавим лек јер не бих желео да ми се и други папагај разболи?

НЕНАД ВЕКИЋ,
4. јула 18/17, Зрењанин

Како су нас обавестили у апотекама „Ветпрома", лека паротив папагајске шуге нема већ доста дуго. Међутим, нека нада ипак постоји: можда ће ти се јавити неко од читалаца ко такође има папагаје а лек му не треба.

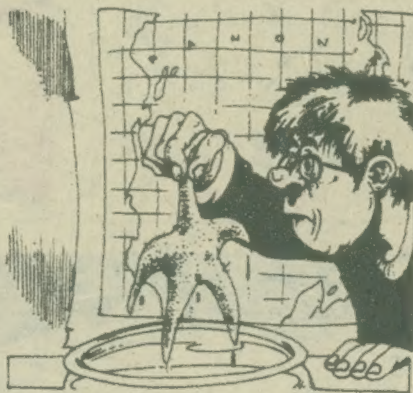
НЕ БАШ ТРАЖЕНЕ

*Посједујем медаљу „Црвеног крижа". На предњој страни пише **PATRIAE AC HVMANITATI** а на другој се налазе године 1864. и 1914. Такођер имам медаљу на којој је отиснута глава човјека а по рубу исписано: FRANC JOSEPH I KAISER V OSTERREICH KONIG V. BOHMEN ETC APOST KONING V UNGARN. На полеђини је датум 2. децембар 1873. Имају ли неку вриједност?*

ЧИТАЛАЦ ИЗ ЛИПИКА

Обе медаље су аустријског порекла. Прва, је издата поводом педесете годишњице „Црвеног крста", али се из писма не види да ли је израђена од злата, сребра или бронзе. С обзиром да је доста издашно дељена, да је има у великом броју а да сакупљача медаља има мање од колекционара новца, нема неку посебну вредност.

Друга медаља кована је само од бронзе и то поводом 25. годишњице владавине Франца Јозефа I. И она је широко дељена, не за неке посебне заслуге већ свима онима који су били у војној служби на дан ступања на престо Франца Јозефа I (2. 2. 1848).

БОЉЕ ПРИРОДЊАЦИМА

Пошто верујем да имам неколико примјерака морских звијезда које датирају из времена постојања Панонског мора, молим те да објавиш адресу неког археолошког удружења.

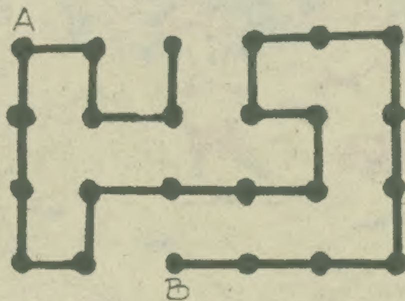
ИЛИЈА БРЧИНОВИЋ,
Ф. Дасовића 52
Брчко

Мислимо да је боље да примерке које имаш однесеш у неки природњачки музеј. Онај у Београду налази се у Његошевој 51. Морске звезде можеш да понудиш и Градском музеју Сарајева, Светозара Марковића 54.

РЕШЕЊА ЗАНИМЉИВИХ ЗАДАТАКА

17	4	40	28	41
60	23	11	12	24
31	32	19	30	18
14	50	38	26	2
8	21	22	34	45

1

2

$(3 \times 2) - 9 + 6 = 3$

$(2 \times 3) - 9 + 6 = 3$

3

1	+	1	:	1
		:		
2	×	3	−	4
		=		
2	+	3	−	4

4

5

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Морачевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Сурушић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Петар Милатовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваідић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција, Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

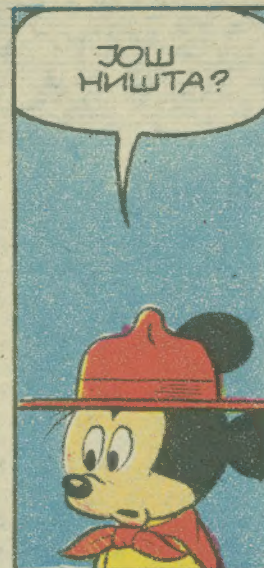
ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Skr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

ЈОШ НИШТА?

ЗАР НЕ МИСЛИШ, УЈКА МИКИ, ДА БИ ИПАК БИЛО БОЉЕ ДА СИ ПОНЕО ШИБИЦЕ?

НЕ, ЈЕР ЖЕЛИМ ДА ВАС НАУЧИМ ДА ЖИВИТЕ КАО ПРАВИ ИЗВИЂАЧИ!

ДОСТА ЈЕ, УЈКА МИКИ! ВЕЋ СЕ СМРКАВА!

МИ СМО ГЛАДНИ!
ЧЕК ДА ПРОБАМ ЈОШ ОВО!
ЦАК!
ЦАК!
ЦАК!

ДИЖЕМ РУКЕ, МОМЦИ! АЛИ, ИДЕМО ДА ВАМ ПОКАЖЕМ КАКО ИЗВИЂАЧ МОЖЕ ДА СЕ ПРЕХРАНИ У ДИВЉИНИ!

ЗАПАМТИТЕ: ИЗВИЂАЧ МОРА ДА СЕ СНАЂЕ У СВАКОЈ ПРИЛИЦИ...
... ИЛИ **НЕПРИЛИЦИ**!

5-15

ЧЕТРНАЕСТ ПЉЕСКАВИЦА У ЛЕПИЊИ И - КУТИЈУ ШИБИЦА!
БИФЕ „КОД ЗЛОГ ВУКА" СПЕЦИЈАЛИТЕТИ
ЦЕНОВНИК